

ČASOPIS
ZAMESTNANCOV
š. p. LESY SR
BANSKÁ BYSTRICA
júl-august 2007

7 8 Lesník

Deň stromu s rekordnou
návštevnosťou

O umelcoch v lesníckych
uniformách

Pozor na nebezpečné odpady

Téma mesiaca
KAROL KAÁN - vynikajúci
lesník a ochranca prírody

Lesník,

časopis zamestnancov štátneho podniku LESY Slovenskej republiky, Banská Bystrica

redakčná rada

Ing. Ján Mičovský, CSc.,
Ing. Jozef Marko,
Ing. Lucia Hanková,
Ing. Rudolf Bruchánik, PhD.,
JUDr. Milan Vančo,
Ing. Berta Stašková

predseda redakčnej rady

Ing. Jozef Djubek

výkonný redaktor

Mgr. Peter Gogola,
www.lesy.sk,
e-mail: peter.gogola@lesy.sk

rada stálych prispievateľov

Ing. Július Burkovský, Jiří Junek,
Ing. Radoslav Lorko,
Ing. Igor Viszlai,
Ing. Boris Pekarovič,
Dáša Pavlovičová,
Ing. Jaroslav Kobza,
Ing. Jozef Sokol, Jozef Šabo,
Ing. Luboš Tuľak, Ing. Marcel Fiala,
Ing. Ladislav Dochán,
Roman Podolinský, Ing. Ján Bulla,
Ing. Marek Tabernaus,
Ing. Peter Patay, Ing. Ján Vavrek,
Dušan Dávid, Ing. Jozef Staško,
Rudolf Halák, Ing. Karol Volentier,
Martin Matys

grafická úprava

Mária Gálová, Miloš Sedláček
Národné lesnícke centrum,
T. G. Masaryka 22, 960 92 Zvolen

náklad: 1400 výtlačkov

foto obálka

Ing. Boris Pekarovič

adresa redakcie

Námestie SNP č.8,
975 66 Banská Bystrica,
Tel.: 048/434 42 78,
Fax: 048/434 41 91

8

14

Obsah

- 2** Obsah
- 3** Editorial
Spýtali sme sa...
Téma mesiaca: Karol Kaán - vynikajúci lesník a ochranca prírody
- 4** Karol Kaán - vynikajúci lesník a ochranca prírody (1867 - 1940)
- 7** Pamätníky Karola Kaána
- 8** O Dni stromu tentokrát trochu jinak
- 9** Pocta
- 10** OZ Rimavská Sobota na regionálnej výstave cestovného ruchu
Pozývame cyklistov do lesa!
Čistenie Čachtickej doliny
- 11** Dominovali slovenskí pretekári
Na 8. ročníku spoločných majstrovstiev SR a ČR v práci s motorovou pilou
Odborári rokovali
- 12** Všetkým právnickým a fyzickým osobám pôsobiacim v oblasti lesného hospodárstva
PodĎekování
- 13** Potrebujeme stabilitu fungujúceho systému
Vedúci Lesnej správy Hrušov
Ing. Milan GARAJ
- 14** Klenot
- 16** Pod Urpinom znelo halali
Slovenské poľovnícke signály na CD
- 17** Sokoliarska olympiáda
Do vašej knižnice:
Dr. Ivan Krenčey:
Poľovnícky slovník
- 18** Pár slov predtým, ako sa pripútate k stromu
Odkaz tým environmentalistom, ktorí robia prírode medvediu službu
- 19** Hostiansky cer
- 20** Fotografia z tabaku
Umelci v lesníckych uniformách
- 22** Najlepšie lesoochranárske školy majú v Helcmanovciach a Bardejove
Inšpirácia od severných susedov
- 23** Lesní pedagógovia nezaháľali ani koncom školského roku
- 24** Kameň zabudnutý v lese...?
Motorová píla
- 25** Komu sa nelení, tomu sa zelení !
- 26** „Najvzácnejší strom? Všetky sú vzácne!“
- 28** Prioritná pozornosť tvorbe a nakladaniu s nebezpečnými odpadmi
Zákon o odpadoch z roku 2001 bol novelizovaný už 17-krát...
- 30** Všetci vedia kam čo patrí
Dielne a areál RSLT Margecany musia byť po každej zmene čisté
- 31** Odovzdávanie nebezpečného odpadu je nákladné
Anketa s referentmi ekológie OZ
- 32** Pre les bol poľný najpotrebnejší
Šesťdesiatnici
- 33** Špecifické formy vzdelávania v LESOCH SR
- 34** IT infraštruktúra: Stavíme na pevných základoch
Les bez motoriek
- 35** Črevoochranárske združenie Apendix
- 36** Možnosti priestorového zobrazenia v lesníctve
- 37** V. Prepojenie génových základní
Prírode blízke obhospodarovie lesa
- 38** Pozvánka: Navštívte OZ Slovenská Ľupča
- 39** Odkaz jedného z prvých grínpisákov
Ako Baťa
Prečo mám rada les
- 40** Uveríte?
Križovka
- 41** Filatelistika
Poľovnícky receptár
- 42** Pre deti
- 43** Životné jubileá
Letné športové hry OZ Rimavská Sobota
- 44** Naj Horár: Cvik robí majstra

Letné dvojčíslo je každoročne príležitosťou pripraviť zaujímavé dovolenkové čítanie pre kolegyné a kolegov. Preto sa k tejto výzve postavila celá redakcia zodpovedne. Tohtoročný júlovo – augustový Lesník prináša okrem reportáží z rôznych podujatí (storočnica topoľčianskych zverníc, Naj horár, Deň stromu) aj niekoľko tém, ktoré priniesol každodenný život. Radi by sme čitateľov vyprovokovali k diskusii na tému „motorky v lese“. Príspevok ochranára Mira Mišaka trafil klinec po hlavičke, letná sezóna vrcholí a motocyklistov z lese vykázať veru nie je ľahké. Téma vydania nám všetkým pripomína výročie narodenia muža, ktorý – hoci bol Maďar – urobil pre ochranu prírody na Slovensku viac než mnohí Slováci. Vďaka je bezpochyby namieste. Okrem toho sa na stránkach letného dvojčísla venujeme problematike odpadov, predstavujeme zaujímavý strom, zaujímavý odštepňový závod, zabavíme križovkárov, kuchárov, filatelistov i našich najmenších. Dúfam, že vám Lesník bude príjemným spoločníkom pre chvíle oddychu, či už sa budete rekreovať na horách, doma v záhradke, na brehu bazéna, jazera alebo mora. Užite si leto plnými dúškami a ak vám zvýši čas, pošlite nám do redakcie Lesníka pohľadnicu z dovolenky. Jedného z pisateľov dovolenkového pozdravu odmeníme knihou Lesy a ľudia.

Príjemné leto vám praje

Peter Gogola

Anketa

JUDr. MILAN VANČO,
Odbor právnej služby, GR LESY SR

ÁNO, chystám! Po ročnej prestávke opäť, a za 7 rokov pracovného pomeru v organizácii už štvrtýkrát, na chatu Kopán v Betliari! Prečo? Je to krásny kút Gemera ako stvorený na cykloturistiku, tiché prostredie za parkom kaštieľa, blízko je danielia obora a rybníky, hojnosť húb (keď pravdaže rastú)... A to všetko aj napriek tomu že ceny za pobyt nám „trochu“ porástli (až trojnásobne)... lebo peniaze vraj nie sú všetko (ako hovoria tí, čo to tam už poznajú a radi sa tam vracajú – aj preto, že aj ľudia sú tam dobrí...)!)

Peter GOGOLA,
šéfredaktor časopisu Lesník

Ako každý rok sa chystám s rodinkou do interventky vo zvernici na Teplom vrchu. Moji synovia milujú dobrodružné prostredie miestnej

Spýtali sme sa:

Chystáte sa stráviť dovolenku (alebo jej časť) v niektorom z ubytovacích zariadení š.p. LESY SR?

zrúcaniny hradu, manželka je vášnivý hubár a ja si najlepšie oddýchnem v lese a pri plávaní v blízkej vodnej nádrži. A kolegovia z rimavkosobotského lesného závodu sú dobrí hostitelia. Už teraz sa teším!

Jana BUZALKOVÁ,
pracovníčka Odboru vnútornej správy, GR LESY SR

Áno chystám, ako každé leto aj tento rok strávim pár dní na chate Ružiná. Som spokojná nie len s ubytovaním, ale aj čistotou a pekne upravenou trávnatou plážou, ktorá sa nachádza niekoľko metrov od chaty. Môžete sa tu venovať tradičným letným športom, previezť sa na vodnom bicykli, plávaniu čo spríjemňuje aj teplota vody vo vodnej nádrži Ružiná. Každému menej náročnému dovolenkárovi by som odporučila návštevu tohto zariadenia.

Ing. Jozef IVANKO,
logistik OZ Žilina

Spolu s rodinou pravidelne navštevujeme rekreačné zariadenia nielen Odštepňového závodu Žilina, ale aj iných Odštepňých

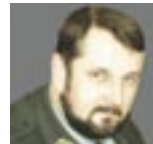
závodov, či je to len víkendová rekreácia alebo dlhodobší pobyt. V okolí Žiliny je veľa nádherných miest, ktoré sa oplatí vidieť v každom ročnom období a v ktorých blízkosti sú aj naše ubytovacie zariadenia. Všade je možné stretnúť vrúcnych ľudí, horárov na svojich miestach, čo tiež zaväži na dojmach s dovolenky.

Ing. Ján ŠARÍK,
referent vnútornej správy, OZ Slovenská Lupča

Áno, spolu s manželkou a rodinou sa chystáme prežiť víkendový pobyt v hoteli Lesník v Turčianskych Tepliciach. Toto zariadenie osobne poznám a vyhovuje mne aj mojej rodine, ako po stránke vzdialenosti od bydliska, tak aj po stránke pohodlia a vybavenia. Hotel a prostredie sú ideálne aj pre

pobyt rodiny s deťmi.

Ing. Milan LONGAUER,
Vedúci odboru vnútornej správy, GR LESY SR, š.p.

Pravidelne navštevujem chaty hlavne na OZ Slovenská Lupča. V poslednom období bola pekne zrekonštruovaná Hájenka Jelenská a Malá chatka Jelenská. Viackrát som využil ubytovanie na chate Smrekovica patriacej OZ Liptovský Hrádok. Je vo veľmi peknom a tichom prostredí, avšak potrebovala by menšiu investíciu do interiéru ako aj exteriéru. Keďže som sa v minulosti venoval tejto problematike, som rád, keď sa stretávam s kolegami, ktorí sa venujú popri svojej náročnej práci aj tejto činnosti. Prajem im k tomu veľa zdaru a optimizmu.

ZAČIATOK ŽIVOTNEJ PÚTE

Narodil sa pred 140 rokmi, 12.7.1867 v meste Veľká Kaniža (Nagykanizsa, župné sídlo v juhozápadnom Maďarsku), kde sa narodili a žili aj jeho rodičia. Otec Karol Kaán st. bol právnikom, zomrel vo Viedni ako 63 ročný (1873) keď mal jeho syn Karol len 6 rokov. Matka Anna Mária rod. Thenn bola veľmi vzdelaná žena, zomrela vo vysokom veku 93 rokov v Nagykanizse (1931). Zo 4 súrodencov Karolova jediná sestra bola riaditeľkou školy v Nagykanizse, kde aj umrela v roku 1943 vo veku 81 rokov.

Karol Kaán navštevoval piaristické gymnázium v rodnom meste, ktoré ukončil maturitou v roku 1885. Svoj hudobný talent rozvíjal na nepovinnom vyučovaní hudby. Záujem o prírodu a les nadobudol a vypestoval si počas letných návštev panstva grófa Lajoša Batthyányiho v Szomogyzentmiklósi (Miklósa), kde bol jeho strýko Jozef Krug nadlesným. Práve na jeho odporúčanie šiel študovať na Banickú a lesnícku akadémiu do Banskej Štiavnice, za čo mu bol veľmi vďačný. Karol Kaán ešte aj vo funkcii štátneho tajomníka vzdal hold J. Krugovi návštevou miesta jeho posledného odpočinku. Po ukončení akadémie v roku 1888 K. Kaán začal svoju lesnícku dráhu krátko ako praktikant na panstve grófy Ilony Batthyányiovej, ale už v nasledujúcom roku (1889) nastúpil do štátnej služby na M. k. lesnom riaditeľstve v Banskej Bystrici.

MLADÉ ROKY V BANSKEJ BYSTRICI

Na banskobystrické M. k. lesné riaditeľstvo nastúpil Karol Kaán vo funkcii technický pisár dňa 27.3.1889, teda už v nasledujúcom roku po absolvovaní Baníckej a lesníckej akadémie v Banskej Štiavnici. Na jar roku 1890 zložil štátnu lesnícku skúšku, v roku 1892 sa stal lesným kandidátom, v roku 1895 ho vymenovali za lesného.

Karol Kaán les vnímal vždy s otvorenými očami, zbadal a zaznamenal si každý, i ten najmenší detail. Neuspoko-

140. výročie

Karol Kaán – vynikajúci lesník a ochranca prírody (1867 – 1940)

Július BURKOVSKÝ

Karol Kaán, ktorý sa veľkou mierou zaslúžil o povznesenie lesného hospodárstva i ochrany prírody v niekdajšom Uhorsku, je v Maďarsku stále uznávanou a na Slovensku takmer zabudnutou osobnosťou. Z príležitosti 140. výročia narodenia je vhodné pripomenúť si jeho život a prácu, vrátane 19 ročného pôsobenia na banskobystrickom lesnom riaditeľstve.

joval sa však tým, že spoznáva následky určitých negatívnych javov, ale hľadal ich príčiny a zaoberal sa najmä tým, či je možná za použitia dovedejších spôsobov hospodárenia náprava alebo treba stanoviť spôsoby nové. Rýchlo začal vo svojom okolí vynikať.

Na miléniovej národnej výstave v roku 1896 mu ako poradcovi udelili medailu za úspešnú spoluprácu. Podieľal sa aj na zostavení obsiahleho 700 stranového dokumentu **„Služobná úprava banskobystrického m. k. lesného riaditeľstva“**, ktorý inicioval vtedajší lesný riaditeľ Tomcsányi Gyula na počesť milénia. Tento pozoruhodný a hodnotný dokument, ktorý je rozdelený do 4 častí a 61 kapitol podrobne informuje o lesnom riaditeľstve, zahŕňa celú odbornú činnosť, personálny stav, sociálny poriadok, štátne predpisy (štatúty), mzdy a dôchodky ako aj všetky predpisy, ktoré upravovali činnosť lesného riaditeľstva.

V roku 1898 vyslali Karola Kaána na študijnú cestu na univerzitu do Karlsruhe, aby sa oboznámil s Baden – Schwarzwaldským lesným hospodárstvom. V druhom polroku sa oboznámil aj s lesným hospodárstvom Württenber-

gu, Bavorska, Švajčiarska, Galície a Bukoviny. Vrátil sa s bohatými skúsenosťami, ktoré sa stali širokým základom pre jeho ďalšiu odbornú činnosť. Zo zahraničnej cesty vypracoval rozsiahlu štúdiu „Približovacie a odvozné prostriedky v lesnom hospodárstve horských krajín“.

Dňa 29.4.1899 sa Karol Kaán v Banskej Bystrici oženil so zvolenčankou Margitou Raábovou (nar. 22.9.1882), ktorá taktiež pochádzala z lesníckej rodiny. Tu sa im narodili aj všetky tri dcéry (Margita – 22.8.1900, Elma – 16.10.1902, Alžbeta – 23.7.1904).

V roku 1899 sa Karol Kaán neúspešne uchádzal o funkciu tajomníka v Štátnom lesníckom spolku (Országos Erdészeti Egyesület). V tom istom roku sa v lesníckom časopise **„Erdészeti lapok“** objavuje jeho prvý príspevok týkajúci sa lesnej dopravy a odvtedy sa stal pravidelným prispievateľom tohoto časopisu, v ktorom do roku 1939 vyšlo okolo 90 príspevkov z jeho pera. Niektoré práce boli vydané aj formou osobitných výtlačkov z banskobystrickej tlačiarne Filipa Macholda, iné vyšli v Budapešti. Väčšina jeho publikovaných prác má odborný charakter, niektoré sú v súčasnosti už aj zaujima-

Fotografia z roku 1899, z obdobia pôsobenia K. Kaána v Banskej Bystrici. Vľavo K. Kaán s manželkou Margitou, vpravo K. Bund s manželkou.

vými historickými dokladmi ako napr. pojednanie o povodni na Hrone vo Zvolenskej župe v dňoch 8. – 12. mája 1899 (vyšlo r. 1901) alebo o 360-ročnej histórii zrušených bansko-bystrických erárnych (horných) hrablí (vyšlo r. 1909) a iné.

Karol Kaán v rámci svojej odbornej činnosti venoval pozornosť okrem hospodárnosti (ekonomike), lesnej doprave (navrhoval stupne obnovy jestvujúcich dopravných zariadení a predpokladal rozšírenie lesných železníc), pestovaniu a obnove lesa. Osobitne sa zaoberal dôležitou prebiehok. Číselne podložil, že odborne vykonané prebiecky urýchľujú vývoj porastu, skvalitňujú drevnú zásobu a získaná podružná drevná surovina prospieva majiteľom i verejnému blahu. Stavia sa proti otvoreným rúbaniam (holorubom) poukazujúc na to, že stupňovitá obnova pomáha nielen zachovaniu pôdnej úrodnosti, ale aj pestovaniu cennejších sortimentov a umožňuje ľahšie a hospodárnejšie zabezpečenie budúcej podstaty lesa (prirodená obnova). Príznukoval, že les prináša úžitok až za veľmi dlhú dobu, čím sa líši od iných hospodárskych odvetví, nestrpí veľké výkyvy a preto len pod trvalým a odborným spravovaním bude vlastníkom a všetkým ostatným na osoh. Na jeho podnet sa podarilo v roku 1900 zaviesť v štátnych lesoch režijnú správu.

V roku 1900 sa Karol Kaán zúčastnil lesníckej výstavy v Paríži, kde na make-tách predviedol niektoré technológie, menovite spracovania slavónskych dubov, výroby dreveného uhlia a šindľov, za lesníckych stavieb zariadení na zachytávanie vody a rôznych typov stavieb pre lesných strážcov. Dostalo sa mu za to poďakovanie od ministra pôdohospodárstva.

Dňa 1.4.1901 ho vymenovali za nadsného. Už v tom roku sa zaoberal osudmi banskoštiavnickej baníckej a lesníckej akadémie. Vyzdvihol najmä osamostatnenie lesníckeho odboru, pretože

lesníkom sa tým umožnilo vysokoškolské vzdelávanie technického charakteru. Bol prvým, kto jednoznačne vypovedal, že lesnícke povolanie sa dotýka všetkých smerov technickej činnosti.

Karol Kaán sa zaoberal aj problematikou zalesňovania nevyužívaných a spustených plôch. Počas jeho pôsobenia v roku 1905 pokračuje zalesňovanie Podlavických výmoľov pri Banskej Bystrici, ktoré začalo už v roku 1898 a aj z neskoršieho obdobia (1927, 1929) sú známe jeho aktivity zamerané na zalesňovanie Dolnej zeme (Alföld).

V auguste 1907 ho vymenovali za lesmajstra. V tom istom roku spolu s Karolom Bundom pripravili pre ministerstvo podnet na záchranu zbytkov pralesov, k čomu získal podporu lesníckeho spolku ako aj Prírodovedeckej a geologickej spoločnosti. Prostredníctvom Zväzu maďarských inžinierov a architektov sa zaslúžil o zrovnoprávnenie profesie lesných inžinierov s inými inžinierskymi povolaniami.

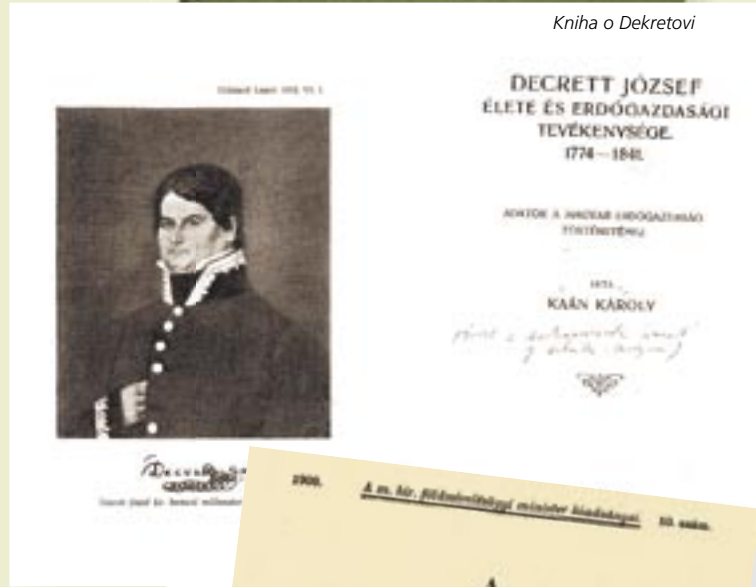
Vo februári 1908 minister pôdohospodárstva služobne premiestnil Karola Kaána z Banskej Bystrice do Budapešti na Ministerstvo pôdohospodárstva. Tým končí jeho 19-ročná, bezpochyby úspešná, éra pôsobenia na bansko-bystrickom m. k. lesnom riaditeľstve, avšak toto teritórium ovplyvňovala aj jeho ďalšia činnosť na novom pôsobisku. Zretela hodná je monografia „**Život a lesohospodárska činnosť Jozefa Dekreta Matejovie, 1774 – 1841**“ (Decrett József élete és erdőgazdasági tevékenysége, 1774 – 1841), ktorá vyšla v Budapešti roku 1912. Karol Kaán bol veľkým obdivovateľom Jozefa Dekreta Matejovie, na činnosť ktorého vo svojej práci nadväzoval, a zrejme bol aj iniciátorom zriadenia jeho prvého pamätníka na brale v Dolnom Jelenci pri Starých Horách v roku 1913. Nemej významná je jeho činnosť týkajúca sa ochrany prírody. Zaslúžil sa o zriadenie prvých prírodných rezervácií na území Slovenska, ktorými boli: Slovenská Lupča – Ponická Huta (dnes NPR Ponická dúb-rava), Slovenská Lupča – Polesie Šalková (dnes NPR Príboj) z roku 1895, ako aj Dobročský a Badínsky prales (dnes sú obidve NPR) z roku 1913.

PÔSOBNIE V BUDAPEŠTI

V roku 1908 sa 41 ročný Karol Kaán aj s rodinou presťahoval do Budapešti, kde bol zaradený na odbor erárnych lesov Ministerstva pôdohospodárstva. V tom istom roku bol poverený napísaním práce z oblasti ochrany prírody, ktorá vyšla v roku 1909 pod názvom „**Zachovanie**

Kniha o Dekretovi

Kniha Zachovanie prírodných pamiatok 1909

prírodných pamiatok“ (A természeti emlékek fentartása). Cieľom práce bolo v záujme prírodných pamiatok nielen poukázať na významné stromy a mnohostranné iné osobitosti prírody, ktorými domovina oplýva, ale popri ich poznaní aj stanovenie potreby ich starostlivého sledovania a zabezpečenia zákonnej ochrany. Pre potreby súpisu, ktorý si vyžiadalo ministerstvo boli prírodné pamiatky rozdelené do týchto skupín - historické pamätné miesta - skvosty prírody - prírodné zvláštnosti a hodnotné útvary zasluhujúce si pozornosť. Dohromady došlo 1241 návrhov na prírodné pamiatky, ktoré Karol Kaán usporiadal a vyhodnotil. Medzitým pracoval aj na návrhu

zákona ochrany prírody a na organizačnom poriadku pre vytvorenie Štátneho výboru pre ochranu prírody a prírodných pamiatok.

Dňa 11.3.1909 Karol Kaán získal titul lesného radcu a 30.3.1912 ho vymenovali za hlavného lesného radcu. V roku 1912 preberá na ministerstve vedenie oddelenia právnych vecí. V roku 1913 sa zúčastnil konferencie v Berne, ktorú usporiadala švajčiarska vláda k problematike medzinárodnej ochrany prírody. V roku 1914 bol poverený funkciou vládneho komisára pre ochranu prírody. Dostal pozvanie na pripravovanú konferenciu zameranú na otázky ochrany prírody k čomu v predstihu pozvaným účastníkom rozposlali Kaánovu publikáciu „**K otázkam ochrany prírody a zachovania prírodných pamiatok**“. Túto konferenciu, ktorá sa mala uskutočniť dňa 14.9.1914, odvolali pre udalosti v Sarajeve. V roku 1916 sa Karol Kaán stáva prednostom odboru štátnych lesov na ministerstve a pod jeho riadenie sa dostáva aj úrad pre spracovanie dreva. V roku 1917 sa stal ministerským radcom. Počas vojnových rokov sa snaží lesné hospodárstvo smerovať tak, aby sa po návrate mieru štátne lesné hospodárstvo postupne v plnom rozsahu postavilo do verejnej služby národa.

V roku 1918 vymenovali ministerského radcu Karola Kaána za zástupcu štátneho tajomníka a v roku 1919 získava okruh inšpekčného vplyvu. Preberá súčasne aj funkciu vládneho komisára pre lesné hospodárstvo a drevospracujúci priemysel.

Po úprave hraníc na základe trianonskej mierovej zmluvy v novom štáte zostal len zlomok z niekdajšej rozlohy lesov vrátane lesov štátnych. V snahe aspoň čiastočne zlepšiť situáciu Karol Kaán už v roku 1920 na základe vypracovanej štúdie rozbieha veľkú akciu zalesňovania Dolnej zeme k čomu zostavil odbornú príručku (Alföldi Erdőtelepítési Szaktanács). Do súpisu vhodných pozemkov sa dostali pustatiny, nevyužívané plochy i územia viatych pieskov a začali sa zalesňovacie pokusy. Práce prebiehali pod jeho vedením. Túto akciu považoval za prvoradú a najdôležitejšiu s 15 ročným pracovným plánom na zabezpečenie zalesnenia. Pre tento účel v Püspökladány založil dodnes fungujúcu pokusnú stanicu. Vďaka jeho iniciatíve sa tam v 30. rokoch minulého storočia vysadili lesné porasty na ploche 40.000 ha a v rokoch 1950 – 1960 na ďalších 90.000 ha. K tejto problematike sa vracal až do konca svojho života.

V roku 1920 sa Karol Kaán zasadzuje o oživenie Štátneho lesníckeho spolku, nabáda zbaviť sa niekoľkoročnej letargie lebo len tak môže spolok veľa urobiť v prospech lesného hospodárstva. Na verejnom zhromaždení tohto spolku dňa 15.12.1922 v obsiahlom prejave ozrejmil prípravu nového lesného zákona, ktorého bol duchovným otcom, a obdržal tam aj ocenenie za zásluhy. Proti uvedeniu nového lesného zákona do života sa stali najmä súkromní vlastníci lesov, ktorí videli nebezpečenstvo v tom, že štátne lesy chcú vstupovať do ich súkromného hospodárenia a vraj chcú zalesniť aj

pšeničné polia. Snažili sa presadiť názor o spoločenskej neúnosnosti zákona. Ani časť odborníkov nebola ochotná pochopiť význam tohto zákona pre povznesenie lesného hospodárstva. Zákon hovoriaci o zachovaní lesov mal priniesť potrebné zmeny a doplnky dovtedajšieho zákona a súčasne vyriešiť všetky problémy, s ktorými sa pre dobové politické pomery zákon XXXI z roku 1879 nezaoberal.

Po premiestnení Baníckej a lesníckej akadémie z Banskej Štiavnice do Šoproni udržiaval Karol Kaán osobný kontakt s novovytvorenou Lesníckou a drevárskou vysokou školou, kde v rokoch 1923 – 1924 bol predsedom komisie pre štátne záverečné skúšky. Pre reformu lesníckeho vysokoškolského štúdia, ktoré prirovnával k umeleckej univerzite urobil veľmi veľa, okrem iného tejto vysokej škole vybavil pridelenie 2070 ha lesa na cvičné účely. Upozorňoval tiež na potrebu zavedenia predmetu „**Ochrana prírody a zachovanie prírodných pamiatok**“ do vysokoškolskej výučby.

V roku 1924 ho menovali za člena maďarskej inžinierskej rady a obdržal titul štátneho tajomníka. V tomto istom roku aj Maďarská akadémia vied ocenila jeho odbornú publikačnú činnosť a zvolila ho za člena korešpondenta akadémie vied. V júli 1925 sa zúčastnil na medzinárodnom lesníckom kongrese v Grenobli, a neskôr v apríli 1926 na lesníckom kongrese v Ríme o bioklimatickom význame stromov a krov. V hodnosti štátneho tajomníka odchádza Karol Kaán koncom roka 1925 na odpočinok.

V roku 1931 vychádza Kaánova objemná práca „**Ochrana prírody a prírodné pamiatky**“. Podľa neho pre riešenie úloh ochrany prírody sú potrebné zodpovedajúce zákony a z nich vyplývajúce vládne ustanovizne, dohliadacie služobné organizácie a príčinlivé spoločenské organizácie, čo platí dodnes. Táto práca získala osobitné ocenenie Maďarskej akadémie vied.

V roku 1934 ho zvolili za čestného člena finskej Lesníckej vedeckej spoločnosti. V tomto období sa znova oživuje potreba prijatia nového lesného zákona, na prípravu ktorého Karol Kaán vynaložil viacročné odborné úsilie. Zákonný článok IV z roku 1935 dostal názov „**O lese a ochrane prírody**“ (Az erdőről és a természetvédelemről), vykonávacie nariadenie malo číslo 35000/1938. V decembri 1938 minister pôdohospodárstva na základe zákonného článku IV ustanovil 45-člennú Štátnu radu ochrany prírody, za predsedu ktorej vymenoval Karola Kaána. Túto funkciu prijal s veľkým odovšvnením. Dňa 24.3.1938 mu vysokoškolský zbor udelil čestný doktorát.

Na zasadnutí M. k. prírodovedeckej spoločnosti zvolanej na 30.1.1940 mal mať Karol Kaán príspevok „**K otázkam maďarskej ochrany prírody**“, v čom mu však už zabránila smrť. Zomrel vo veku 73 rokov, dňa 28.1.1940 v Budapešti, kde je aj pochovaný na Farkasrétskom cintoríne. Jeho manželka, ktorá mu vytvárala pokojné rodinné zázemie, zomrela ako 71 ročná, dňa 2.3.1953 v Budapešti. Z tohoto šťastného manželstva pochádzali tri dcéry a šesť vnúčat. ■

Hrob v Budapešti

Pamätníky Karola Kaána

Július BURKOVSKÝ

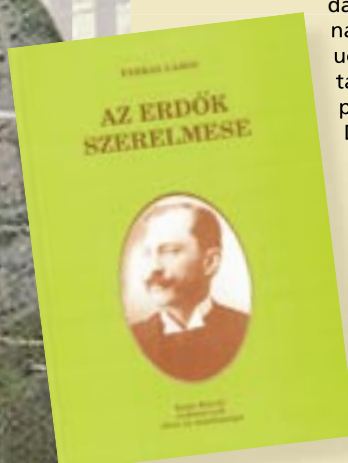
Národná hrdosť a vzťah k významným osobnostiam svojej histórie je jednou z typických vlastností vyspelých národov. Maďarskí historici, lesníci i ochranári v minulosti inštalovali mnohé pamätníky, pripomínajúce osobnosť Karola Kaána.

Pamätná tabuľa na rodnom dome v Nagykanizse z roku 1959 sa nezachovala, rovnako ani tento dom. Náhradou bola pamätná tabuľa na bývalom piaristickom gymnáziu, inštalovaná v roku 1992. Aj jedna z ulíc nesie jeho meno. Zanikla aj pamätná tabuľa, ktorú Maďarský zväz turistov umiestnil v roku 1940 na vrchu sv. Juraja (Szentgyörgyhegy), nahradila ju však nová tabuľa, ktorá je od roku 1963 na dome turistov. Meno Karola Kaána je uvedené spolu s menami ďalších vedcov – záchrancov Badacsonyi na pamätnej tabuli umiestnenej v roku 1969 v turistickom dome Rodostó v Badacsonyi. V parku výskumnej stanice v Püspökladányi mu 2.10.1958 odhalili sochu. Jeho meno nesú aj dva pramene, jeden v pohorí Bükk, na južnej strane vrchu Jávorhegy, a druhý v pohorí Pilis, v doline Apátkút. V roku 1981 umiestnili jeho pamätnú tabuľu na budove Štátneho úradu ochrany prírody v Budapešti a lesnícky spolok zabezpečil pamätnú tabuľu na dome v ktorom Karol Kaán v Budapešti býval. V roku 1992 postavili na jeho počesť pomenovanú vyhladkovú vežu na vrchu Nagy Hárshegy.

V roku 1996 vyšla v Budapešti monografická publikácia „*Milovník lesov*“ (Az erdők szerelmese), venovaná životu a práci lesného inžiniera Karola Kaána, autorom ktorej je Farkas Lajos.

Na Slovensku je len jediná spomienka na túto osobnosť. Nachádza sa v Lesníckom skanzene pri Čiernom Balogu. Umelecké dielo, návštevníkmi laicky pomenované „*lietajúce kamene*“ je vzdaním pocty významným osobnostiam – zakladateľom moderného lesníctva na Slovensku. Táto zastávka náučného chodníka je doplnená tabuľami s textom, stručne popisujúcim význam diela Jozefa Dekreta Matejovie, Henricha Dávida Wilkensa, Viliama Rowlanda, Ľudovíta Greinera a Karola Kaána. ■

Ing. Július Burkovský
je emeritný lesník -
ochranár

Deň stromu

sviatok všetkých, ktorí majú radi les

O Dni stromu tentokrát trochu jinak

Jiří JUNEK

LESNÍCKY SKANZEN
VO VYDROVSKEJ DOLINE
PRI ČIERNOM BALOGU
14. júl 2007

Na druhý červencový víkend mně přišlo několik zajímavých nabídek. Ale rozhodl jsem se pro místo, kam člověka srdce táhne. Kde to dobře znám, kde znají mne a kde se rád vracím mezi přátele, kde si užiji pár hezkých chvil. Tedy jsem 14. června opět, tentokrát již po šesté, přijal pozvání na Den stromu do Lesnického skanzenu ve Vydrovskej dolině u Čierneho Balogu. **Na co jsem se nejvíc těšil?**

Na Neveru po slovensky, tedy na připomínku 26. výročí natočení pohody filmu, ve kterém hraje podstatnou roli Čiernohronská lesní železnice. **Potom jsem byl zvědav na ukázky práce vrtulníku v lese, na koně a v neposlední řadě na zpěvy a tance folklórních souborů.** Když se děvčata obléknou do krojů, tak je jasné, že nejhezčí příroda je hezká ženská. A když zpívá a tančí uprostřed krásných balockých lesů, tak to už nemá chybu. To vlastně souvisí i s **mým nejhezčím pocitovým zážitkem**, kterým byla v tajemném lesním zákoutí ze dřeva vyočená lesní víla a kolem ní tančící děvčata v bílém - živé víly.

U čeho jsem setrval nejdéle? Kromě hospůd-

ky s přáteli také u lesní pedagogiky. Děti toho ví o lese a přírodě všeobecně stále více a když něco dělají, třeba soutěží nebo si hrají, tak to dělají opravdově. Je potřeba lesní pedagogiku ještě více podporovat, je to učitel „návrtná investice“. Také mne zaujala práce vrtulníku a soutěž formanů.

Co mne překvapilo? Zájem návštěvníků o praktické ukázky práce taxátorů.

Co mne zaskočilo? Obrovská úctá návštěvníků, zejména rodin s dětmi. Frekvence návštěvníků na trase naučné stezky připomínala situaci na Václavském náměstí v době nejvyšší špičky. Na jedné straně takový zájem lesníky potěšil, ale trochu vzal za své jeden ze záměrů zakladatelů lesnického skanzenu, pozvání do lesního ticha a pohody. Z reprodaktorů v amfiteátru zněly ďábelské husle a půl kilometru udtud téměř celé odpoledne pracoval vrtulník. Obě věci sice velice atraktivní, ale možná někdy méně znamenavé více.

A co přeji lesníkům? Stále zajímavé nápady při tvorbě programu, aby sem lidé a hlavně děti i nadále nacházeli cestu. Zajímavá by mohla být třeba řezbářská a kovářská dílna, třeba s ukázkami práce nožířů. Aby to všechno bylo možné přeji lesníkům stabilitu státního podniku LESY Slovenské republiky jak v lesnictví tak v myslivosti. Aby proklamece politiků nebyla je prázdná slova. Bez toho by nebyly možné ani Dny stromu ve Vydrově. ■

Otázky kladl a sám si na ně odpovídal Jiří Junek

Pocta

Na tohtoročnom Dni stromu bola založená tradícia udeľovania Ceny Jozefa Dekreta Matejovie. Táto bude každoročne odovzdávaná osobnosti, ktorá svojím životom a dielom pozdvihne hodnoty určujúce ciele a zmysel našej lesníckej práce. Súčasťou ceny je aj finančná odmena.

Prvým laureátom sa stal **Ladislav Alcnauer**, lesník z OZ Košice, LS Margecany, LO Kloptaň. Ručne tepanou medailou v dubovom puzdre mu za zvkov lesník odovzdal generálny riaditeľ podniku **Jozef Mindáš**.

Na sprievodnom diplome sa o.i. píše: **„...udelená za dlhoročné mimo-riadne úsilie a vynikajúce výsledky pri zavádzaní výberkového spôsobu hospodárenia.... Odbornosť, odvaha, húževnatosť, skromnosť a pracovný elán oceneného sú príkladom všetkým, ktorí sa vydali na cestu čestnej cielave- domej práce v prospech lesov Slovenska.“**

Na neformálny rozhovor v prítomnosti generálneho riaditeľa podniku oceneného pozval aj prezident republiky **Ivan Gašparovič**. ■

(mi)

Deň stromu v číslach

- rekordná návštevnosť: vyše 8 000 návštevníkov
- Čiernohornská lesná železnica predala 2004 cestovných lístkov
- organizátori rozdali 3 000 prívěskov hľadačom veľkého lesníckeho pokladu
- na pódiu sa v programe vystriedalo 250 účinkujúcich
- teplota na pódiu dosiahla 30° C
- moderátor vypil 2 litre minerálky
- 66 stálych zastávok Lesníckeho skanzenu doplnilo na jeden deň 27 mimoriadnych
- organizačné zabezpečenie tvorilo 100 vyše osôb z OZ Čierny Balog a z obce
- rekordná návštevnosť zo zahraničia: USA, Kanada, Dominikánska republika, Francúzsko, Chorvátsko, Maďarsko, Česká republika
- rekordná účasť ústavných činiteľov (prezident, predseda vlády, poslanci NR SR) (go)

Foto: Ing. B. Pekarovič, J. Šperka, Ing. S. Vyhňálik, M. Kološta

Pozývame cyklistov do lesa!

Peter GOGOLA

OZ Rimavská Sobota na regionálnej výstave cestovného ruchu

Jozef SOKOL

V rámci **Dní mesta Tisovec**, ktoré sa uskutočnili v dňoch 14. – 17. júna, slávnostne otvorili aj **II. Ročník regionálnej výstavy cestovného ruchu**. Zúčastnili sa ho aj predstavitelia piatich susedných regiónov dvoch štátov, Banskobystrického samosprávneho kraja, Košického samosprávneho kraja a troch žúp z Maďarska. Na výstave jednotlivé regióny predstavili svoje špecifiká, priestor prezentovať sa dostali aj regionálne občianske združenia, mikroregióny a firmy pracujúce v oblasti cestovného ruchu.

OZ Rimavská Sobota využil túto jedinečnú možnosť, že sa v regióne závodu koná výstava o cestovnom ruchu a na výstavisku už druhý rok zriadil vlastný stánok. Prezentácia bola zameraná na ponuku služieb pre turistov v oblasti poskytovania ubytovania v rekreačných chatách závodu a na turistiku zameranú na poľovníctvo. Prezentáciu vkusne pripravili zamestnanci LS Klenovec a Hnúšťa, za čo im patrí vďaka. Vzhľadom na veľký záujem širokej verejnosti o našu prezentáciu predpokladáme účasť aj na ďalších ročníkoch tejto regionálnej výstavy. ■

Ing. Jozef Sokol, vedúci ekonomiky
OZ Rimavská Sobota

Lesníci z Odštepného závodu v Považskej Bystrici vo štvrtok 28. júna slávnostne otvorili náučný chodník, ktorý je zároveň cyklotrasou. Nachádza sa v lokalite Bolešov – Krivoklát a má dĺžku 8, 2 km.

Lesnícky cyklistický náučný chodník má 18 zastávok. Na informačných tabuliach sa návštevníci môžu dozvedieť o miestnej faune a flóre, o prírodnom výtvore Dračia studňa, o význame činnosti lesníkov. Jedna zo zastávok informuje o introdukovaných drevinách (v lokalite sa vyskytuje Duglaska tisolistá, dovezená zo Severnej Ameriky začiatkom 20. storočia). Na trase sa nachádza rozhľadňa, z ktorej je pekný výhľad na Vršatecké bralá. Najvyššie položené miesto na trase lesníckeho náučného chodníka je horáreň Chrástková (550 m n. m.). Trasa lesníckeho náučného cyklochodníka je značená zelenou značkou (stredná obtiažnosť, prevýšenie približne 200 m).

Na otvorení chodníka sa zúčastnili šiestaci a siedmci zo Základnej školy v Bolešove. Lesní pedagógovia z považskobystrického závodu pre nich pripravili zážitkové hry. „Prázdniny sú pred dvermi, dúfame, že sme deti inšpirovali a cez leto sa vyberú po trase náučného chodníka na bicykloch spolu s rodičmi“, povedala po slávnostnom otvorení Ing. Alena Kaššáková, lesný pedagóg.

„Otvorenie lesníckeho náučného cyklochodníka je našou odpoveďou na mediálne prestrelky, vyvolané nesprávnou interpretáciou novely zákona o lesoch, konkrétne nepochopenie ustanovenia o pohybe jazdcov na koňoch a bicykloch. Lesníci vítajú v lese každého návštevníka, ktorý dodržiava pravidlá. Všetkých slušných cyklistov srdečne pozývam na Bolešov – Krivoklát“, povedal Ing. Ivan Adásek, riaditeľ OZ Považská Bystrica. ■

Ing. Kaššáková predstavuje jednotlivé zastávky náučného chodníka

Čistenie Čachtickej doliny

Peter GOGOLA

Viete, čo majú spoločné Marcel Buntaj, Franta Hönig a Cyro Zelenák? Ak nie, nelámte si hlavu, prezradím odpoveď: sú to špičkoví bubeníci a používajú kvalitné paličky z dreva slovenského hrabu. Výrobca týchto paličiek, bývalý lesník Ivan Gregorovič, sa venuje práci s drevom s láskou a úctou k prírode. To, že je s prírodou naozaj spätý, dokazuje každoročne akciu, ktorú v spolupráci s lesníkmi z OZ Trenčín organizuje od roku 2005: čistenie čachtickej doliny.

Sám na margo toho povedal: „Táto aktivita je mojou osobnou neziskovou a nezištnou iniciatívou, ktorou chcem pomáhať v prvom rade krásnemu prostrediu Čachtickej doliny zbaviť sa každoročného znečistenia komunálnym odpadom. No a v druhom rade mi napadlo, že by nebolo zlé pozdvihnúť aj lesnícke povedomie, ktoré je v našom regióne vzhľadom na poľnohospodársky a teraz už aj začínajúci priemyselný ráz krajiny, dosť nízke. Hoci v rezorte už nepracujem, leží mi na srdci obraz štátneho lesníctva. Akcia oslovuje každoročne cca 20 až 30 dobrovoľníkov z Čachtíc, väčšinou z okruhu mojich priateľov a známych s obdobným vzťahom k lesu ako mám ja.“

Asi málo atraktívne pre médiá, ale aj tak inšpirujúce. Ako všetko, čo vzniká z lásky. A tie paličky sú naozaj dobré. Skúsil som ich. ■

Na 8. ročníku spoločných majstrovstiev SR a ČR v práci s motorovou pilou

Dominovali slovenskí pretekári

Jozef MARKO

Veľkým úspechom slovenskej výpravy skončil 8. ročník spoločných majstrovstiev Českej republiky a Slovenskej republiky v práci s motorovou pilou Dřevorubec 2007, ktorý sa uskutočnil

S číslom 18 víťaz Jaroslav Perveka. Foto J. Švančara

27. až 30. júna 2007 v Svobodě nad Úpou za účasti 34 súťažiacich, po sedemnástich účastníkoch z každej krajiny. K úspechu prispel aj náš podnik LESY SR, ktorý finančne podporil účasť pretekárov zo Slovenska nielen uhradením cestovných nákladov, ale aj vreckového. A tí sa odvdáčili skutočne vynikajúcimi výsledkami.

Na stupni víťazov obsadili nielen prvé dve miesta, ale v prvej desiatke sa umiestnilo päť Slovákov. Celkovým víťazom sa stal po absolvovaní piatich súťažných disciplín Jaroslav Perveka s výsledným bodovým hodnotením 1 596 bodov, na druhom mieste skončil Peter Brinda, ktorý dosiahol 1 540 bodov. „**Naši reprezentanti sa v skromných podmienkach na majstrovstvá pripravili naozaj výborne. Môžem vám povedať, že tak dokonale odvetvený kmeň v takom čase, aký dosiahol Jaroslav Perveka v záverečnej disciplíne, ktorá bola vrcholom majstrovstiev, som ešte nevidel. Potešiteľné je, že popri skúsených pretekároch nám vyrastá silná generácia juniorov. Prvýkrát sa seniorskej súťaže zúčastnil ešte iba**

18-ročný študent SOUL v Tvrdošíne Miloš Machyňák a skončil v celkovom poradí na výbornom desiatom mieste. Ale príjemne prekvapili aj niektorí starší pretekári. Napríklad celkovo druhý Peter Brinda sa výrazne zlepšil v rozborke a zborke motorovej pily,“ povedal nám člen organizačného výboru majstrovstiev Ing. Ján Švančara.

Okrem neho bol členom organizačného výboru aj Ing. Jozef Herud, v rozhodcovskom zbere odvedli takisto perfektné výkony Ing. Ján Kovalčík, Ing. Alexander Šagát, Ing. Peter Gerčák a Viliam Záhumenský. Všetci sa zhodli na tom, že podujatie sa uskutočnilo nielen v prekrásnom prostredí, ale bolo aj bezchybne zorganizované. Teraz sú na rade organizátori Oravského pohára a 17. ročníka Majstrovstiev SR v práci s motorovou pilou Dřevorubač 2007, ktorý sa uskutoční 9. – 11. augusta v Námestove. Nie je bez zaujímavosti, že obidve majstrovstvá sú kvalifikáciou slovenských pilčíkov na budúročné majstrovstvá sveta v Belgicku. O dôvod viac, aby preteky na Slovensku boli rovnako zaujímavé a úspešné. ■

Foto: autor

Odborári rokovali

Peter GOGOLA

Vo štvrtok 21. júna sa v priestoroch hotela **Lesák** v Tajove na pravidelnom rokovaní stretli predstavitelia Združenia závodných výborov Odborového zväzu Drevo – lesy – voda.

Predseda Združenia **Bc. František Suchanovský** privítal na rokovaní generálneho riaditeľa š.p. LESY SR **doc. RNDr. Ing. Jozef Mindáša, PhD.** a ekonomického riaditeľa **Ing. Ľuboša Németha**. Generálny riaditeľ prezentoval pred prítomnými odborármi zámery a ciele organizačných a štrukturálnych zmien v rámci š. p., ekonomický riaditeľ informoval o aktuálnej hospodárskej situácii a o plnení vybraných ekonomických ukazovateľov. Na programe rokovania bolo plnenie kolektívnej zmluvy za obdobie január - máj 2007. Predseda Bc. Suchanovský informoval prítomných o piatich nových členoch Dozornej rady LSR, š. p. za zakladateľa a o vymenovaní **JUDr. Prochádzku** za predsedu DR. Ďalej informoval o zasadaní Výkonnej rady lesníckej sekcie a o pripravovanom zjazde, ktorý bude v septembri 2008.

Predstavitelia Združenia závodných výborov prijali s uspokojením informáciu o pripravovanom vyplatení 13. mzdy v mesiaci júl, pričom vyjadrili súhlas s dohodnutou 15% výškou vyplatenia. ■

Foto Ing. Švančaru z divácky najatraktívnejšej disciplíny - odvetvenia

Všetkým právnickým a fyzickým osobám pôsobiacim v oblasti lesného hospodárstva

Aktuálna situácia v lesnom hospodárstve v podobe vzťahu štátu, ktorý si nedostatočne uvedomuje význam tohto odvetvia a neberie do úvahy špecifickú povahu vyplývajúcu z integrovaných funkcií, neustále sa znižujúci podiel štátnej podpory, je hrozbou, že základná úloha lesníctva, ktorou je zabezpečovanie dlhodobého rozvoja lesov, nebude môcť byť plnená.

Slovenská lesnícka komora si uvedomuje vážnosť tohto problému a v zmysle svojho zákonného postavenia chce aktívne vstupovať a ovplyvňovať procesy, ktoré môžu situáciu zmeniť.

Národný lesnícky program deklaruje reálne dlhodobé zámery odvetvia, je plne kompatibilný s Akčným plánom lesného hospodárstva Európskej únie, so Spoločnou poľnohospodárskou politikou - Rozvojom vidieka.. Je nevyhnutné zabezpečiť jeho schválenie Vládou SR a Národnou radou SR, aby sa stal záväzným dokumentom s dlhodobou platnosťou. Riešenie aktuálnych problémov je deklarované v Programovom vyhlásení Vlády SR, v dokumente, ktorý je záväzkom vlády a ktorého odpočtom sa budeme zaoberať pred budúcimi parlamentnými voľbami.

Základným predpokladom pre aktívne, odborne fundované a spoločensky akceptovateľné vstupovanie do týchto procesov je posilnenie členskej základ-

ne Slovenskej lesníckej komory. Členstvo v komore je nielen otázkou profesijnej a stavovskej cti a hrdosti, ale aj otázkou účasti pri rozhodovaní o veciach spoločných oprávnených záujmov v oblasti lesného hospodárstva. Myslíme si, že ohlasy a odozva na Verejnú zhromaždenie lesníkov pred Úradom vlády SR dňa 16. mája 2007 sú dostatočným dôkazom toho, že Slovenská lesnícka komora má potenciál na to, aby aktívne obhajovala záujmy lesníkov.

Slovenská lesnícka komora vyzýva všetky právnické a fyzické osoby pôsobiace v oblasti lesníctva k podpore a k vstupu do jej radov.

Privítame každého, kto prejaví úprimný záujem zapojiť sa do aktivít smerujúcich k zmene postavenia lesného hospodárstva. Výsledky, história i tradície lesníctva na Slovensku si to iste zaslúžia. ■

Lesu zdar !

Predstavenstvo SLsK

Kontakty:

Slovenská lesnícka komora,
Študentská 20, 960 01 Zvolen
e-mail: leskomora@stonline.sk
Tel.fax.: 045/5335682
Prihlášky je možné získať na
www.slsk.szm.sk

Poděkování

Jaromír LATNER

Ve dnech 13. až 17. června 2007 zorganizovala Lesní správa Jeseník s.p. Lesy ČR spolu s Jeseníckou lesnickou společností odbornou exkurzi do oblasti Odštěpného závodu š.p. Lesy SR v Čierném Balogu pro pracovníky Lesů ČR, s.p., dodavatelských subjektů, státní správy a MŽP ČR.

Po celou dobu exkurze jsme měli zajištěno ubytování v Osrblí v Hotelu Drotár. Odtud jsme v jednotlivých dnech navštívili ústředí OZ v Čierném Balogu, GR š.p. Lesy SR v Banské Bystrici, kalamitní plochy z roku 1996 na LS Osrblie, Dobročský prales, Čiernohronsou železnici, Lesnícký skanzen ve Vydrovské dolině, Chopok, Ďumbier a Jeskyni mrtvých netopýřů. To vše za doprovodu vašich pracovníků, jejichž výklad a sdělené informace zaujaly všechny účastníky exkurze.

Proto bych chtěl touto cestou za všechny účastníky exkurze poděkovat Ing. Petru Slobodníkovi, Ing. Stanislavu Kmecovi, Ing. Jánovi Parošovi, Ing. Michalu Kofilovi a Ing. Eduardu Tomkuliakovi a to nejen za předané odborné informace a možnost poznání přírodních krás těchto navštívených území, ale hlavně za znovu obnovené přátelské vztahy. ■

*Ing. Jaromír Latner, CSc.
lesní správce*

Vedúci Lesnej správy Hrušov Ing. Milan GARAJ **Potrebuje stabilitu fungujúceho systému**

Jozef MARKO

54 - ročnému rodákovi z kraja ovenčeného dvoma pohoriami - Vtáčnik a Tríbeč - už samotné sudičky museli nadeľiť do vienkla lesnícku profesiu. Ved' sa narodil v hájenke, jeho otec bol lesníkom a ten sa veru ani ani jedného z dvoch synov nepýtal, čím chcú byť, keď vyrastú. Od svojich ôsmich až desiatich rokov začal vnímať špecifiká lesníckeho života a zbierať od otca praktické skúsenosti. Súčasný vedúci Lesnej správy Hrušov je pevne a bol aj raritne spätý s lesom a so zverou, ktorá k nemu neodmysliteľne patrí. Žil totiž v Skýcove, ktorý je určite jedinou obcou na Slovensku a možno aj na svete, umiestnenou vo zvernici. A aby to nestačilo, tak aj Ing. Milan Garaj mladší pokračuje v otcových stopách. Pracuje na pozícii poľovného referenta OZ Topolčianky.

Ing. Milan Garaj starší po strednej lesníckej škole v Banskej Štiavnici absolvoval v roku 1977 aj lesnícku fakultu vo Zvolene. Už 30 rokov teda pracuje v štátnych lesoch. Veľmi rád si spomína na svoje začiatky, ktoré si odkrútil v piešťanskej pobočke Lesoprojektu. Na tom by nebolo nič zvláštne, keby jeho tútorkou nebola skúsená odborníčka a praktička Zdenka Hudecová, ktorú prezývali kolegovia „lesná žienka.“ V tejto súvislosti sa pýtam Ing. Garaju, či by aj dnes nemali mať lesní inžinieri počas svojich začiatkov v lesníckej praxi za chrbtami skúsených patrónov, ktorí by ich usmernili, zaučili, zasvätili do praktického lesníckeho života. „Kedysi tomu tak skutočne bolo, ale v posledných rokoch sme na túto záležitosť akosi pozabudli. Mladých adeptov lesníckej praxe nemá kto viesť. Starší kolegovia nemajú dostatok motivácie, aby sa venovali aj tejto aktivite. Svoje zohrávajú tiež určité obavy z konkurencie, vzťahy medzi staršími a mladšími lesníkmi sú v dôsledku toho narušené. Negatívne vplývajú na nás aj časté organizačné zmeny. Pramení z nich nestabilita a neistota, ktorá nepôsobí dobre na nikoho z nás a medzi ľuďmi robí zlú krv,“ zamýšľa sa Ing. Garaj.

MODEL FUNGOVANIA LESNÍCKEJ PREVÁDZKY MUSÍ BYŤ INÝ

Hovorí pritom pomaly a uvážlivo, s dôrazom na každé slovo. Slovami rozhodne neplytvá, aj keď je reč o súčasnom organizačnom členení lesníckej prevádzky a rozdelení kompetencií medzi vedúcich a technikov lesných správ, OLH a lesníkov na lesných obvodoch. Ako väčšina kolegov považuje dva roky fungujúci systém za nevyhovujúci, ktorý sa jednoducho v praxi neosvedčil. Hovorí o kon-

krétnych výhradách by bolo nosením dreva do lesa. A tak sa skôr zaujímam o to, v čom vidí Ing. Garaj riešenie tohto problému: „Predovšetkým v návrate k menším lesným správam s rozlohou približne 6 000 až 6 500 hektárov tak, aby boli znova plne funkčnými organizačnými jednotkami. LS Hrušov, na ktorej pracujem, má v súčasnosti rozlohu 10 500 hektárov a vznikla násilným spojením troch pôvodných správ. Takýto stav je neúnosný, pretože tento kolos je ťažko riaditeľný. Lesní správcovia majú plniť úlohu manažérov. Súhlasím, ale ich miesto vidím stále tam, kde vždy bolo – v lese, pri svojich podriadených, ktorým by mali pomáhať radou a osobnou účasťou. V dnešnom systéme chýba možnosť pre vedúceho lesnej správy zachovať si určitý nadhľad nad činnosťou jednotlivých pracovníkov, či už sú to technici, OLH-ci, alebo lesníci. Osobitnou kapitolou sú samotní odborní lesní hospodári. Nerád to hovorím, ale viacerí z nich na túto pozíciu ešte odborné nedorástli. Povedzme si to na rovinu – niektorí sa dostali na ňu vďaka sympatiám svojich nadriadených. Zložili síce skúšky, ale pre praktický lesnícky život to ešte nič neznamená. Funkciu OLH by mali vykonávať minimálne technici LS, alebo priamo správcovia, ktorí by mali vedieť o všetkom dôležitom napríklad vo vzťahu k dodávateľom prác, k štátnej správe. Vyhli by sme sa tak viacerým problémom,“ domnieva sa Ing. Garaj, ktorý si takýto model v lesníckom živote už odskúšal a podľa jeho slov fungoval.

NAJSKÔR TECHNIK LS, POTOM OLH

Ing. Garaj nepovažuje za šťastné, že k rozdeleniu na OLH a lesníkov došlo administratívnym rozhodnutím, ktoré urobilo zo seberovných kolegov tých, ktorí niekedy nechcú spolupracovať, vyhovárajú sa jeden na druhého, nemajú ujasnené, kto má z nich čo v danej chvíli urobiť. Lesník je odsúdený do úlohy závozníka, ktorý akurát stíha vydávať drevo. No a v miestnych podmienkach sa musí zasa OLH venovať väčšinou ukazovaniu dreva do samovýroby záujemcom o palivo, čo určite nie je prvoradé. Záujem miestnych obyvateľov je tak veľký, že mu to zaberie denne aj pol dňa.

Čo sa týka technikov LS navrhuje, aby

plnili funkciu medzičlánku medzi vedúcim lesnej správy a terénnymi pracovníkmi, teda OLH a lesníkmi. Tomu by podľa neho malo zodpovedať aj ich platové ohodnotenie, takže odporúča, aby boli zaradení do vyššej mzdovej triedy ako OLH. Už dnes sú totiž technici zodpovední za spracovanie údajov zozbieraných od OLH a lesníkov, ale nemajú právomoci vystupovať voči nim z pozície nadriadeného, čo nepovažuje Ing. Garaj za dobré. Vzťahy a kvalitu prác komplikuje aj roztrieštenosť pri preberaní prác. „Tento problém sme na OZ Topolčianky vyriešili tak, že asi pred mesiacom vedenie závodu rozhodlo o tom, že niektoré práce sú preberané najskôr z úrovne technikov LS, až potom má OLH právo porast uzavrieť a ísť ďalej. Uskutočnili sme totiž predtým pár kontrol a našli sme nedostatky v tom, ako bol porast spracovaný. Napríklad ostala v ňom ešte vyťažená hmota, cesta nebola uvoľnená a podobne. Novým opatrením získavajú aj technici LS vo vzťahu k OLH väčšiu autoritu a tí už ich začínajú chápať inak ako doteraz. Sme presvedčení o tom, že tento krok je prospešný pre lesnícku prevádzku.“

„...ABY SME MOHLI POKOJNE PRACOVAŤ.“

Ďalej hovoríme o rečiach, ktoré kolujú medzi lesníkmi o pripravovanej organizačnej zmene s pravdepodobnou účinnosťou od 1. januára budúceho roka. Hľadanie riešenia súčasného neakceptovateľného stavu už avizoval niekoľkokrát aj generálny riaditeľ. Ing. Garaj sa domnieva, že nech bude prijaté akékoľvek rozhodnutie, nemalo by sa dotknúť počtu pracovníkov vo vonkajšej prevádzke, kde je stav už na hrane vo vzťahu k plneniu stanovených úloh. Na OZ Topolčianky je situácia o to zložitejšia, že veľký objem úloh sa týka výkonu poľovníckeho práva a všetkých súvisiacich činností. „Viete, od toho 16. mája, kedy sa začína strieľať srnec, končia u nás poľovačky až v polovici januára a v tomto období sú všetky víkendy ako sa hovorí prepofované. Kolokrát sa ocitnem v takej situácii, že nemám dať koho na doprovod, lebo ľudia nie sú stroje. Riešime to teda spôsobom, že berieme radšej menej poľovníckych hostí. Ďalšie znižovanie stavu zamestnancov v lesníckej prevádzke si už neviem skutočne predstaviť.“

Myslím, že všetko čo hovorí Ing. Garaj sú jasne sformulované posolstvá pre tých, ktorí budú ďalej rozhodovať o smerovaní nielen nášho podniku, ale aj celého slovenského lesníctva. Na záver stretnutia mu kladiem ešte záverečnú otázku. Čo v súčasnosti najviac potrebuje lesníctvo a lesníci u nás? „Myslím si, že v prvom rade potrebujeme my lesníci stabilitu fungujúceho organizačného systému, napríklad takého, aký roky fungoval v 70-tych rokoch. Dodávam, že dlhodobú stabilitu, aby sme mohli pokojne pracovať, pretože nepokoj, ktorý je medzi ľuďmi nepridáva ani kvalite našej práce. Bol by som rád, keby sme mohli naviazať na výsledky práce predchádzajúcich generácií lesníkov a zveladiť majetok, ktorý nám bol zverený do starostlivosti. Ved' naša práca je veľmi pekná a zaujímavá, ale potrebuje skutočne hlavne pokoj a dlhodobejšiu perspektívu.“ ■

Topolčiansky park

VÝZNAMNÉ LESNÍCKE MIESTO

Klenot

Ján MIČOVSKÝ

Topolčiansky park bol na Silvestra roku 1991 svedkom vandalizmu paradoxne predznačujúcim dva krásne dni, ktoré sa v tom istom parku udiali 17. a 18. mája tohto roku. Čo sa pred tými 16 rokmi stalo? Vtedy tam akýsi lapaj vložil do papule medveďa výbušninu, ktorá mu roztrhla hlavu. A nebol to medveď obyčajný! Išlo o originálnu sochu „Medveď s muflónom“ vytvorenej Alojzom Štróblom v roku 1909. Dielo s niekoľko miliónovou tržnou a nevyčísľiteľnou historickou hodnotou bolo súčasťou parkovej výzdoby obsahujúcej aj ďalšie dve známe umelcovy sochy - „Zhasínajúci jeleň“ a „Diviak so psom“.

Na zničeného medveďa však domáci nezabudli. Jeho čas prišiel v závere minulého roku, keď sa vedenie LESOV SR rozhodlo uvoľniť takmer 300 tisíc korún potrebných na jeho opravu. Úspešne sa na ňu podujali umelci Margoč a Zelman z Perneku.

Príležitosť odhaliť rekon-

štruované dielo ponúklo okrúhle výročie vzniku zvernic v okolí Topolčianok, ktoré pripadlo na tento rok. Kolegovia z OZ Topolčianky využili tento dátum na symfóniu udalostí, ktoré verejnosti dôstojne a nápadito opäť pripomenuli, že lesnícky stav má svoju históriu, vážnosť i ciele hodné podpory.

Deň prvý. Topolčiansky park je upravený na nepoznanie. Obnovená socha je ešte zahalená plachtou. Domáci ju umiestnili na nové umelé návršie blízko poľovníckeho zámku. Spolu s ďalšími dvomi dielami vytvárajú jedinečnú parkovú kompozíciu. Všetky tri dostali nové bronzové menovky.

Z balkóna poľovníckeho zámku sa ozývajú lesnice. V úvodnom príhovore poukazuje Jozef Mindáš, generálny riaditeľ LESOV SR na rad aktivít podniku, ktoré svedčia o tom, že lesníctvo má veľa kultivovaných rozmerov. Prvýkrát verejne ohlasuje zámer podniku vytvoriť na Slovensku sieť „Významných lesníckych miest“. Tu v Topolčiankach je oficiálne otvorené prvé z nich. Zahŕňa originálne sochy, poľovnícky zámok a vzácny park s unikátnymi drevinami.

Hosti, medzi ktorými nechýbajú reprezentanti zahraničných poľovníckych organizácií, či Štróblu vnucci, pozdravuje aj minister hospodárstva Ľubomír Jahnátek. Poukazuje na potrebu popularizácie takýchto miest z pohľadu cestovného ruchu.

Ešte pred tým, ako bude odhalená reštaurovaná socha sa udeje niečo, čo trochu vyláká aj ministrovu ochranu: Na miesto zhromaždenia „vtrhne“ historický koč, ktorý priväza priamo z Viedne monarchu Františka Jozefa a jeho chránenca Alojza Štróbľa. Títo dvaja v podaní hercov zvolenského divadla Vladimíra Rohoňa a Štefana Šafárika pripomenú slovenské korene umelca i vznik tunajších diel.

Sochu spolu s ministrom a generálnym riaditeľom odhaľuje aj štátny tajomník MP SR Viliam Turský. Potom už nasleduje exkurzia náučným chodníkom, ktorý od dnes bude viesť topolčianskym parkom. Zdobia ho nové informačné tabule. Exkurziu pútavým výkladom správa správcu parku Miloš Kunský. Komu to nestačí má k dispozícii podrobné pub-

Vnuk A. Štróbľa: „Ďakujem vám“

Informačný „kameň“

Príchod cisára

Zľava: Jozef Mindáš, Lubomír Jahnátek, Viliam Turský a Ctibor Határ

likácie, vydané k tejto príležitosti.

Na slávnostnom obede usporiadanom na nádvorí veľkého kaštieľa hostí víta „domáci pán“

- riaditeľ OZ Topoľčianky Ctibor Határ. Prípitok prednáša Viliam Turský. Súčasťou obeda je aj krst novej mapy topoľčianskej lesnej informačnej kancelárie. Ide o ďalšie z diel úspešnej podnikovej série, tentokrát s pozoruhodným fotografickým i slovným rukopisom Jozefa Šaba.

Poobedňajší program pokračuje odborným seminárom, ktorý je venovaný problematike muflónej zveri. Topoľčianky a pohorie Tribeč sa zapísali do dejín tým, že sa tu po prvýkrát v Európe

Prvý krát verejne ohlasuje zámer podniku vytvoriť na Slovensku sieť „Významných lesníckych miest“.

lica v Európe s výmerou 10 500 ha, ktorá dostala aj priliehavý názov „Veľká zvernica“. Zaujímavosťou je tiež to, že na jej oplštenie v celkovej dĺžke 89 km sa po prvýkrát v Európe použilo drôtené pletivo. Spoločne s „Veľkou zvernicou“ bola vybudovaná

aj „Malá zvernica“ s výmerou 510 ha pôvodne určená pre chov danieľej zveri. Vďaka týmto zariadeniam, ale aj profesionálnemu prístupu k poľovníctvu sa Topoľčianky stali pojmom v poľovníckom svete.

Účastníci exkurzie sa názorne presvedčajú, že poľovnícka tradícia Topoľčianok neustrnula v historických spomienkach, ale má dôstojné moderné pokračovanie.

Na záver stretnutia je Jozefom Džubekom, organizačným riaditeľom podniku, odhalený na lokalite Žiare pamätný kameň, ktorého majstrovsky tesaný text bude aj po desaťročiach pripomínať toto podujatie.

Neostáva nič iné ako veľmi úprimne

Vďaka týmto zariadeniam, ale aj profesionálnemu prístupu k poľovníctvu sa Topoľčianky stali pojmom v poľovníckom svete.

Obnovené dielo

poďakovať. Vedeniu podniku za dôveru a podporu pri príprave akcie. Celému kolektívu OZ Topoľčianky za mimoriadne organizačné nasadenie. Osobitne Ctiborovi Határovi, Jozefovi Gregorovi, Jozefovi Šabovi, Milošovi Kuskému, Milanovi Garajovi. A takisto Marcelovi Lehockému, ktorého tvorivosť, obetnosť a nasadenie pri organizovaní akcie posunuli dva májové dni medzi nezbudnuteľné.

Ba, predsa – ešte čosi! Topoľčiansky park a jeho réalie sú klenotom, ktorého

lesk presahuje hranice podniku i Slovenska. Je preto správne, že sa dnes snažíme nasmerovať bruselskú podporu aj sem. Významné lesnícke miesto Topoľčianky si pozornosť Európy určite zaslúži. ■

vypustila muflónia zver do voľnej prírody. Seminár otvára Ján Štefánik, rozvojovo-technický riaditeľ podniku, ktorý následne s Mariánom Ondrejčákom, generálnym riaditeľom Sekcie lesníckej MP SR odovzdáva pamätné plakety viacerým čestným hosťom, ktorí sa zaslúžili o rozvoj poľovníctva a osobitne o chov muflónej zver na Slovensku. Na seminár sa podarilo sústrediť početnú kolekciu trofejí najsilnejších muflónov z revírov Lesov SR, ktoré dokumentujú úroveň chovu a výsledky našej práce. Vo vystúpeniach prednášateľov bola hodnotená minulosť chovu muflónej zveri a zároveň tu zazneli aj cenné praktické skúsenosti, rady a odporúčania pre ďalšiu prácu pri zveľaďovaní poľovníctva LESOV SR.

Druhý deň je venovaný exkurziám vo zverniciach topoľčianskeho závodu. Práve v Topoľčiankach bola v roku 1907 vybudovaná v tom čase najväčšia zver-

Pred odhalením

Pod Urpínom znelo halali

V sobotu **16. júna** sa námestím v Banskej Bystrici rozliehali poľovnícke signály. Metropola pod Urpínom bola miestom konania **30. ročníka celoslovenskej súťaže v hre na lesnici a lesnom rohu.**

Účasť na súťaži Banskobystrické Halali bola rekordná – prišlo 72 mužov, žien i detí v zeleň. Najmladšia, ani nie desaťročná **Ludmilka Astalošová** z Rimavskej Soboty si zahrála na lesnici spolu s mamou a Daliborom Langom. „Naučila ma to mamka. Nie je to ťažké,“ povedalo dievčatko.

Organizačná riaditeľka súťaže **Ing. Lucia Hanková** na margo súťaže povedala: „Chceme verejnosti pripomí-

nať, že poľovníctvo má na Slovensku vysokú úroveň a bohaté tradície. Poľovníctvo zďaleka nie je len o love, je aj o starostlivosti o zver, o prikrmovaní, o vakcinácii, o úcte k prírode a tradíciám. Poľovnícke signály sú ich neoddeliteľnou súčasťou. Banskobystrické Halali malo vysokú úroveň nielen vďaka vysokej kvalite hráčov na lesnici a lesnom rohu, ale aj vďaka dobrej spolupráci štátnych lesníkov so Slovenským poľovníckym zväzom a mestom Banská Bystrica.“

V kategórii jednotlivci do 20 rokov zvíťazil **Radomír Szabo** zo SLŠ v Prešove, v kategórii jednotlivci nad 20 rokov si vavrín víťazov už po 21. raz odniesol najstarší účastník súťaže **Jozef Martiš** (72) z Oko SPZ Prievidza. V kategórii súborov vybojovali víťaznú trofej Lesničiarri Šariša v zložení **Jozef Daňko, Ing. Mikuláš Komanický** a **Ing. Dušan Hulvej**, reprezentujúci Ša-

rišskú RgO SPZ Prešov. Vo voľnej kategórii zvíťazili **Marián Bugoš** a **Michal Tomčík** z Oko SPZ Košice – mesto. ■

Foto: archív LESY SR š.p.

Peter GOGOLA

Slovenské poľovnícke signály na CD

Peter GOGOLA

Poľovnícke signály patria neodmysliteľne k obradom, súvisiacimi s lovom. Skutočnosť, že slovenskí poľovníci majú svoje vlastné signály, je dôkazom ich organizovanosti, vospelosti a spoločenskej úrovne poľovníctva. Slovenské poľovnícke signály skomponoval v roku 1970 hudobný skladateľ **Tibor Andrašovan** a otextoval **Pavol Poruban**, vtedajší zástupca šéfredaktora časopisu Poľovníctvo a rybárstvo. Urobili tak na základe objednávky ÚV SPZ a s vedomím, že ich dielo bude šírené v záujme pozdvižnutia slovenskej poľovníckej etiky, s cieľom rozmnožiť krásu a kultúrnosť slovenského poľovníctva.

Klub histórie slovenského poľovníctva pri SPZ Bratislava na základe rozhodnutia Prezídia SPZ šíriť slovenské poľovnícke signály na hudobných nosičoch, prístupných všetkým poľovníckym združeniam i širokej verejnosti, vydal CD *Slovenské poľovnícke signály*.

Signály nahrali: sólovo Jozef Martiš z Prievidze, skupina NOVUM CASTRUM kvintet z Liptovského Hrádku (Ing. E. Hatiar, V. Bobřík, M. Ondrejko, L. Hulka) a Lesničiarri Šariša z Prešova (Ing. J. Daňko, Ing. M. Komanický, D. Hulvej). Nahrávka bola uskutočnená pri príležitosti XXIX. ročníka celoslovenskej súťaže v hre na lesnici v Malackách v júni 2006. Všetci čitelia poľovníckej etiky si nové CD môžu zadovážiť na adrese:

Slovenský poľovnícky zväz • Štefánikova 10 • 811 05 Bratislava • e-mail: legislativa@polovnictvo.sk

• telefonicky na tel. č. 02/524 98 990, 02/524 92 297 • faxom na fax. č. 02/524 92 296

CD obsahuje 11 základných poľovníckych signálov a na vnútornom obale CD sú uvedené texty k signálom v slovenskom, anglickom a nemeckom jazyku.

Cena CD Slovenské poľovnícke signály je 199,- Sk + poštovné a balné. ■

Sokoliarska olympiáda

Lubo KLÚČIK

Najvýznamnejšou udalosťou sokoliarskeho roka bol **1. ročník Medzinárodného festivalu sokoliarov** v Anglicku. Uskutočnil sa v dňoch **14. a 15. júla 2007** pri meste Reading (50 km od Londýna) v priestoroch panstva Englefield. Na podujatí sa predstavili sokoliarske kluby z takmer 30 štátov sveta. Kolísku sokoliarstva reprezentovali tri delegácie zo Strednej Ázie, a to Kazachstan, Kizgizsko

a Turkmenistan. Nechýbali ani sokoliari z Číny a Japonska. Garantom podujatia boli popri domácich Angličanoch sokoliari zo Spojených Arabských Emirátov. Ich snahou je zapísať sokoliarstvo na listinu svetového kultúrneho dedičstva UNESCO. Aj z toho dôvodu sa zúčastnili festivalu slovenskí sokoliari, a to najmä vďaka finančnej podpore Slovenského poľovníckeho zväzu, spoločnosti Pharmacopola a redakcie Halali. Spolu s Čechmi a Rakúšanmi reprezentovali tradície stredoeurópskeho sokoliarstva. Záverečné defilé pripomínalo slávnostný pochod športovcov na olympiáde. Známy slovenský sokoliar Miroslav Micenko podujatie zhodnotil slovami: „*Slovenskí sokoliari sa neprišli do Londýna chváliť, prezentujeme tu naše tradície, ale aj odborné znalosti a úspechy, ktoré sme dosiahli aj v odchove dravých vtákov i v starostlivosti o poranené dravce. Svet videl, že naše skúsenosti sú bohaté. My sme videli jedno z najúžasnejších podujatí, ktoré dôstojne predviedlo verejnosti význam sokoliarstva.*“ ■

Lubo Klúčik je sokoliar a redaktor TV relácie Halali

Do vašej knižnice

Dr. Ivan Krenčey: *Poľovnícky slovník nemecko – slovenský, slovensko – nemecký*, 208 strán
 ● Vydavateľstvo Krenčey, Bratislava 2007

Objednávky posielajte na adresu:

Slovenský poľovnícky zväz, Štefánikova 10, 811 05 Bratislava,
 telefonicky: 02/57 20 33 23, 02/ 57 20 33 11 ● faxom: 02/ 5720 3315

● e-mailom: polovnictvo@polovnictvo.sk ● počítačová verzia slovníka - 690 Sk ● knižná verzia - 499 Sk

Dr. Ivan Krenčey: Poľovnícky slovník

Peter GOGOLA

Prvý prekladateľský nemecko-slovenský a slovensko-nemecký poľovnícky slovník obsahuje vyše 20 tisíc slovensko-nemeckých

a nemecko-slovenských hesiel a latinských ekvivalentov zvierat, chorôb a pod. Z pôvodného zámeru vytvoriť malý príručný slovník pre poľovníkov do lesa napokon vzišlo pod záštitou ústredia Slovenského poľovníckeho zväzu seriózne lexikografické dielo akademickej úrovne.

Pri tvorbe slovníka vychádzal autor, **Dr. Ivan Krenčey**, zo štúdií nemeckej a slovenskej odbornej literatúry, časopisov, zákonov a iných záväzných materiálov uverejnených knižne alebo prístupných na Internete. Slovník lektoroval renomovaný odborník, doc. Ing. Pavel Hell, CSc., hosť. prof. Ku kvalite a kompletnosti slovníka prispeli odborní poradcovia, predovšetkým **Ing. arch. Jozef Gábor** a **Ing. Štefan Engel**. V elektronickej verzii (CD ROM), ktorá je určená pre domácu prácu s odborným poľovníckym textom na počítači, na preklad internetových stránok, na korešpondovanie so zahraničnými partnermi, s hosťami a pod., sa nachádza aj samostatný latinsko-slovensko-nemecký slovník. Výhodou počítačového slovníka je možnosť rýchleho a pohodlného vyhľadávania, možnosť dopĺňania slovníka prakticky ľubovoľným počtom vlastných hesiel a v neposlednom rade možnosť vytvárať si v programe vlastné slovníky a iné databázy.

Praktický vreckový formát umožňuje nosiť slovník bez problémov do lesa i na cesty. Okrem rozsiahlej odbornej poľovníckej terminológie zahŕňa aj základnú slovnú zásobu na bežný rozhovor poľovníkov (poľovačka v cudzine, cudzokrajná poľovná zver, počasie, jedlo a pod.). Ako ďalšiu pomocku pre aktívnych účastníkov poľovníckeho turizmu obsahuje knižná verzia slovníka aj základnú poľovnícku konverzáciu s najdôležitejšími slovnými zvratmi a vetami v slovenčine aj v nemčine.

Slovník je určený nielen širokej slovenskej poľovníckej verejnosti a poľovníckym hosťom hovoriacim po nemecky, ale aj profesionálnym pracovníkom v odbore poľovníctva a poľovníckeho turizmu. Určite však bude slúžiť aj odborným a vedeckým pracovníkom i prekladateľom odbornej a umeleckej literatúry na Slovensku, v Nemecku, Rakúsku i vo Švajčiarsku. ■

Ing. Jaroslav Ďurík

Odkaz tým enviromentalistom, ktorí robia prírode medvediu službu

Pár slov predtým, ako sa pripútate k stromu

Jaroslav ĎURÍK

Podľa vzťahu k prírodnému prostrediu sa v našej spoločnosti v ostatných dvoch desaťročiach výraznejšie vyprofilovali dva hlavné myšlienkové prúdy. Jeden prúd predstavuje po stáročia overovaná a vyvíjaná filozofia trvalo udržateľného využívania prírodného prostredia pre ekonomické a ostatné kultúrne potreby človeka. Trvalo udržateľný v tomto ponímaní znamená samozrejme aj prírode blízky. Do radov stúpcov tejto filozofie patria hlavne lesníci, poľovníci, rybári, včelári, zberači lesných plodov, turisti, záhradkári, väčšina vidieckeho obyvateľstva a aspoň teoreticky aj časť moderných poľnohospodárov. Podotýkam, že táto skupina ľudí nevyklučuje ani ochranu prírody, ktorej nároky však musia mať svoj rozumný limit a nie megalomanský rozmer, akým sa dnešná slovenská ochrana prírody (či už tá dobrovoľná alebo štátna) prezentuje.

Druhý, pár desaťročí starý prúd je reprezentovaný „dobrými“ enviromentalistami – ochranármi, ktorí tých „zlých“ z prvého prúdu neustále podozrievajú a osočujú zo snáh o bohapustú exploataciu prírody, pričom ich „veštecky“ stavajú do pozícií ničiteľov, ba až „vrahov“ všetkého živého, kým oni sami sa považujú za jediných povolných riadiť dianie ak nie v celej spoločnosti, tak prinajmenšom v lesnom prostredí. Do katastrofálne denaturovanej poľnohospodárskej krajiny sa radšej „nemontujú“, pretože to by bolo dosť nepohodlné. Mohli by si tým totiž proti sebe poštvat väčšinu vidieckeho obyvateľstva. Ak by sa však do tejto nanajvýš potrebnej práce predsa len pustili, bola by to zaručene veľmi závažná vec.

K utvoreniu si objektívneho náhľadu na vec je nevyhnutné analyzovať vzťahy v prirodzenom (prírodnom), človekom nenarušenom a v ekosystéme zmenenom ľudskou činnosťou. Pre našu analýzu využijeme klasické znázornenie v našich podmienkach prevažujúcich potravných reťazcov v známej ekologickej pyramíde, ktorou samotní ochranári dokazujú pravdivosť svojich (bohužiaľ musím to povedať) často zvrátených teórií. Obrázok A znázorňuje schému prirodzených ekosystémov, kým Obrázok B reprezentuje schému vzťahov v zmenenom ekosystéme súčasnej doby.

AKÉ SÚ VZŤAHY V PRIRODZENÝCH A ZMENENÝCH EKOSYSTÉMOCH

A. Schéma prirodzených (prírodných) ekosystémov je tvorená štyrmi vrstvami:

1. Vrstva producentov – sú to organizmy, ktoré tvoria biomasu cez proces fotosyntézy, čiže rastliny (podotýkam, že medzi rastliny patria aj stromy).

2. Vrstva konzumentov – konzumenti sú živočíchy, ktorým slúžia producenti ako potrava.

Ide hlavne o byľinožravce (v prene-

senom slova zmysle konzumentom napr. stromov sú nielen mikroorganizmy likvidujúce odumreté drevo, ale aj človek, ktorý potrebuje drevo napr. ako palivo alebo stavebný materiál).

3. Vrstva reducentov - reducenti sú živočíchy, žijúce sa hlavne telami konzumentov.

Ide teda nielen o mäsožravce, ale napr. aj o mikroorganizmy, likvidujúce mŕtve telá živočíchov.

4. Vrstva človeka - človek ako vrcholový článok pôvodných ekosystémov využíva pre svoje potreby nielen vrstvu producentov (napr. lesné plody), ale je tu súčasne aj **neuvedomelým** regulátorom reducentov, čiže akýmsi **nadpredátorom**.

Táto schéma fungovala vo viac-menej dynamicky rovnovážnom stave až do obdobia, kým človek nezačal do prírody zasahovať podstatnejším spôsobom. Z hľadiska vývoja človeka by sme mohli tento okamih datovať niekde do obdobia, keď sa z lovca a zberača stal roľník. Najzávažnejším zásahom do pôvodného prírodného prostredia bola totiž intenzívna poľnohospodárska kolonizácia rozsiahlych území (u nás zhruba 11. až 13. storočie). Ďalším závažným zásahom bol neskôr začiatok uvedomelého obhospodarovania lesov, ktoré u nás môžeme datovať ku koncu 18. storočia.

B. Schéma zmenených (adaptovaných) ekosystémov je však už preto značne, v prvom rade kvantitatívnym smerom, zmenená. Jej kvalita a trvácnosť je ovplyvňovaná hlavne schopnosťou človeka správne a včas reagovať na neustále problémy, vznikajúce v týchto ekosystémoch predovšetkým vinou človeka. **Na jeho ospravedlnenie je však nutné opakovane upozorniť, že človek podmienky v samotnom ekosystéme zmenil a mení v záujme svojej vlast-**

nej existencie. Ak táto aktivita vedie k devastácii prostredia (ako napr. v NP Sagarmatha v Nepále) to už je iná vec a treba ju riešiť. Chvalabohu nie je to náš prípad. V tejto schéme preto musíme rozoznávať nielen jednotlivé vrstvy, ale aj ich výseky, znázorňujúce dôvody a následky spomenutej ľudskej činnosti.

Vo vrstve 1 sa vytvoril výsek 1a, ktorý je reprezentovaný nielen nadprodukciou rastlinnej biomasy cez umele vzniknuté poľnohospodárske kultúry, ale v lesnom prostredí aj zvýšenou produkciou rastlinnej biomasy účelovo pestovaných lesných porastov. Ďalej napr. na lúčkach a poličkách pre zver, v porastových plášťoch lesa, či na dočasne odlesnených obnovovaných plochách hospodárskych lesov. Produkcia byľinnej biomasy hospodárskych lesov je totiž vplyvom väčšieho svetelného pôžitku vyššia ako v lesoch prírodných (pralesoch), kde prirodzená obnova prebieha len na veľmi malých a viac zatienených plochách.

Vo vrstve 2 sa vytvoril výsek 2a, ktorý reprezentuje nielen nadprodukciu (často voľne sa pasúcich) hospodárskych zvierat na umele založených a udržiavaných agrokultúrach, ale spomenutou vyššou produkciou producentov výseku **1a** aj sekundárne vyvolanú nadprodukciu voľne žijúcich byľinožravcov (nikdy v histórii Slovenska neboli u nás také vysoké stavy veľkých byľinožravcov, predovšetkým jelenej, diviákej a srnčej zveri ako v ostatných 30-40-tich rokoch). Sústavne takisto narastá hustota ľudskej populácie a tým aj rozsah potreby dreva uspokojovanej účelovým t.j. intenzívnym pestovaním lesa.

Vo vrstve 3 sa vytvoril výsek 3a, reprezentovaný zvýšenými kmeňovými stavmi voľne žijúcich mäsožravcov, ktoré

redukujú agro- a silvakultúrami zvýšené stavy voľne žijúcich živočíchov a domácich zvierat. Cez priestorovú konkurenciu (priame ohrozenie človeka) sa dostávajú do otvoreného konfliktu s človekom (nikdy v histórii Slovenska neboli u nás také vysoké stavy veľkých šeliem ako v ostatných 20-30-tich rokoch).

Vo vrstve človeka 4 sa vytvoril výsek 4a, pre ktorý je charakteristická nielen potreba potravného čerpania časti producentov a odčerpávanie pre neho škodlivej nadprodukcie konzumentov a reducentov, ale predovšetkým **uvedomelosť** tejto činnosti, líšiacej sa od lovu pre účely prežitia človeka a preto správne nenazývanej lovom, ale **poľovníctvom**. **Dôkazom uvedomelosti je tu jednoznačne fakt, že moderné poľovníctvo u nás ešte nikdy nespôsobiloby vyhynutie žiadneho druhu poľovnej zveri.**

ČLOVEK JE A MUSÍ BYŤ CHÁPANÝ AKO SÚČASŤ EKOSYSTÉMOV

Ochrannárske teórie bohužiaľ väčšinou nevnímajú človeka ako súčasť prírodných ekosystémov a tým sa dopúšťajú zásadnej chyby. **Pokiaľ človek v určitom prostredí žije, zasahuje do neho a je na týchto zásahoch existenčne závislý, musí byť zákonite chápaný ako jeho súčasť.** Ak považujeme za samozrejmosť pestovanie obilia, zeleniny alebo lesných porastov a chov hospodárskych zvierat pre potravné a materiálové potreby človeka, tak takou istou ľudskou potrebou je aj lov voľne žijúcich živočíchov. A konkurenčné vzťahy medzi predátormi diktované či už potravnou alebo priestorovou konkurenciou sú tiež úplne prirodzené. Z tohto pohľadu je preto úplne autochtónnym ekologickým javom nielen lov voľne žijúcich bylinožravcov (konzumujúcich rastlinné potravné články človeka – napr. obilie, okopaniny, ovocie, sadenice lesných drevín a pod.), ale aj predátorov ako potravného konkurenta vo sfére potravných potrieb domácich a voľne žijúcich bylinožravcov, a často aj nebezpečného priestorového konkurenta (viď napr. kontajnerové medvede, ľudozravé levy, leopardy, krokodily a pod.). **Obávam sa však, že toto nikdy nemôže pochopiť človek, ktorý považuje napr. ťažbu dreva alebo lov voľne žijúcich zvierat ak nie za zločin, tak najmenej za nepochopiteľnú zvrhlosť. Táto pyramída, znázorňujúca základné vzťahy potravného reťazca, veľmi logicky potvrdzuje, že človek musí v záujme udržiavania dynamickej rovnováhy do prírody neustále zasahovať. Ba dalo by sa povedať, že tieto zmenené ekosystémy sú na jeho správnom regulatívnom zasahovaní do svojich procesov dokonca závislé.**

MÁME OPUSTIŤ ÚZEMIE TOHTO ŠTÁTU?

Je samozrejmé, že tak ako vzťahy organizmov v prirodzených ekosystémoch

nemajú pevnú a nemennú podobu, ale neustále oscilujú okolo optima v podobe sínusoidy, tak vzťahy v zmenených ekosystémoch zákonite vykazujú väčšiu amplitúdu uvedenej krivky. A ich okrajové polohy sú o to extrémnejšie, o čo je daný ekosystém viac poznačený človekom. Tragicky sa však mýlia všetci, ktorí si myslia, že totálnou ochranou časti lesov a predátorov obnovia prírodnú rovnováhu v celých geografických celkoch, ba dokonca na celom Slovensku. **Oveľa rozumnejšie je podľa môjho názoru rešpektovanie poznania, že ekosystémy Slovenska už viac ako dve tisícročia intenzívne využíva človek a tento už pomery v ich vnútri zmenil zásadným spôsobom. Často až natoľko, že v snahe o ich rekonštrukciu podľa predstáv našich tzv. environmentalistov má len jednu alternatívu – opustiť územie tohto štátu. Ale kam má ísť? Územie tak osídlené človekom a poznačené civilizáciou ako má celá stredná Európa sa nazýva (myslím si, že dosť nešťastne) kultúrnou krajinou. Slovensko sa chvalabohu zo stredo európskeho štandardu okrem vyššej lesnatosti vymyká pomerne vysokým počtom prírodných fragmentov (ale len fragmentov!), veľmi málo alebo aspoň málo poznačených človekom. Všetky tieto fragmenty sú už však vyhlásené za maloplošné chránené územia, väčšinou národné prírodné alebo len prírodné rezervácie. Ďalšie státisíce hektárov lesnej plochy tvoria u nás ochranné lesy, v ktorých sa okrem likvidácie kalamít takmer vôbec nehospodári. **Považujem preto za nesprávne snažiť sa za každú cenu takýmto takmer „potemkinovským“ štýlom zvyšovať bezzásahovú plochu lesa akýmsi dodatočným zdivením ďalších častí, samozrejme, že len lesnej kultúrnej krajiny. Táto totiž už niekoľko storočí spĺňala a spĺňa na základe potrieb človeka aj iné a to hlavne ekonomické funkcie, z ktorých tento národ žil, žije a chce by žil aj naďalej!****

Preto dámy a páni enviromentalisti: predtým než sa pripútate k stromu, či si ľahnete pred lesný traktor alebo budete brániť výkonu práva poľovníctva, zamyslite sa vážne nad dvomi vecami. Nielen nad stavom svojej mysle a vedomostí, ale aj nad tým, čo vás učila o slušnosti rodina a škola! Ak si myslíte, že napriek tomu musíte protestovať, zoberte tiež na vedomie, že spoločnosť môže považovať vaše správanie za anarchiu. A každá anarchia to mala a bude mať v usporiadanej spoločnosti ťažké. Dobré by bolo potom pre každý prípad rátať aj s následkami. Asi nikto z triezvo uvažujúcich občanov tejto spoločnosti nebude mať chuť robiť vám advokáta. A úplne najhoršie môže byť to, že miesto osohu tým našej prírode urobíte medvediu službu. ■

Ing. Jaroslav Ďurík je pestovateľ, ochranár a poľovný referent OZ Žilina

Hostiansky cer

Jozef ŠABO

Tento strom je jedným z najmohutnejších a najstarších exemplárov duba cerového na Slovensku. Rastie v tesnej blízkosti rímskokatolíckeho kostola v obci Hostie, okres Zlaté Moravce.

Vďaka svojmu úctyhodnému veku a obdivuhodným rozmerom bol v sedemdesiatych rokoch minulého storočia zaradený medzi chránené stromy bývalého Nitrianskeho okresu. Odborníci odhadli jeho vek na 250 až 300 rokov. Obvod kmeňa v prsnej výške dosahuje 520 cm a výška stromu je 25 m. Vzhľadom k tomu, že strom rastie ako solitér, je jeho koruna mohutná a súmerná. Dosahuje obvod cca 95 m a priemer 30 m. V roku 1989 sa pracovníci CHKO Ponitrie pokúsili zlepšiť zdravotný stav tohto výnimočného exempláru. Cieľom ošetrovania bolo vydlabanie, dezinfekcia a zaplombovanie dvoch veľkých dutín na miestach, kde dochádzalo k vyhniavaniu dreva a prenikaniu vody do kmeňa. Týmto zásahom sa pravdepodobne podarilo predĺžiť život tohto unikátneho stromu možno aj o niekoľko desaťročí. ■

Jozef Šabo
OZ Topoľčianky

Umelci v lesníckych uniformách

Fotografia z tabaku

Ján MIČOVSKÝ

Hľadajúc pri výstupe na horu života oporný bod, ktorý by umožnil pomenovať v našej existencii to jedinečné, nástojčivo sa nám ponúka jedno slovíčko: Tvorivosť. Je ľudskou prirodzenosťou vytvárať a odosielať okoliu tvorivé posolstvá, ktoré sú výsledkom individuálneho vídenia sveta. Tieto posolstvá majú veľa podôb. Stavíme budovy, či pretvárame zdedené domy. Píšeme knihy, alebo denníky. Budujeme nádherné parky, alebo pekné skalky pod oknom...

Pre toto letné dvojčíslo sme pre vás „objavili“ dvoch kolegov z OZ Topoľčianky. Obidvaja sa živia prozaickými funkciami, ktoré na prvý pohľad nedávajú tvorivosti mimoriadnu šancu. Jeden je bezpečnostný technik, druhý referent reprivatizácie. A predsa títo kolegovia obohacujú náš podnikový svet o originálne pohľady na les, ktorý je naším osudom: Jeden pozoruhodne fotografuje, druhý kreslí: Jozef ŠABO (54) a Ing. Martin KISS (36).

Je lesníctvo vaším dedičným údelom?

Jozef ŠABO: Áno aj nie. Ak sa pozriem do rodokmeňa, tak lesníkov v ňom nenachádzam. No ak si vybavím svoje detské túžby, tak som nikdy nechcel byť ničím iným ako lesníkom. Príroda ma veľmi bavila, trávil som v nej veľa času. Po lesníckej škole som na jedenásť rokov zakotvil medzi piešťanskými taxátormi. Aj oženiť som sa rozhodol až po tomto odborne i spôsobom práce zaujímavom období. Pracovný život ma potom zavial viac „medzi papiere“, ako do lesa... Možno práve preto ma to doň tiahne spolu s fotoaparátom každú voľnú chvíľu. Škoda, že syn sa tejto záľube zatiaľ nevenuje, rád by som mu svoje fotografické tajomstvá raz odovzdal...

Martin KISS: Moji starí otcovia boli obidvaja lesníci v Klenovci. To, ako sa tými starými otcami stali, je jedna z pozoruhodných rodinných historiek. Lesníkom je aj môj otec, ktorý väčšinu pracovného života strávil tu, v Topoľčiankach. Ja som v mladom veku vnímal otcovo povolanie ako dobrodružstvo v prírode, ktorá si napokon aj tak vždy urobí po svojom. Zdalo sa mi, že lesníci väčšinou len ťažia drevo a poľujú na zver. Spolužiaci na gymnáziu sa však o lesníctve vyjadrovali s obdivom a ja som otcove povolanie - paradoxne práve cez ich pohľad - začal vnímať ako službu prírode i ľuďom. Snažil som sa otcovi a jeho povolaniu viac rozumieť, no, priznám, svoj postoj som menil len pomaly. Ešte aj po štúdiu lesníctva na Technickej univerzite, pre ktoré som sa rozhodol len na otcove želanie, som poškúboval po kariére v lukratívnejšom povolaní a mal som tichú túžbu venovať sa profesionálne výtvarnému umeniu.

Môžu sa čitatelia dozvedieť spomínanú rodinnú historku?

MK: Prečo nie. Na konci 2. svetovej vojny prišiel za mojím starým otcom Karolom Kissom, ktorý bol lesníkom a býval v horárni Kaličné pod Klenovským Veprom, bratranec z americkej armády, ktorá vtedy stála pri Plzni a čakala na rozhodnutie, kto oslobodí Prahu. Tento vojak mal fotoaparát a môj starý otec sa tomu potešil, lebo chcel mať pamiatku na jedno huncúctvo, čo s kolegom Jánom Jakabšicom, lesníkom pod Martalúskou, spolu vymysleli: V núde, aby mali cez vojnu čo fajčiť, pestovali pod horou, za vysokou kukuricou načierno tabak. A tak sa obidvaja horári dali od fotiť na tejto svojej „tabakovej plantáži“. Vzniknutú fotografiu, ktorú im vojak poslal si obaja uchovali ako vzácnu spomienku na tú dobu.

Záchrana medveďa bola „srdcovkou“ Jožka Šaba

Pamätná snímka

Môj otec bol po skončení Lesníckej fakulty zamestnaný v Lesoprojekte Revúca. Raz ho poslali na vysunuté pracovisko do Klenovca splanimetrovať nejaké mapy. V reštaurácii pri obede sa mu medzi horármi jeden z nich, bol to poľesný v Klenovci, zdal akýsi povedomý. A aj si spomenul prečo! Bol to totiž ten druhý lesník odfotený v tabaku spolu s jeho otcom na „americkej“ fotografii pred 20 - tich rokov. Otec sa mu prihovril a on ho pozval k nim domov. Doma bola aj jeho pekná dcéra. A tá je dnes mojou mamou! Tak sa títo lesníci stali cez historickú lesnícku fotku mojimi starými rodičmi.

Obidvaja ste predstaviteľmi rôznych lesníckych generácií. Prejaví sa táto skutočnosť aj vo vašich názoroch na dnešné lesnícke dianie?

JŠ: Neviem, ako to vníma mladý kolega, no z môjho pohľadu je najväčším lesníckym nedostatkom doby nestabilita, ktorá v lesníctve trvá už pridlho. Les rastie pomaly a lesníci potrebujú pre svoju prácu dlhodobé jasné pravidlá, ktoré by sa nemali

J. Šabo: Čo tó???

J. Šabo: Káčer

J. Šabo: Jazvece

Martin Kiss

meniť s každými voľbami. Ostáva mi len veriť, že po očakávanej zmene organizácie práce na základnom stupni lesníckej výroby vstúpime aspoň do 10 – 20 ročného obdobia v ktorom bude zmena hraníc lesného obvodu a jeho obsadenie skôr výnimkou ako pravidlom...

MK: Lesníctvo je všeobecne nedocenené a ak aj majú mladí ľudia predstavu o jeho atraktivnosti, táto sa im obyčajne po nástupe do praxe rýchlo rozplynie. Dôsledkom je skutočnosť, že málo mladých k nám prichádza a ešte menej ostáva. Ak sa nezmenia podmienky odmeňovania, ťažko sa na tom aj niečo zmení. Ale to necítim ako jediný dôvod nezájmu mladých o prácu v podniku. Druhým, a možno ešte väčším je skutočnosť, že po príchode často stretnú nielen tých, ktorí ho chcú zveľaďovať, ale aj tých, ktorí ho len využívajú. Myslím, že by sa malo výrazne zasvietiť zeleným lampášom na cestu všetkým, ktorí chcú a vedia pracovať dobre a čestne.

Odmeňovanie mladých za prácu je častým argumentom dokumentujúcim menší záujem o lesníctvo....

JŠ: Len neviem, či naozaj vždy aj vhodné používaním. Je nepochybné, že nástupné platy mladým veľa toho nedovolia, ale pomenujte mi rezort, kde je to inak! Plat mladých vyplýva z celkových možností podniku a ako odborový predseda na naozaj závope dobre viem ako ťažko sa každý rok rodia aspoň tie 2 – 3 nadinflačné percentá zvýšenia. Mám za sebou 35 ročnú lesnícku prax a ak sa pozriem na tú „svoju“ stupnicu, veru sa mi zdá, že ten, kto práve začína, až tak veľmi za mnou nezaostáva. Je to naozaj vec pohľadu. A treba pripomenúť, že sa to postupne rieši – medziročné nárasty platov sú výraznejšie práve u mladších zamestnancov.

Cieľom nášho rozhovoru je predstaviť aj vaše umelecké ctenie. Kde má ono svoj začiatok a kde pokračovanie?

JŠ: U mňa bol na začiatku fotoaparát Pionier, za 60 korún, s ktorým som začal fotiť na základnej škole. Vystriedal som veľa značiek, ale tento talizman mám dodnes. Postupne som sa stal akýmsi závodným fotografickým dokumentaristom a dnes už mám celkom slušný archív. Napríklad som dodal fotografie aj pre brožúru Topolčianske zvernice, ktorú kedysi napísal Martinov otec, ktorý má talent asi po ňom. Najväčšie dobrodružstvá však s fotoaparátmi zažívam pri potulkách prírodou. Pomerne skoro som zistil, že hľadanie atraktívnych záberov vyžaduje veľa cestovať a na to som ja nikdy mimoriadne nemal. A tak som sa pokorne „spustil na kolená“ a začal som objektívom objavovať mikrosvet, ktorý leží pod nohami každému z nás. Len sa pozeráť! Najväčšou doterajšou satisfakciou bolo samostatné použitie mojich fotografií v dvoch pekných

knihách – **Oázy ticha** (2000) a **Klenoty lesa** (2003). Je vizitkou nášho knižného trhu, že obidve vyšli v Čechách a u nás ich nik veľmi nepozná....

MK: Začínal som pod vplyvom otca, ktorý asi pobadal moje nadanie. A neboli to začiatky hocijaké – požičoval mi zo zámku originálne Šovánkove kresby, ktoré som verne napodobňoval. Možno práve preto mám dodnes najväčší vzťah ku kresbám zvierat. Potom som však na dlhé roky na kreslenie zanevrel a „objavil“ som túto schopnosť v sebe až oveľa neskôr, najintenzívnejšie práve teraz, počas práce v lesoch.

Rozprávali sme pred chvíľou o platoch. Predpokladám, že vaše pekné koničky vám obidvom umožňujú nejakú tú korunu si slušne privyrobit'...

JŠ: No, to teda ťažko! Tých pár korún honoráru mi nemôžu nenahradiť skutočné náklady. Ale takto – cez korunu – som sa na fotografovanie ani nikdy nepozeral. Naopak, strávil som počas tých rokov nad publikáciami, fotografiami tisíce hodín a odmenou mi bolo len poďakovanie. Ak vôbec. Niektoré veci v sebe jednoducho cítim a som vďačný, že ich môžem vyjadriť. Narodil som sa a žijem tu, v tomto kraji, nuž som rád, že mi je dopriate jeho krásu zachytiť a takto mu aj čosi splatiť...

MK: Ak budem celkom úprimný – u mňa je to naopak. Peniaze boli pre mňa dosť často motívom tvorby. Som príliš lenivý na to, aby som kreslil len tak do šuplíka. Väčšinou preto kreslím len vtedy, ak ma o to niekto požiada. Myslím, že na tom nie je nič zlé, rozhodujúce nie sú motívy, ale výsledky. Možno aj výsledky lesníckej práce by boli lepšie, ak by sa zvýšila atraktivnosť odmeňovania, ktoré by naozaj nemalo byť podľa tabuliek, ale podľa toho, kto čo a najmä ako robí. Ľudia by sa určite v „netabulkovom systéme“ viac snažili predať na lesníckom trhu práce. A menej by riskovali, že o ňu prídu... No určite nie je všetko len otázka odmeňovania, mali by sme byť k sebe aj viac kolegiálni. Nedávno som mal na partnerskom závode včas rezervovanú chatu. Dostali však iného hosťa a tak mi to zrušili... Už som sa tešil, že sa vyberiem po stopách starých rodičov...

JŠ: Tu Martin má možno pravdu vo svojej nespojnosti, mladá generácia je dnes zručná a oproti nám vo veľkej výhode, osobitne pri práci s počítačom a s jazykovými vedomosťami. To ju kvalifikuje na prácu vo svete, kde sa začínajú celkom slušne uplatňovať a preto nám tak často aj odchádza. Je nepochybné, že z pohľadu lesníctva to treba riešiť...

Určite ste v odpovediach obidvoch kolegov postrehli istý generačný rozdiel. Nie, nie je na škodu veci. Predstavuje potenciál, ktorý je možné využiť aj v prospech napredovania podniku. Tvorivá pokora a ambiciózná náročnosť môžu byť totiž celkom dobrými rodičmi úspechu. ■

M. Kiss: V lese

Najlepšie lesoochranárske školy majú v Helcmanovciach a Bardejove

Peter GOGOLA

Základná škola v Helcmanovciach v okrese Gelnica a Združená stredná škola (ZŠŠ) v Bardejove získali hlavnú cenu v 5. ročníku celoslovenskej súťaže o najlepšiu lesoochranársku školu.

Porota hodnotila 49 prihlášok, z toho 42 zo základných a sedem zo stredných škôl. Hlavnú cenu, paletu recyklovaných zošitov a ekologické publikácie odovzdali helcmanovským školákom organizátori súťaže z nadácie Zelená nádej a lesoochranárskeho združenia VLK. Bardejovskí stredoškólači si na hlavnú cenu počkajú do konca septembra a bude ňou živý koncert skupiny Hudba z Marsu.

Ako povedala správkyňa nadácie Zelená nádej Mária Hudáková „*cieľom súťaže je pestovať v študentoch citlivý vzťah k nášmu spoločnému bohatstvu, k lesom a prírode. Hodnotia sa aktivity v apríli a máji, ale dôraz kladie porota aj na celoročnú činnosť školy*“.

Veľa aktivít bolo súčasťou vyučovacieho procesu, a to zaujímavé výtvarné a literárne práce, výstavy, nástenky a projekty. Školy sa starali o úpravu areálov, organizovali zber druhotných surovín, prednášky a exkurzie do lesov. „*Porota hľadala školy, ktoré sa odlišovali, vo svojich aktivitách boli kreatívnejšie, ich práca bola celoročná a žiaci boli v oveľa väčšej miere konfrontovaní s ochranou a spo-*

Inšpirácia od severných susedov

Peter GOGOLA

Ak poznáte budovu bývalej Lesnej správy na Kyslinkách, iste uznáte, že tento objekt má mnohé prednosti: nachádza sa v krásnom prostredí, je dobre prístupný a nie príliš vzdialený od Banskej Bystrice i od Zvolena. Samotná budova je v dobrom stave a nie je potrebné investovať veľa peňazí, aby vzniklo ukážkové zariadenie, ako stvorené pre účely lesnej pedagogiky a ktoré by zároveň mohlo fungovať ako lesná informačná kancelá-

ria, pamätná izba chránenej poľovnickej oblasti Poľana a ubytovacie zariadenie pre poľovníkov i nepoľovníkov. Potenciál ako hrom, len ho využiť. Inšpiráciu k naplneniu týchto predstáv som našiel u našich poľských kolegov. Vzorom by mohlo byť Stredisko ekologickej výchovy (Ośrodek edkacji ekologicznej) v Istebnej (Nadleśnictwo Wisła).

Toto zariadenie bolo vybudované v roku 1997 v rámci lesného demonštračného komplexu „Lasy Beskidu Śląskiego“, pod správou Nadleśnictwa Wisła (pozn. nadleśnictwo je organizačná jednotka, ekvivalent nášho odštepného závodu). Objekt má vybavenú prednáškovú sálu s kapacitou sto miest s možnosťou audiovizuálnej projekcie. Je tu inštalovaná stála expozícia fauny a flóry beskydských lesov, v ktorej je možné si prehliadnúť vypreparovaného vlka, jeleňa, rysa, diviaka, líšku i tokajúceho hlucháňa. Návštevníci môžu pomocou nahrávok spoznávať hlasy vtákov. Nápadito spracované diorámy znázorňujú charakteristické typy porastov aj s ich typickými obyvateľmi. Okrem informácií o lese je prezentovaný význam práce lesníkov. Nechýba pripomenutie lesníkov, ktorí sa významným spôsobom zaslúžili o dobrý stav lesov v Poľsku – bývalých riaditeľov lesných závodov Wisła a Istebna Karola Śliza a Jana Malysza. Zariadenie disponuje rozsiahlou knižnicou a videotékou. Je vybavené veľkým množstvom najrôznejších prírodnín, exponátov a učebných pomôcok. Pre verejnosť je otvorené každý týždeň od utorka do soboty od 9. do 16. hodiny.

Poľskí lesníci sa tešia priazni verejnosti, akú im môžeme závidieť. V prieskumoch verejnej mienky sa profesia lesníka umiestňuje v dôveryhodnosti na druhom mieste, hneď za hasičmi. O tom, že aj takéto zariadenia vplyvajú na postoje verejnosti k lesíkom a lesom, netreba pochybovať. Čo takto vziať si príklad? ■

znávaním lesa aj mimo školu“, pripomenula Mária Hudáková.

Na adresu víťazov spresnila, že učitelia a žiaci zo ZŠ v Helcmanovciach okrem už spomínaných aktivít pravidelne organizujú výlety do lesov, zamerané na konkrétne témy. Starajú sa celoročne o náučný chodník v Smolníckej Osade, upozorňujú na problémy na obecnej nástenke, v miestnom rozhlase a aj letákmi, distribuovanými po obci. Na čiernu skládku odpadu nielen upozornili, ale ju aj sami odstránili. Podporujú ochrannárske aktivity mimovládnych organizácií a v tejto malej obci vyzbierali na záchranu prirodzených lesov štyritisíc korún. Študenti zo ZŠ v Bardejove popri aktivitách na škole pripravili výstavu o lesných ekosystémoch, zapojili sa do súťaže Enviroprojekt 2007, pomáhali miestnemu urbaniáru a zapojili sa do ochrannárskej akcie LZ VLK. O svojich aktivitách informovali aj širokú verejnosť prostredníctvom článkov v regionálnej tlači.

Porotu zaujali aj ďalšie školy, ktoré získavajú knižný dar, a to ZŠ 1.-4. roč. s MŠ v Čimhovej, ZŠ Valentína Beniaka s MŠ v Chynoranoch, ZŠ na Letnej v Poprade, Špeciálna ZŠ v Revúcej a Špeciálna ZŠ internátne pre nehovoriacich a ZŠ s MŠ pri Nemocnici v Topolčanoch. Posledné dve školy rozsahom svojich aktivít predbehli i niektoré školy so zdravými žiakmi. Zo stredných škôl upútalo SOU drevárske v Turanoch. Jeho študenti sa starajú o náučný chodník, ktorý je ich dielom a slúži na exkurzie pre základné školy.

V porovnaní s predchádzajúcimi ročníkmi sa výrazne zvýšil počet aktivít, ktoré žiaci súťažiacich škôl vykonávali v spolupráci s lesníkmi. Takmer polovica škôl sa zapojila do projektu STROMY POZNANIA. Vďaka tomu sa žiaci mohli oboznámiť nielen s aktivitami ochrannárov, ale aj s prácou lesníkov. ■

Lesní pedagógovia nezaháľali ani koncom školského roku

Zdeněk UNGER

Na mnohých základných školách sa koncom školského roku pravidelne organizujú rôzne aktivity – školské výlety, vychádzky, exkurzie. V Základnej škole v Strážach sa rozhodli pre vychádzku s lesnými pedagógmi do blízkeho lesa v lokalite Belvedér.

Deň „D“ padol na stredu 6. júna, kedy ešte čiastočne doznievajúce oslavy MDD nenarúšali posledné skúšania v škole. V tento zrána mierne zamračený deň

žiaci ZŠ spolu s učiteľmi a lesnými pedagógmi z lesného závodu Šaštín stretli, aby hravou formou vlastnými zážitkami spoznali zaujímavosti, ktoré prináša príroda okolo nás.

Po úvodnom uvítaní boli všetci rozdelení do 4 skupín (modrí, ružoví, zelení a žltí). Prvá skupina si vyskúšala ako si zver hľadá v noci (so zaviazanými očami) potravu za použitia hmatu (ako vodidlo bolo lano oviazané okolo stromov). Druhá skupina použila svoj bystrý zrak, aby za pomoci špeciálneho ďalekohľadu našla drobné lesné talizmany, určené podľa presne vymedzených pojmov, ktoré si potom všetci aj nakreslili. Tretia skupina hmatom rozlišovala rozličné predmety, ako drievko, kôru, kamienok, rôzne šišky, semenka drevín a podobne. Posledná skupina simulovala mikrovlnné signály netopiera pri nočnom love motýľov. Skupiny si postupne vyskúšali všetky pripravené hry.

Po krátkej desiatovej prestávke všetci nastúpili na turnaj šikovnosti v triafaní šiškami do lekárového hrnca veľkej mamy medvedice, pri ktorom sa neuplatnila sila, ale presnosť a dôvtip. ■

Ing. Zdeněk Unger,
lesný pedagóg OZ Šaštín

Vďaka aktivite lesného pedagóga Ľudovíta Šurinu sa do súťaže o Lesoochrannársku školu zapája každoročne aj ZŠ Čáry

Kameň zabudnutý v lese...?

Peter CHYTIL

Tento rok si pripomínáme prvé z veľkých jubileí nášho lesníckeho školstva.

Z dôvodu výchovy špecializovaných lesných zamestnancov, ktorí by spravovali predovšetkým lesy patriace banskej komore 30. augusta 1807 cisár František I. (vnuk cisárovnej Márie Terézie, v európskom povedomí známy predovšetkým ako účastník bitky troch cisárov pri Slavkove – 2. XII. 1805, v ktorej bol spolu s ruským cárom Alexandrom I., porazený francúzskym cisárom Napoleonom I.) nariadil, aby sa pri Baníckej akadémii v Banskej Štiavnici založil samostatný a verejný lesnícky ústav.

Po vyriešení organizačných problémov otvoril Dr. Henrich David Wilckens vyučovanie 12. februára 1809 o 10. hodi-

ne slávnostnou prednáškou.

Tieto udalosti nám pripomína pamätný kameň v Jergyštolni (časť Banskej Štiavnice), ktorý bol pri príležitosti **150. výročia založenia lesníckeho vysokého školstva na Slovensku 1807-1957** postavený pracovníkmi štátnych lesov. Organizátormi prác boli Ing. Juraj Höher, vtedajší hlavný inžinier LZ, Ing. Pavol Mojžita, inšpektor pre ochranu lesov a nešťátne lesy a Ing. Fedor Maňkovič, pestovateľ lesného závodu Banská Štiavnica.

Kameň bol postavený na území bývalého „vybraného revíru“ školského poľsia Sklené Teplice a Rapište, ktorý potrebám akadémie slúžil od roku 1814.

V roku 1835 nastúpil ako profesor na lesnícku katedru Rudolf Feistmantel, ktorý sú z praktických dôvodov vymenil toto poľsie za lesy v Kysihýbli, ktoré pre potreby lesníckeho školstva od štátnych lesov prenajaté dodnes.

Súbežne s výstavbou pamätného kameňa bola odhalená aj tabuľa na budove, v ktorej bol umiestnený lesnícky ústav (**Katedra lesníckych náuk**).

Pred päťdesiatimi rokmi boli veľké (15-17.VI.1957) oslavy, tento rok sa zrejme nič veľké diať nebude, všetci žijeme svojimi aktuálnymi problémami...

Záujemcovia si môžu pamätný kameň prezrieť, keď na križovatke štátnych ciest Zvolen – B.Štiavnica a Žiar n.H. - B.Štiavnica odbočia do miestnej časti Jergyštolňa a po cca 500 m prídu na vpravo odbočujúcu približovacu lesnú cestu,

značenú modrou turistickou značkou. Kameň je približne 130 m od tejto križovatky, vľavo nad pribl. lesnou cestou.

Budova bývalého lesníckeho ústavu je v centre Banskej Štiavnice, na námestí sv. Trojice (Žemberovský dom - kino Akademik). ■

Peter Chytil
Banská Štiavnica

STIHL- KS43 Dlhú po vojne sa ešte používali. Aj v našich lesoch

Na učňovku do Modry-Harmónie som prišiel v roku 1983. Vtedy sa už v lesoch považovala práca s motorovou pilou za samozrejmosť. Keď som po vyučení začal pracovať u štátnych lesov, spoznal som drevorubačov, ktorí sa pamätali na nástup prvých motorových píl.

Boli to dvojmužné motorové píly, ktorým sa musela podľa smeru rezu prispôbovať poloha plavákového karburátora. Ochrana pred vibráciami prakticky neexistovala. Vážili 36 kg a mali osem koní. Keď si predstavíte, že v tých dobách sa chodilo do roboty väčšinou peši, nie je ťažké si domyslieť, čo znamenalo trmáčať sa niekedy aj desať kilometrov do kopcov s takouto pilou. Hoci sa nám to môže zdať zvláštne, nebolo ľahké presadiť tieto stroje medzi drevorubačmi naučenými pracovať „klasicky“, čiže ručne. Zvýšené normy, hluk, vibrácie... Moderné vynále-

zy boli väčšinou odmietané.

Úplne som to pochopil až jedného daždivého dňa v Pajštúnskej krčme. Vyslúžilý drevorubač, ktorý robil celý život klasicky, si päť hodín brúsil pri vedľajšom stole bruchatku. Zub po zube, počtivo každý nastavil do správneho uhla a hladkal ho pilníkom. Nevyšiel si naše posmešné poznámky k nesmiernej dobe brúsenia. Keď skončil, provokačne nás vyzval, aby sme naštartovali svoje „bumbane“ a skúsili ho predbehnúť v rýchlosti rezu.

Bol som najmladší a mal som už čosi vypité. Len krátko predtým som sa naučil rozlišovať brúsenie pilky do tvrdého a do mäkkého dreva, a tak som si veril a pristal na stávkku. Nabrusil som si poriadne svoju Husqvarnu a vyšli sme pred krčmu ku koze (nemýliť so zvieratom). Položili sme na ňu klát dreva - mohol mať priemer asi štyridsať centimetrov. Ja vľavo,

Motorová píla

Erik GALAMBOŠ

on vpravo. Za všeobecnej veselosti sme sa po štarte pustili do klátu. Kým moja píla sotva stihla prerezať odvrátenú stranu gufatiny, jeho bruchatka sa tromi potiahnutiami prešmykla drevom, akoby to bolo maslo. V živote som nevidel rezať tak rýchlo. Majster bol spokojný. S pilou, aj s výhrou. Stálo ma to tri rundy.

Pýtal som sa ho, koľko narezali dreva za deň. Povedal, že postavili tri až štyri metre na chlapa. Čiže keď robili traja, narezali a poukladali metrové, nakálané poľené do dvanásť metrov dlhých, meter desať (desať čísiel sa pridávalo na zoschnutie) vysokej kopy. So sekerami a ručnými pílmami! Ale aké sekery a aké píly to boli! Len pre zaujímavosť - my, motorizovaní, sme mávali normu okolo päť, šesť metrov.

Klasike a umeniu brúsiť bruchatky i desiatky druhov sekier odzvonilo výmyslom nenápadného vynálezcu, ktorý stál na počiatku radikálnej zmeny práce drevorubačov. Membránový karburátor. Ale o tom už inokedy... ■

Erik Galamboš, bývalý lesník
zdroj <http://galambos.blog.sme>

Komu sa nelení, tomu sa zelení !

Smaragdový ostrov, či menej poeticky - zelený ostrov - sú dva najčastejšie prívlastky Írskej republiky. Neveľký sused Veľkej Británie (o polovicu väčší ako Slovensko) si tieto prívlastky právom zaslúži. Verte mi, zelená farba nie je nikde na svete zelenšia ako na tomto ostrove. A koľko má odtieňov...! (Nájdu sa, však, jedinici, ktorí tvrdia: „Len jeden“!) Menej ľudí už vie, že označenie zelený ostrov Írsko nezískalo kvôli množstvu hlbokých lesov, ale kvôli obrovskej rozlohe vzdyzených pasienkov.

ZA LESOM TREBA CESTOVAŤ

Chudobná, kamenistá pôda, neustále sužovaná výdatnými oceánskymi dažďami s ročným úhrnom 1000 – 3000 mm zrážok, len skúpo vydávala ľuďom obživu. Ornej pôdy je v Írsku málo - 11 percent rozlohy krajiny, zvyšok pretvorili na pasienky s nohami v mori a hlavou v oblakoch. Letný pohľad do scenérie krásnej pre fotografa vás prinúti zamyslieť sa nad drsnou minulosťou domorodcov, ktorých hladomor (naposledy pred sto päťdesiatimi rokmi) priviedol k hromadnému vystáhavelectvu a osídľovaniu nových svetov – Ameriky, Austrálie a Nového Zélandu. Rozparcelovaná bieda – je najvyššieho značenia dodnes zachovaných, no našťastie už mnohých opustených pomníčkov minulosti, malých fariem s jednoduchými domami a kilometrami precízne uložených kamených plotov. Pasienky ohradené typickými múrikmi, ale už aj modernými plotmi, zaberajú až 68 percent plochy Írskej republiky. Tu a tam z nich vykúkajú nejaké stromy, väčšinou duby, husto porastené brečtanom. Malá alej - prirodzená veterná clona je v krajine s večne vanúcim vetrom od mora a letnou teplotou málokedy presahujúcou dvadsať stupňov takmer nevyhnutným susedom farmárskych sídiel.

Súvislé lesné celky musíte v Írsku hľadať. Les nie je celkom obvyklý spoločník miest, treba za ním cestovať, niekedy aj dost ďaleko. Lesné porasty zaberajú 5 percent povrchu krajiny. Je to obrovský posun vpred, ak si uvedomíme, že ešte pred storočím to bolo päťkrát menej – necelých 52 000 ha. Tri štvrtiny lesov vlastnila spoločnosť Coillte, aj dnes je ich najväčším a najvplyvnejším vlastníkom.

STOROČIE PREVŔATNÝCH ZMIEN

Prvých lesných odborníkov začala vychovávať spoločnosť Avondale House, Co. Wicklow už v roku 1903. Ale až o dvadsať rokov neskôr sa do praxe dostal ambiciózný plán rozširovať lesné plochy tempom 1400 ha ročne. Darilo sa ho plniť aj v časoch druhej svetovej vojny. Povojnová vláda Írskej republiky prijala smelší cieľ – postupovať zalesňovacím tempom až 10 tisíc ha ročne, a dostať sa tak za štyridsať rokov na celkovú plochu 400 tisíc ha lesných porastov v krajine. Na podporu plánu v roku 1957 zriadila domácu výskumnú stanicu a rozšírila spoluprácu so susednými

Aj toto je časť írskeho lesa.

krajinami – Škótskom a Nórskom. Masívna podpora zalesňovania vhodných plôch sa prejavila prírastkom 51 800 ha nového lesa v rokoch 1960 –70, za ďalšie desaťročie ho pribudlo 71591 ha a v rokoch 1990 – 99 až 104 000 ha. Dnes má írsky les 450 tisíc ha, z toho 354 600 ha ihličnanov – rôzne druhy severského smreka, borovice, smrekovca – a vyše 112000 ha duba a buka.

VLÁDA PRESVIEDČA, POMÁHA

Od roku 1980 poskytuje írsku vládu finančnú pomoc pre farmárov a iných investorov. Po vstupe Írska do Európskeho spoločenstva nastal obrovský tlak na redukcii malých fariem. Komisarom ES sa tradičné írsky produkty – hovädzie a baranie mäso, mlieko, maslo a syry zdajú pridrahe, dotácie do poľnohospodárstva privysoké. Šancu reálne prežiť má sotva tretina zo 150 tisíc prevažne rodinných fariem. Za transformáciu hospodárstiev na lesné celky ponúka vláda farmárom a súkromným investorom celý rad výhod. Na zalesňovanie plôch v otvorenej krajine, ktorú možno v budúcnosti prepojiť do väčších lesných celkov poskytuje dotáciu 2975 – 7335 EUR/1 ha v závislosti od vybraných drevín. Menej smrek, smrekovec, borovica, viac zmiešané porasty, najviac dub a buk. Vláda sa ďalej zaväzuje odpustiť farmárom dane z pozemkov a po dobu 20 rokov im vyplácať rentu od 209 do 499 EUR/ha. Iné subjekty majú úľavu skrátenú na 15 rokov a nižšia je aj vyplácaná renta.

„Lesy dnes predstavujú excelentnú, dlhodobú investíciu s atraktívnou návratnosťou. Analytici uvádzajú, že dosiahnutý, čistý výnos, zbaivených inflačných vplyvov, je na úrovni 5 – 7 percent. Zalesnenie je investícia do zelenej budúcnosti krajiny i Zeme“, zdôrazňujú novinové inzeráty každú jar a jeseň. Kampaň prináša svoje ovocie, mladí opúšťajú rodnú hruď, migrujú za ľahším a pestrejším žitím do miest a uvoľnené parcely sa čoraz častejšie menia na les.

Ján REPKA

„DEDIČNÝ“ ŠTÁTNY DOZOR

Väčšinu lesov v Írsku spravuje už spomínaná spoločnosť Coillte. Po dohode so štátom obhospodaruje a komerčne využíva aj lesy vo vlastníctve štátu. Iste aj preto kreslo výkonného riaditeľa spoločnosti obsadzuje vždy človek blízky ministromi poľnohospodárstva a výtživy.

Coillte patrí k veľmi dynamicky sa rozvíjajúcim podnikateľským subjektom. V ostatných pätnástich rokoch zvýšila obrat šesťnásobne, ale zisk viac ako stonásobne. Vyše tristo radiaciach jednotiek spoločnosti spracúva plány najvhodnejšieho využitia plôch, zohľadňujúc pritom ekonomické, sociálne a environmentálne hľadiská, cieľ, zachovať prírodu čo najviac nedotknutú a pritom ju sprístupniť verejnosti na rekreačné účely.

VYUŽÍVAŤ, ALE NENIČIŤ

V miestach, ktoré žijú z cestovného ruchu, sa aj využitie lesa prispôbuje rekreačným aktivitám. Správcovia lesa dbajú, nielen o budovanie trás pre pešiu a cykloturistiku s piknikovými miestami, ale napr. usmerňujú výsadbu drevín tak, aby po vyrastení nepokazili nádherné výhľady na more, panoramatické pohľady do hĺbky krajiny... Samozrejmosťou je na mnohých miestach možnosť rybolovu - lososov a pstruhov. Príkladom takéhoto citlivého prístupu sú grófstva Cork a Kerry na juhu Írska, Mayo a Galway na severozápade. Cestovné príručky a internetové stránky sprístupňujú mnohé z pozoruhodností krajov, medzi ktoré patrí napr. 180-ročný dub. Podľa údajov spoločnosti Coillte navštívi les ročne okolo 9 mil. turistov a v budúcnosti sa toto číslo ešte zvýši. Viac bude aj takých, čo sú ochotní za pobyt v lese zaplatiť. Hoci sú turistické trasy v írskych lesoch verejne dostupné označené značkami, prechod cez rebrík ponad kamený plôčik, za ktorým tušíte súkromný majetok kohosi konkrétneho, je pre našinca silnou psychologickou brzdou a pôsobí dosť čudne. Nebyť tohoto detailu, chvíľami celkom zabudneme, že nie sme v lese kdesi u nás v Nizkých Tatrách. ■

Ján Repka
je externý spolupracovník Lesníka

V Írsku prší až 272 dní v roku. Na náveterných pahorkoch, kde väčšinu živín odplaví voda sa dari len menejnáročným severským druhom smreka, smrekovca a borovice.

„Najvzácnejší strom? Všetky sú vzácne!“

Jozef MARKO

Keď vystupujem z auta pred budovou OZ Topoľčianky je horúci júnový deň. Zrak mi padne na poľovnícky zámoček, ktorý sa nachádza iba pár metrov od sídla závodu a je svojou architektúrou neprehliadnuteľný. Doteraz som ho videl len na obrázkoch. A práve táto jedinečná stavba z rokov 1905 – 1907, ktorá bola kompletne zrekonštruovaná v rokoch 1994 – 2000 za 56 miliónov korún, sa stáva hneď po privítaní sa s riaditeľom topoľčianskeho OZ Ing. Ctiborom Határom prvou témou, o ktorej spolu na reportážnej ceste hovoríme a ja neodolám pokušeniu nazrieť do vnútra objektu, o ktorý mala nedávno záujem aj prezidentská kancelária.

Prebývali v ňom prezidenti od „tatička“ Masaryka až po súčasného prezidenta SR Ivana Gašparoviča, ale aj diplomati, politici a mnohé populárne osobnosti. Víta ma človek zodpovedný za jeho prevádzku – Milan Topolan. Sprevádza ma po všetkých priestoroch a ja si musím dávať pozor, aby som sa nepozeral okolo seba s otvorenými ústami ako malý chlapec. Na stenách je dômyselne rozvešaných 560 poľovníckych trofejí, medzi ktorými dominuje trofej tzv. partizánskeho jeleňa s bodovým ohodnotením prevyšujúcim magických 240 bodov. Fajčiarsky a kartársky salónik, apartmány s možnosťou ubytovania 12 hostí, pôvodné obkladané a stále funkčné kachle, krásny nábytok. Nečudo, že chýr o Poľovníckom zámočku v Topoľčiankach zaletel až k poľovníckej klientele zo Spojených štátov, Veľkej Británie, Dánska a mnohých ďalších krajín.

„Varíme iba z diviny. Ešte sa nestalo, aby si u nás niekto nepochutnal. Som jediným stálym zamestnancom, ale ak je to potrebné, zvykne mi v kuchyni vypomáhať manželka. Prvoradá je samozrejme spokojnosť našich hostí, ale snažím sa aj o čo najhospodárnejšiu prevádzku.“ vysvetľuje M. Topolan. V odbere elektrickej energie sa mu to podarilo dosiahnuťim ročne úspory vo výške 60 000 korún. Keď ho tak počúvam, v duchu si hovorím, že tento zanietý človek je rodeným hotelierom. Skrátka, človekom na pravom mieste.

JEDINEČNÉ ZARIADENIE NA SPRACOVANIE DIVINY

S riaditeľom topoľčianskeho závodu prejdeme iba zopár desiatok metrov a po príchode do škôlky okrasných drevín stretávame vedúceho Strediska služieb Topoľčianky Ing. Miloša Kunskeho, o ktorom môžem s pokojným svedomím napísať to isté. Prítom jeho pole pôsobnosti je nepomerne širšie a pestrejšie. Zodpovedá nielen za prevádzku škôlky okrasných drevín, ale aj vinice, zariadenia na spracovanie diviny a 30-hektárového parku, ktorý je chráneným areálom a národnou kultúrnou pamiatkou. A to všetko iba so 17-timi pracovníkmi. Ale pekne po poriadku. Zaujímam sa v prvom rade o to, do akej miery je úspešný predaj produkcie z 5-hektárovej škôlky. **„Tento rok znamená obrat v záujme klientely o okrasné dreviny, pretože teraz máme už na jar vyššie tržby ako sme mali za celý minulý rok. Najväčší dopyt je po tufových a cypruštekovitých drevinách. My sa špecializujeme na odrastky ihličnanov, ktoré idú veľmi dobre na odbyť.“**

Presúvame sa do moderného zariadenia na spracovanie diviny, ktoré je jediným na Slovensku s atestom pre vývoz diviny do krajín EÚ. Ročne spracuje päť mäsiarov a dve baličky približne sto ton diviny v koži. Tá postupne prechádza digitálnou váhou, prijímacou chladiarňou, trom veľkokapacitnými chladiarňami, odkožovňou, rozrábkou a baliarňou, v ktorej baličky balia (polovicu vákuovo) chutné mäso do baličkov s hmotnosťou jeden až jeden a pol kilogramu. Pred expedíciou k zákazníkom skladujú produkciu v takzvanej šokovej mraziarni pri teplote mínus 34 stupňov Celzia, ktorá predlžuje záručnú dobu mäsa až na dva roky. K zariadeniu patria dve chladiarske vozidlá, ktoré sem privážajú zver z celého Slovenska zo štátnych revírov, ale aj od poľovníckych združení. Vo vrcholovej sezóne podľa slov Ing. Kunskeho do jednej chladiarne umiestnia 50 až 70 kusov ulovenej vysokej zveri.

RARITNÝ ZÁVLAHOVÝ SYSTÉM A PROBLÉMY S VANDALMI

Vo vinnej pivnici popri zdvorilostnej košťovke bieleho rizlingu vlašského a červeného svätovavrineckého sa dozvedám, že ročne v miestnej vinici s výmerou 2,70 ha dorobia 1 200 až 1 300 litrov vína. Tých litríkov však bude v blízkej budúcnosti viac, pretože z celkovej rozlohy vinice pripadá 1,30 ha na novovysadenú časť. V nej dominujú sorty

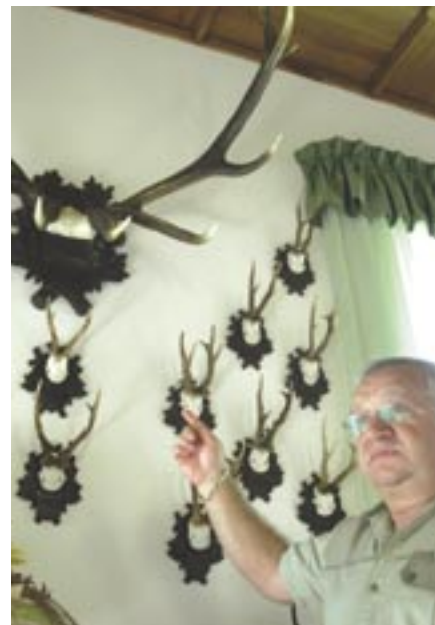

Ing. Ctibor Határ v parku, ktorý je národnou kultúrnou pamiatkou

chardonay a cabernet sauvignon, ktoré sa majú stať nosnými v ponuke vinárov – lesníkov z Topoľčianok. Srdcovou záležitosťou Ing. Kunskeho je ale už spomenutý park, v ktorom rastie neuveriteľných 1 500 druhov drevín s priemerným vekom 130 – 150 rokov. Najstarším jedincom v tomto jedinečnom spoločenstve je približne dvestoročný dub letný stĺpovitý. **„Keď som bol malý chlapec a navštevoval som tento park, vždy som závidel ľuďom, ktorí sa oň môžu starať. Vtedy sa mi ani nesnívalo o tom, že raz budem mať tú česť a povinnosť aj ja. Teraz im už nezávidím, pretože viem, koľko práce si starostlivosť o tento vzácny park vyžaduje. Jeho súčasťou je napríklad raritný európsky závlahový systém v dĺžke štyroch kilometrov, ktorý by si zaslúžil kompletnú re-**

Ing. Miloš Kuský v odkožovni

M. Topolan ukazuje na viac ako 240-bodovú trofej jeleňa

Obyvatelia Zubrej zvernice
v Topoľčiankach

konštrukciu. To by si ale vyžadovalo ďalšie finančné prostriedky, veď len bežná údržba parku si ročne vyžiada viac ako milión korún. A to nám robia veľké problémy nedisciplinovaní návštevníci a vandali, ktorí nám už zničili lavičky i odpadové koše. Máme teraz pripravené nové lavičky v hodnote 60 000 korún, ale čo s nimi bude, keď ich umiestnime do parku, si nechcem ani predstaviť," zúfa si Ing. Kunský. Snažím sa reč odvieť inam a pýtam sa, ktorý strom je v parku najväčší. „Všetky sú vzácne,“ dostávam jasnú odpoveď a trochu sa zahanbím. Iste, pre takých ľudí, ako je Ing. Kunský, ktorí sa nevenujú tejto práci kvôli výplatnej páске, ale pre svoj vzťah k prírode a lesu, neexistujú rozdiely.

POLOVNÍCTVO S TAKMER 100-PERCENTNOU ÚSPEŠNOSŤOU ODLOVU

Je zjavné, že aj s riaditeľom OZ Topoľčianky Ing. Határom sú na rovnakej vlnovej dĺžke, pretože vedenie závodu snahu o zveladenie a ďalšie zatriktívnenie tejto výnimočnej lokality v rámci možnosti bez výhrad podporuje. Pri prvých päťdesiatich stromoch sa tak mohli nedávno objaviť informatívne tabuľky, aby návštevníci vedeli, čo vlastne obdivujú. „Samí vidíte, že náš OZ nie je typickým odštepným lesným závodom. Pritom lesníckych úloh máme viac ako dosť, veď ročne ťažíme viac ako 110 000 kubíkov dreva v prevažne listnatých porastoch. Náš hospodársky výsledok za rok 2006 presiahol 8 miliónov korún, z toho pol milióna korún predstavoval čistý zisk z poľovníctva. Z prostriedkov závodu financujeme údržbu a modernizáciu zvernic. Veľká zvernica s plochou 12 000 hektárov je najväčšia v Európe. Len plot okolo zvernice má dĺžku sto kilometrov a my ho musíme udržiavať v poriadku. To už nehovorím o ostatných nákladoch na poľovníctvo. Na druhej strane sa môžeme pochváliť tým, že u nás dosahujú klienti poplatkového odstrelu takmer 100-percentnú úspešnosť odlovu. Dopyt po našich poľovníckych službách stále prevyšuje ponuku a čo tiež nie je bez zaujímavosti, čoraz viac chce u nás loviť slovenská klientela, ktorá je v sumáre solventnejšia, ako tá zo zahraničia,“ dodáva Ing. Határ.

Áká by to bola reportáž z OZ v Topoľčiankach, ak by neobsahovala informácie o najznámejšej atrakcii, ktorú môže širokej verejnosti závod ponúknuť – zubrej zvernice. Tá oslávi v budúcom roku okrúhlych 50 rokov existencie.

Oslavovať bude určite hlavne vedúca Zdena Marková, ktorá tu pracuje už celých dvanásť rokov a ako hovorí jej vlastná dcéra, zubry sú členmi ich rodiny. Z hľadiska času, ktorý musí svojím 16 zverencom na ploche 27 hektárov jadrovej časti zvernice pani Marková venovať, možno aj viac. Keď si s Ing. Határom sadáme s ňou na kus reči, hneď začne riaditeľa „lámať“ na výstavbu ďalších senníkov, umiestnenie nových striešok nad brvná v plote, stavbu vyhlídkovej veže vo výške piatich metrov nad úrovňou terénu. Riaditeľ chce konkrétny rozpočet a všetkým je nám ľúto, že štát necháva financovanie tohto projektu veľkej celospoločenskej hodnoty len na lesníkov. Kedy sa už konečne naučíme vážiť si to, čo v našej krajine máme a kedy doceníme všetkých tých ľudí, ktorí zachovávajú toto vzácne dedičstvo pre nasledujúce generácie...? Táto rečnícka otázka smeruje ku kompetentným štátnym úradníkom, nie k našim kolegom na OZ Topoľčianky, pretože tí na odpoveď nečakajú. Snažia sa pristupovať k výnimočným hodnotám tak, akoby sme to mali robiť my všetci. Vďaka im za to. ■

Zdena Marková napája svojich zverencov

Poľovnícky zámček, Štróbllov medveď a kopec detí

Zákon o odpadoch z roku
2001 bol novelizovaný už
17-krát...

Prioritná pozornosť tvorbe a nakladaniu s nebezpečnými odpadmi

vzniku a už v mieste jeho vzniku a správne s ním nakladať je ustanovená v už úvodných paragrafoch zákona NR SR č. 223/2001 Z. z., ktorý právne túto oblasť zastrešuje. A od toho sa odvíja aj prístup každého zamestnanca podniku k ochrane a tvorbe životného prostredia. Skúsím odlišiť administratívu od výroby, kde sa budem neskôr zaoberať dodržiavaním zákonov a kde je to podstatne zložitejší problém. Uverejnenou tabuľkou dokumentujem celkový prehľad tvorby odpadov u štátneho podniku v členení po odštepných závodoch, vrátane prehľadu množstiev vyseparovaných využitelných zložiek komunálneho odpadu.

Ako je to teda s tou administratívou, so zákonom verzus „je potrebné urobiť čosi navyše“?

- Súčasný stav u štátneho podniku je 2744 technicko-hospodárskych pracovníkov. Títo zamestnanci majú hlavnú zásluhu na tom, že štátny podnik ako vidieť z tabuľky vykázal za uplynulý rok 40,481 ton vyseparovaných zložiek z komunálneho odpadu (papier, sklo, plasty). Tieto odovzdal oprávneným osobám na zhodnotenie a využitie ako druhotnú surovinu. Je to veľa alebo málo? Je dostatočnou zárukou len zákon, že v smetnom koši umiestnenom v kancelárii nekončia uvedené zložky povahy komunálneho odpadu? Čo sme tým urobili pre životné prostredie? Na všetky otázky vrátane neuvedených vo vzťahu k separovaniu odpadov si vie čitateľ odpovedať sám.

Nedá mi však nespomenúť, že ako pracovníkovi, ktorý túto oblasť sledujem aj vzhľadom na pracovné zaradenie, si profesionálne všimam aj iné organizácie, úrady štátnej správy i tie, ktoré výkonom štátnej správy zastrešujú oblasť odpadového hospodárstva. A mnohé z nich zatiaľ k takejto aktivite nepristúpili. Uvediem ešte niekoľko faktov, ako to s tým separovaním v štátnom podniku vôbec začalo. V rokoch 2000 a 2001 bola v podniku dokumentovaná a analyzovaná tvorba komunálnych odpadov. Samostatná pozornosť bola venovaná administratívnej budove GR v Banskej Bystrici. Rok 2002 bol rokom zavedenia skúšobného separovaného zberu v administratívnej budove GR v Banskej Bystrici. Na základe jeho vyhodnotenia a podrobných analýz bol s účinnosťou od

1.1.2004 zavedený celoplošný separovaný zber vo všetkých organizačných jednotkách štátneho podniku. Za roky 2004 (40,62 t), 2005 (42,17 t) a 2006 (40,48 t) bolo spolu vyseparovaných 123,27 ton papiera, skla a plastov. Zavedenie separovaného zberu bolo v samotnej podstate síce organizačne náročné, ale jeho realizácia nevyžadovala žiadny finančný vstup. Finančne nevyčíslenou naďalej zostáva vo vzťahu k životnému prostrediu položka získavania druhotných surovín z vyprodukovaných odpadov, znížená potreba vykonávania odvozu odpadov na skládky odpadov, šetrenie kapacít skládok

a ďalšie faktory limitujúce tvorbu a ochranu životného prostredia.

Zavedený celoplošný separovaný zber využitelných zložiek komunálneho odpadu u LESOV SR š.p. Banská Bystrica je stále úspešne realizovaný u prevažnej väčšiny organizačných jednotiek podniku a možno ho hodnotiť ako nadštandardný prístup k ochrane životného prostredia, za čo patrí úprimné poďakovanie všetkým zamestnancom, ktorí sa na ňom aktívne podieľajú.

A čo výrobná sféra, ako tam hodnotíte dodržiavanie zákona?

- Na úvod je asi potrebné trochu nazrieť do minulosti a to nielen v súvislosti s konštituovaním novovzniknutého podniku, ale aj do minulosti legislatívneho prostredia. Vieme, že v oblasti ochrany životného prostredia bolo dlhoročné legislatívne vákuum, ktoré sa až po roku 1990 začalo aj to len postupne vyplňať. Vznikla špecializovaná štátna správa pre životné prostredie, účinnosť nadobudli po prvý raz napr. zákon o štátnej správe pre životné prostredie, hmotnoprávny zákon o odpadoch č. 238/1991 Zb., o ovzduší č. 309/1991 Zb., ako aj ďalšie zákony pre túto oblasť a samozrejme tiež k nim vykonávacie predpisy. No a vo vzťahu k už existujúcim stavbám,

vodohospodárskym objektom, technickému a technologickému vybaveniu prevádzok vybudovaných predtým,

ktoré sa podniku dostali do užívania od konca roku 1999 sa od toho odvíja aj problematika odpadového hospodárstva. Tú je možné charakterizovať prinajmenej slovným spojením - nie najpriaznivejší stav vo vzťahu k životnému prostrediu.

Prelomový rok 2001 zmenil
filozofiu odpadového
hospodárstva

Ing. Longauer so zákonmi, novelami a vyhláškami o hospodárení s odpadmi

Neodmysliteľnou súčasťou práce lesníkov je aj ochrana a zvelaďovanie prírody. Jednou z oblastí, ktorá zásadne ovplyvňuje ochranu a tvorbu životného prostredia je oblasť odpadového hospodárstva. Nakladanie s odpadom už od jeho vzniku, triedenie, zber, preprava, zhodnocovanie, či zneškodňovanie sa stáva náročnou, v mnohých prípadoch problematickou i finančne nákladnou záležitosťou, s ktorou sa celá spoločnosť a teda aj štátny podnik LESY SR, š.p. Banská Bystrica musí priebežne vysporiadať. Zárukou na udržanie a zlepšenie súčasného stavu životného prostredia by mali byť zákony a ich efektívne uplatňovanie. Či to vždy platí aj v praxi a či predsa nie je potrebné niekedy urobiť aj niečo navyše, som sa na úvod nášho rozhovoru opýtal Ing. Jaroslava LONGAUERA, špecialistu pre túto oblasť na Odbore usmerňovania lesníckych činností na generálnom riaditeľstve v Banskej Bystrici. Problematiku odpadového hospodárstva zastrešuje od samotného vzniku podniku.

- Jednoznačná odpoveď by objektívne nezohľadňovala stav, ktorý v štátnom podniku je a ktorý z rôznych uhlov pohľadu je možno vidieť rozdielne. Ak obrátim pozornosť k úvodu rozhovoru, je to tak, že problematika odpadového hospodárstva sa týka každého zamestnanca podniku či už v administratívnej alebo výrobnjej sfére. Povinnosť triediť odpad hneď po jeho

Odštepny závod	množstvá odpadov (t)					počet druhov odpadov			vyseparované zložky z KO (t)			
	nebezpečné odpady	ostatné odpady	odpady spolu	komunálne odpady	kom.odpady 200 301	nebezp. odpady	ostatné odpady	spolu	papier 200 101	sklo 200 102	plasty 200 139	spolu
01 Šaštín	1,130	600,043	601,173	6,102	2,264	4	6	10	2,755	0,016	0,158	2,929
02 Smolenice	21,742	3,682	25,424	21,044	18,246	7	5	12	2,652	0,134	0,000	2,786
03 Palárikovo	14,835	16,210	31,045	7,045	6,420	12	9	21	0,240	0,120	0,195	0,555
04 Levice	0,431	6,040	6,471	5,151	4,700	5	3	8	0,450	0,000	0,000	0,450
05 Topoľčianky	53,288	29,469	82,757	27,315	26,670	12	4	16	0,035	0,000	0,000	0,035
06 Prievidza	0,474	10,145	10,619	10,145	9,620	5	2	7	0,000	0,000	0,000	0,000
07 Trenčín	7,843	3,089	10,932	1,836	0,701	9	5	14	0,948	0,098	0,089	1,135
08 P.Bystrica	5,108	55,530	60,638	18,730	10,730	7	4	11	0,000	0,000	0,000	0,000
09 Žilina	0,537	64,809	65,346	24,809	21,752	2	5	7	1,817	0,978	0,262	3,057
10 Čadca	0,060	13,453	13,513	5,973	4,833	1	4	5	1,140	0,000	0,000	1,140
11 Námestovo	8,248	2216,227	2224,475	80,728	30,320	7	10	17	3,453	0,000	0,000	3,453
12 L.Hrádok	1,511	792,616	794,127	13,488	12,458	12	12	24	0,535	0,287	0,167	0,989
13 Beňuš	27,519	60,505	88,024	50,410	49,400	7	6	13	0,890	0,100	0,020	1,010
14 Č.Balog	14,702	76,160	90,862	70,700	25,000	9	8	17	0,400	0,200	0,100	0,700
15 S.Lupča	6,470	25,618	32,088	5,308	4,154	6	5	11	0,880	0,130	0,144	1,154
16 Žarnovica	1,750	103,580	105,330	30,800	9,195	3	13	16	1,925	0,065	0,465	2,455
17 Krupina	0,000	33,115	33,115	33,115	32,000	0	4	4	1,040	0,020	0,055	1,115
18 Kriváň	175,205	66,966	242,171	57,141	21,400	13	8	21	1,525	0,115	0,096	1,736
19 Rim. Sobota	7,960	104,739	112,699	67,829	23,350	8	8	16	0,050	0,389	0,040	0,479
20 Revúca	0,950	1499,915	1500,865	16,715	15,903	1	5	6	0,511	0,143	0,158	0,812
21 Rožňava	3,020	202,068	205,088	28,772	2,733	5	8	13	0,077	0,063	0,019	0,159
22 Košice	0,570	234,469	235,039	98,980	28,980	5	10	15	0,000	0,000	0,000	0,000
23 Prešov	0,120	14,223	14,343	13,123	12,198	6	7	13	0,860	0,050	0,015	0,925
24 Bardejov	0,297	127,649	127,946	1,008	1,008	6	6	12	0,000	0,000	0,000	0,000
25 Vranov	6,146	24,068	30,214	18,708	18,211	14	5	19	0,462	0,000	0,000	0,462
26 Sobrance	8,123	98,759	106,882	97,758	8,360	11	8	19	1,390	0,133	0,650	2,173
OZLT Ban. Bystrica	46,007	110,524	156,531	30,104	29,403	21	7	28	0,216	0,042	0,418	0,676
Semenoles L. Hrádok	1,861	767,533	769,394	64,583	2,094	9	14	23	0,406	0,095	0,149	0,650
GR	0,000	16,879	16,879	16,879	13,104	0	4	4	3,600	0,140	0,035	3,775
Stredisko Turizmus	0,000	44,750	44,750	44,750	39,280	0	4	4	0,350	4,000	1,120	5,470
Stredisko PDV	0,125	21558,135	21558,260	17,121	16,920	1	5	6	0,130	0,060	0,011	0,201
Spolu :	416,032	28980,968	29397,000	986,170	501,407				28,737	7,378	4,366	40,481

Môžete to čitateľom bližšie vysvetliť?

- To, čo predtým vyhovovalo podľa vtedy platnej legislatívy už po roku 1990, možno charakterizovať v mnohých prípadoch zastaranou prevádzkou a teda z toho vyplývajúcou potrebou zosúladenia jej stavu so súčasne platnou legislatívou v oblasti životného prostredia.

Takže výchoďiskový stav v štátnom podniku LESY SR, Banská Bystrica po zlúčení siedmich štátnych podnikov nebol v otázke ekológie najpriaznivejší, však?

- Bolo to tak. Rozdielnosť prístupu k tvorbe a ochrane životného prostredia, rôznorodosť plnenia si zákonných povinností bývalými štátnymi podnikmi spôsobom pre daný región obvyklým preto museli znamenať aj radikálny krok k zmenám v postoji k životnému prostrediu pri plnení úloh štátneho podniku a to u mnohých jeho súčasných odštepnych závodov. Snahou štátneho podniku LESY SR Banská Bystrica však bolo už od jeho vzniku plniť úlohy spočívajúce v racionálnom zabezpečovaní komplexnej starostlivosti o lesný majetok a v správe vodných tokov za dôrazného rešpektovania podmienok tvorby a ochrany životného prostredia v zmysle platnej legislatívy pre životné prostredie. A to celoplošne v rámci všetkých organizačných jednotiek podniku. Na dosiahnutie tohto cieľa bolo potrebné eliminovať celoplošnú rozdielnosť prístupu k tvorbe a ochrane životného prostredia u jednotlivých odštepnych závodov a ich podriadených jednotkách. Nástrojom k tomu bola koncepcia činnosti podniku. Vo vzťahu k ústredným orgánom súhrnná a rozborová činnosť a vo vzťahu k organizačným jednotkám štátneho podniku to bola činnosť riadiaca, metodická, koordinačná a kontrolná.

Pracovníci zastrešujúci výkon v oblasti ŽP, mali a majú v pôsobnosti ešte niekoľko ďalších kumulovaných funkcií

Treba tiež spomenúť prelomový rok 2001, kedy došlo k zásadným zmenám prakticky v celej právnej oblasti v odpadovom hospodárstve. Účinnosť nadobudol „nový“ zákon NR SR č. 223/2001 Z. z. o odpadoch s takmer 95-percentným prevzatím smerníc EÚ. Tento zákon predstavoval najrozsiahljšiu právnu normu v doterajšej histórii MŽP SR. V porovnaní s predtým platnou legislatívou nová mení filozofiu odpadového hospodárstva, zavádza nové pojmy a celkovo sprísňuje režim odpadového hospodárstva. Tým kladie vyššie, odbornejšie a časovo náročnejšie nároky na plnenie povinností v tejto oblasti.

Aké sú praktické dôsledky novej legislatívy v rámci nášho štátneho podniku?

- Bolo potrebné vypracovať niekoľko závažných dokumentov. Vypracovaná bola a stále je platná Smernica odpadového hospodárstva. Na prelome rokov 2002 a 2003 bola vypracovaná a vedením podniku schválená Koncepcia odpadového hospodárstva v LESOCH SR, š.p. Banská Bystrica. K zosúladeniu s právnym stavom podľa novej legislatívy bolo zo strany generálneho riaditeľstva vydaných niekoľko závažných a smerodajných usmernení, či už k problematike programov odpadového hospodárstva (POH), vedeniu evidencií o odpadoch, podávaní hlásení štátnej správe, nakladaniu s veterinárnymi odpadmi a pod. Zo strany odštepnych závodov vznikla potreba požiadania u orgánov štátnej správy o vy-

danie nových súhlasov, najmä súhlasov na nakladanie s nebezpečnými odpadmi, ale aj iných súhlasov a rozhodnutí na legalizovanie vykonávaných činností s odpadmi – tieto sú vydávané štátnou správou väčšinou na maximálne trojročné obdobie. Treba ich preto priebežne obnovovať. Tým nie sú dotknuté potreby nových súhlasov v prípadoch organizačných zmien v štátnom podniku. Odštepne závody za svoju územnú pôsobnosť tiež vypracovali a dali na schválenie štátnej správe POH na obdobie do roku 2005. Ich plnenie bolo a ešte je naďalej záväzná ich v tomto období.

Boli zo strany generálneho riaditeľstva a odštepnych závodov aj prakticky plnené úlohy a povinnosti vyplývajúce z novej legislatívy a v akej kvalite?

- Na túto otázku sa mi ťažko hľadá odpoveď a to nielen v súvislosti s uplynulým obdobím, ale aj súčasnou situáciou. Skúsím uviesť niekoľko skutočností. V roku 2003 bol do porady vedenia predložený materiál „Ekológia v š.p. LESY SR, Banská Bystrica“. V ňom bolo poukázané na zásadne aktuálne zmeny, ktoré nastali na Slovensku v legislatíve pre oblasť tvorby a ochrany ŽP v súvislosti s prístupovým procesom SR do EÚ. Uvádzanie novej legislatívy do praxe a zvýšený dôraz na ochranu ŽP mal za dôsledok

v odštepnych závodoch zložitú plnenie a splnenie odborných a časovo náročných zákonných povinností. Bolo to umocnené aj tým, že pracovníci zastrešujúci výkon v oblasti ŽP, mali v pôsobnosti ešte niekoľko ďalších kumulovaných funkcií, v mnohých prípadoch navzájom nezlučiteľných z časových a odborných dôvodov (ekológia, poľovníctvo, ekológia, BOZP,

Čaká nás vypracúvanie ďalšieho strategického materiálu. Bude sa odvíjať od programov odpadového hospodárstva krajských úradov životného prostredia

PO a iné...) Silnel tlak na riešenie tohto nepriaznivého stavu.

Do akej miery sa s tým náš podnik vyrovnal a aký je teda reálny stav v lesníckej prevádzke dnes?

- Tu je potrebné uviesť, že hovoríme o období reštrukturalizácie a prípravy transformácie štátneho podniku na akciovú spoločnosť. Išlo o zábery zmien rozsiahlejšieho charakteru, v rámci ktorých bola prehodnocovaná aj predmetná problematika. Transformačný proces bol však zastavený a v súlade s programovým vyhlásením súčasnej vlády je smerovanie štátneho podniku v porovnaní s predchádzajúcim smerovaním odlišné.

Problematica ochrany životného prostredia je však stále aktuálnejšou témou, a to nielen v každodennom živote, ale aj v odborných diskusiách. Je jasné, že dôsledné plnenie povinností, vyplývajúcich z požiadaviek legislatívy po implementácii európskych smerníc, nie je vôbec jednoduché. Veď len zákon o odpadoch č. 223/2001 Z. z. bol k 1.6.2007 novelizovaný rozsiahlymi zmenami už 17 krát...

Stále zvyšujúce sa nároky na ochranu a tvorbu životného prostredia, z toho vyplývajúce povinnosti, stupňujúci trend administrovania, očakávaná tvorba POH na ďalšie obdobie, zistenia z novozavedených, tematicky zameraných kontrol, poukazujú na nevyhnutnosť sa týmto problémom zaoberať. Priestor na riešenie situácie ohľadom funkcie samostatného ekológa na odštepnych závodoch, odbúranie mu kumulovaných funkcií, ktoré okrem toho v súčasnosti vykonáva, je stále otvorený. Považujem za nevyhnutné túto otázku vzhľadom na rastúci význam tvorby a ochrany ŽP systémovo doriešiť.

Na ktoré problémy v tejto problematike by mali zamerať svoju pozornosť kolegovia na OZ?

- Prioritne a sústavne na tvorbu a nakladanie s nebezpečnými odpadmi. Základom by malo byť dokonalé poznanie prevádzok v súvislosti so skutočným a predpokladaným vznikom odpadov. Prvotným predpokladom je ich správne zatriedenie do kategórie a priradenie kódu odpadu podľa Katalógu odpadov - vyhláška MŽP SR č. 284/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov, ktorou je zadaný postup zaraďovania. V prípade vzniku nebezpečných odpadov treba mať vydané právoplatné rozhodnutia na nakladanie s ním. Vydaniu súhlasu predchádza vybudovanie vhodných objektov, priestorov, plôch na nakladanie s nimi, zmapovanie tvorby odpadu, vyjasnenie problému prepravy odpadov, zmluvné zabezpečenie odberu odpadu oprávnenou osobou. Pohyb odpadu od jeho vzniku až po jeho zhodnotenie, či zneškodnenie podlieha priebežnej evidencii na predpísaných tlačivách pre každý druh odpadu samostatne, ohlasovacím povinnostiam vo vzťahu k štátnej správe, vyhotovovaniu hlásení a ich odovzdávaniu s údajmi za predchádzajúci kalendárny rok štátnej správe a Recyklačnému fondu.

Pre fyzické nakladanie s odpadmi sú zase pravidlá dané zákonom o odpadoch a k nemu vydanými vykonávacími predpismi. Z vyhodnotenia činnosti SIŽP za rok 2005 a 2006 vyplýva, že v oblasti od-

padového hospodárstva je najčastejšie zameranie kontrol na pôvodcov a držiteľov nebezpečných odpadov. Najčastejšími nedostatkami sú zistenia, že pôvodca nemá zatriedené podľa katalógu odpadov všetky druhy odpadov, ktoré mu na prevádzke (pracovisko, objekty, technologické zariadenia) vznikajú. Od toho sa odvíja absencia súhlasov štátnej správy a nevedenie evidencie o odpadoch. Ďalším v poradí sa javí neúplné a chybné vypracovanie Hlásení o vzniku, tvorbe a nakladaní s odpadmi za uplynulý kalendárny rok, nearchivovanie, chybné vedenie priebežnej evidencie, neohlasovanie prepravy nebezpečných odpadov odosielateľom odpadov. Z miestnych šetrení vyplýva naplnenie skutkovej podstaty pre uloženie pokuty za nakladanie s nebezpečnými odpadmi na miestach na to neurčených, nezabezpečených proti únikom do životného prostredia, ďalej neutriedené zhromažďovanie odpadov podľa druhov, ich miešanie najmä s komunálnym odpadom a zneškodnenie na miestach na to neurčených.

V rozhovore ste spomenuli programy odpadového hospodárstva, ktoré boli vypracované pre roky 2000 až 2005. Vyjadrili ste sa, že sú stále platné. Je rok 2007. Mohli by ste to bližšie objasniť?

- Áno. V SR je základným koncepčným dokumentom rozvoja odpadového hospodárstva Program odpadového hospodárstva (POH). V súčasnosti je platný POH SR na roky 2006-2010, schválený Uznesením Vlády SR č. 118 z 15.2.2006. Obsahuje ciele a opatrenia na ich dosiahnutie pre už uvedené obdobie. Tento POH je však zároveň východiskovým dokumentom pre spracovanie POH krajských úradov životného prostredia na roky 2006 - 2010. No a podľa zákona o odpadoch následne platí pre pôvodcov odpadov povinnosť ustanovená v § 6 bod 5. Na základe nej sú povinní do štyroch mesiacov od vydania POH krajských úradov ŽP obsahujúcich záväznú časť pre pôvodcov odpadov vypracovať nový program a predložiť ho príslušným KÚŽP na schválenie. Zdá sa síce nepohoditeľné, že v súčasnosti ešte stále nie sú schválené a vyhláškami vydané POH krajských úradov ŽP, hoci už ubehlo takmer 30 % „funkčného“ obdobia. No záver je taký, že v súčasnom období platí pre pôvodcu odpadu POH, ktorý má schválený pre obdobie rokov 2000 -2005, ak v rozhodnutí o jeho schválení nebolo ustanovené inak. Až schválením nového POH pôvodcu platnosť jeho predchádzajúceho POH zanikne.

Mám však zato, že je otázkou najbližšej budúcnosti, kedy budú schválené a vydané POH krajských úradov ŽP a štátny podnik, jeho organizačné jednotky budú podrobne vyhodnocovať plnenie v súčasnosti platného POH a zároveň vypracúvať a dávať na schválenie obciam a štátnej správe nové POH do roku 2010. Takže čaká nás vypracúvanie ďalšieho strategického materiálu, ktorého ciele, opatrenia a smerovania sa budú odvíjať od POH KÚŽP podľa ich územnej pôsobnosti, keďže priority jednotlivých úradov pre oblasť odpadového hospodárstva v danej územnej pôsobnosti sa pravdepodobne budú navzájom líšiť. ■

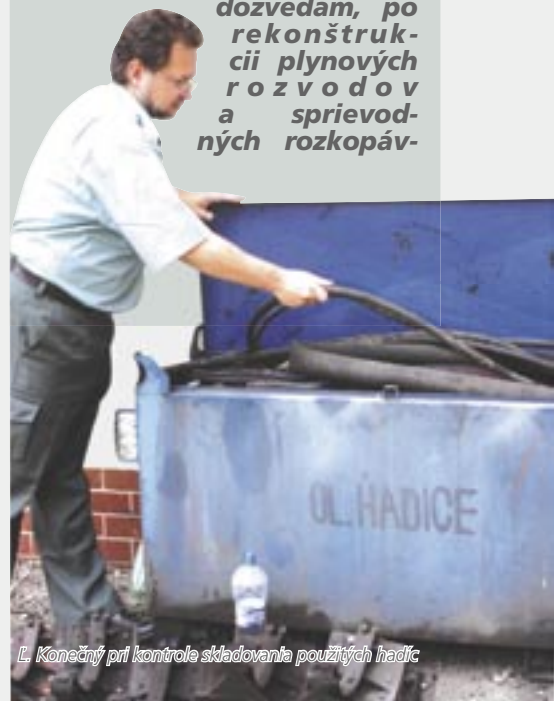

Dielne a areál RSLT Margecany musia byť po každej zmene čisté

Všetci vedia kam čo patrí

Riport

Niečo vyše dvojhektárový, ohradený a strážený areál š.p. LESY SR v Margecanoch zdieľajú spoločne lesná správa a regionálne stredisko lesnej techniky. Vrátnica s príslušníkmi bezpečnostnej služby, čerpacia stanica, hangáre pre nákladné autá, garáže, dielne, sklady MTZ, dve administratívne budovy, akumulátorovňa, umývací rampa, objekt kotolne, ktorú však nahradili menšie kotolne pre každú budovu zvlášť, pohyb desiatok ľudí a neustály pracovný ruch. To je prvý dojem, ktorý na návštevníka tento lesnícky priestor v mestečku na Spiši robí. Nechýba v ňom ani zelená a ako sa neskôr dozvedám, po rekonštrukcii plynových rozvodov a sprievodných rozkopáv-

L. Konečný pri kontrole skladovania použitých hadíc

Umývacia rampa so záchytnou nádržou v areáli v Margecanoch.

neroch, ktoré sú po každej zmene zakryté a zaistené proti otvoreniu. Kontroly dodržiavania nakladania s týmto odpadom sú na dennom poriadku. Či už ja v priebehu dňa, alebo dielenský majster kontrolujeme, či je všetko v poriadku. Ak zistíme nejaké nedostatky, hneď na ne upozorníme a trváme na ich odstránení tak, aby boli na konci každej zmeny dielne a vôbec celý areál čisté," hovorí Ľ. Konečný. To však nie je čo sa týka kontrol zďaleka všetko. Vedúci RSLT Ing. Ján Kozár dodáva, že „nepravideľne raz

Anketa s referentmi ekológie OZ

Odovzdávanie nebezpečného odpadu je nákladné

Anketa

V rámci zvolenej témy sme oslovili referentov ekológie na viacerých odštepných závodoch a položili sme im otázku: **Ako ste pripravení na vašom OZ na prípadnú kontrolu nakladania s odpadmi zo strany orgánov štátnej správy z hľadiska právnych náležitostí i samotného fyzického nakladania s odpadmi?** Zo šiestich oslovených kolegov zareagovali traja, ktorí nemali problém o tejto citlivej problematike otvorene hovoriť, za čo im v mene redakcie i čitateľov Lesníka ďakujeme. A tu sú ich odpovede.

Ing. Jaroslava HORVÁTHOVÁ, OZ Rimavská Sobota:

„Nakladanie s odpadmi je vo všeobecnosti ošetrované zákonom o odpadoch, ktorý je pre nás záväzný. Našou úlohou je preto s každým vzniknutým odpadom naložiť v súlade s týmto zákonom. V prípade kategórie „ostatný odpad“ sme zatiaľ vážnejší problém nemali pretože ide v prevažnej väčšine o komunálny odpad, separované zložky (sklo, papier, plasty), odpadové kovy a opotrebované pneumatiky. Nebezpečný odpad, ako samostatná kategória odpadu, si vyžaduje osobitnú pozornosť, pretože na nakladanie s ním je už potrebný súhlas orgánu štátnej správy. Ako jeho držiteľ sme povinní ho odovzdať len oprávnenej osobe. Takéto odovzdanie je podľa našich skúseností veľmi nákladnou záležitosťou. V súčasnosti však nebezpečného odpadu na OZ Rimavská Sobota vzniká podstatne menej v porovnaní s rokmi, kedy existovalo viac prevádzok, z ktorých činnosťi takýto odpad vznikali.

V súčasnosti však nebezpečného odpadu na OZ Rimavská Sobota vzniká podstatne menej v porovnaní s rokmi, kedy existovalo viac prevádzok, z ktorých činnosťi takýto odpad vznikali.

V súvislosti so zánikom prevádzok sa vynára možný problém vedenia evidencie, ktorá sa má podľa zákona o odpadoch uchovávať päť rokov. Od môjho nástupu na post referenta ekológie je však mojou snahou nakladať so vzniknutým odpadom v súlade so spomínaným zákonom a rovnako tiež viesť evidenciu, ktorou je možné v prípade kontroly zo strany orgánov štátnej správy preukázať primerané nakladanie s odpadom. Tú istú snahu tiež vidím u kolegov, ktorých sa problém nakladania s odpadmi týka.“

kach chcú miestni lesníci povrch parku zarovnať a nanovo zatravníť. A ešte niečo. Radi by celý areál vyspadovali tak, aby všetka dažďová voda odtekala do už existujúcej zbernej šachty. Ale to je hudba budúcnosti, ktorá bude stáť milióny korún.

ZA MINULÝ ROK VIAC AKO 32 TON ODPADU

Oveľa menej stojí udržiavanie poriadku. Chce to len poznanie a rešpektovanie pravidiel a kontrolu ich dodržiavania. Samozrejme, týka sa to aj problematiky nakladania s nebezpečnými odpadmi. Keď ale od dispečera výroby a pracovníka zodpovedného za odpadové hospodárstvo v Regionálnom stredisku lesnej techniky (RSLT) Margecany Ľubomíra Konečného počúvam, koľko toho odpadu ročne stredisko vyprodukuje pomyslí si, že až také jednoduché to s jeho manipuláciou asi nebude. Posúďte sami. Za minulý rok odovzdali spracovateľskej firme 200 kilogramov olejových filtrov, 1 800 kilogramov nechlórovaných minerálnych olejov, 10 kilogramov brzdovej kvapaliny, 100 litrov nemrznúcich zmesí, 250 kilogramov zaolejovalých hydraulických hadíc, 300 kilogramov obalov obsahujúcich zvyšky nebezpečných látok, 1 800 kilogramov olovených batérií, 200 kilogramov nechlórovaných hydraulických olejov, 600 kilogramov iných rozpúšťadiel a zmesí rozpúšťadiel, takmer 20 kilogramov žiariviek, 350 kilogramov absorbentov ako sú použité handry a vapex. Okrem toho ešte netreba zabudnúť na 9 100 kilogramov pneumatík, 9 100 kilogramov starého železa a 8 200 kilogramov rôzneho tuhého komunálneho odpadu. Ak dobre počítam, je to spolu viac ako 32 ton!

AKO FUNGUJE KONTROLA

„Nebezpečný odpad odovzdávame vranovskej firme Ekologické služby Anna Krišťanová a môžem povedať, že zatiaľ sme nemali v tomto smere žiadne problémy. Keď sa dohodneme na termíne, prídu a odpad bez meškania odvezú. Naši zamestnanci vedia, kam ktorý odpad patrí. Skladujeme ho potriedený v špeciálnych kontaj-

Vedúci strediska Ing. Kozár pri kontajneri s odpadom v opravárenskej dielni

do mesiaca kontrolujú aj nadriadení z ústredia OZLT v Banskej Bystrici a keď prídu na lesnú správu kolegovia z OZ Košice, hneď si všimajú, či tu nemáme neporiadok. Raz – dvakrát do roka k nám prichádzajú na kontrolu aj z Obvodného úradu životného prostredia v Gelnici. Zatiaľ ale nemuseli riešiť v súvislosti s nami žiadne problémy a písať hlásenia o nejakých nedostatkoch.“

VEDIA, ČO TREBA VYLEPŠIŤ

Na chvíľu sa zahrám na kontrolóra aj ja a v sprievode oboch pracovníkov strediska mám možnosť prezrieť si, ako nakladanie s nebezpečnými odpadmi a dodržiavanie poriadku a čistoty funguje v praxi. V jednotlivých kontajneroch je skutočne uložené to, čo do nich patrí. Takže opäť sa potvrdzuje, že keď sa chce, tak to ide. A ide to aj preto, lebo zamestnanci sú každé dva roky školení, ako si majú s nebezpečnými odpadmi poradiť a pracovník zodpovedný za túto problematiku má podľa jeho vlastných slov priebežne dostatok aktuálnych informácií z banskobystričského ústredia OZLT o tom, čo je potrebné v tejto oblasti ďalej zlepšovať. Margecianski pracovníci RSLT to veľmi dobre vedia. Podlahy v dielni by už potrebovali výmenu, podzemné nádrže pohonných hmôt čakajú na nový ošetrojúci náter, miestni plánujú výmenu stojanov na čerpacej stanici. Skrátka, stále je čo vylepšovať. Som presvedčený o tom, že kolegovia v Margecanoch robia v tomto smere čo môžu a sú tak príkladom aj pre iných, ktorí možno nevenujú nebezpečným odpadom takú pozornosť, akú si vyžadujú. ■

Ing. František
GÁBOR, OZ Košice:

„Komunálny odpad a drobné stavebné odpady sú odoberané, prepravované a likvidované, prostredníctvom obcí, na to oprávnenými organizáciami. Papier sa odkladá do vriec a je odovzdávaný do zberu. Na odber, prepravu, zneškodnenie alebo zhodnotenie nebezpečných a ostatných odpadov je uzatvorená zmluva s firmou KONZEKO, s.r.o., ktorá túto činnosť zabezpečuje na všetkých organizačných jednotkách odštiepeného závodu.“

Vyskytol sa problém s likvidáciou kvázi odpadu, vznikajúceho pri manipulácii na MES. Ide o zmes hliny, kôry a v malom množstve aj pilín a štiepok, s nepatrným obsahom ekologického mazacieho oleja EKOPIL, ktorý podľa karty bezpečnostných údajov neobsahuje PCB a preto nie je zaradený medzi nebezpečné odpady. Za jeho vývoz do lesných porastov nám bola obvodným úradom životného prostredia uložená pokuta. O spomínaný odpad prejavila záujem firma AGRO CS Slovakia, ktorá ho chce použiť na výrobu kompostu.“

„Vzhľadom na to, že v apríli tohto roku bola na OZ Palárikovo vykonaná kontrola zo strany SIŽP zameraná práve na oblasť odpadového hospodárstva, nemusíme si túto otázku klásť iba hypoteticky. Hoci podľa slov samotnej inšpektorky má OZ Palárikovo vedenú evidenciu o odpadoch, ako aj ostatné vyžadované časti agendy odpadového hospodárstva, v príkladnom poriadku, jej pozornosti neunikli nedostatky, ktoré vznikli v minulosti (v období organizačných zmien a kumulácie funkcií) opomenutím splnenia si povinnosti, vyplývajúcej zo zákona o odpadoch. Túto chybu sme odhalili dávno pred ohlásením kontroly. Žiaľ, nebolo ju možné vzhľadom na zákonné lehoty dodatočne odstrániť.“

„Vzhľadom na to, že v apríli tohto roku bola na OZ Palárikovo vykonaná kontrola zo strany SIŽP zameraná práve na oblasť odpadového hospodárstva, nemusíme si túto otázku klásť iba hypoteticky. Hoci podľa slov samotnej inšpektorky má OZ Palárikovo vedenú evidenciu o odpadoch, ako aj ostatné vyžadované časti agendy odpadového hospodárstva, v príkladnom poriadku, jej pozornosti neunikli nedostatky, ktoré vznikli v minulosti (v období organizačných zmien a kumulácie funkcií) opomenutím splnenia si povinnosti, vyplývajúcej zo zákona o odpadoch. Túto chybu sme odhalili dávno pred ohlásením kontroly. Žiaľ, nebolo ju možné vzhľadom na zákonné lehoty dodatočne odstrániť.“

„Vzhľadom na to, že v apríli tohto roku bola na OZ Palárikovo vykonaná kontrola zo strany SIŽP zameraná práve na oblasť odpadového hospodárstva, nemusíme si túto otázku klásť iba hypoteticky. Hoci podľa slov samotnej inšpektorky má OZ Palárikovo vedenú evidenciu o odpadoch, ako aj ostatné vyžadované časti agendy odpadového hospodárstva, v príkladnom poriadku, jej pozornosti neunikli nedostatky, ktoré vznikli v minulosti (v období organizačných zmien a kumulácie funkcií) opomenutím splnenia si povinnosti, vyplývajúcej zo zákona o odpadoch. Túto chybu sme odhalili dávno pred ohlásením kontroly. Žiaľ, nebolo ju možné vzhľadom na zákonné lehoty dodatočne odstrániť.“

„Vzhľadom na to, že v apríli tohto roku bola na OZ Palárikovo vykonaná kontrola zo strany SIŽP zameraná práve na oblasť odpadového hospodárstva, nemusíme si túto otázku klásť iba hypoteticky. Hoci podľa slov samotnej inšpektorky má OZ Palárikovo vedenú evidenciu o odpadoch, ako aj ostatné vyžadované časti agendy odpadového hospodárstva, v príkladnom poriadku, jej pozornosti neunikli nedostatky, ktoré vznikli v minulosti (v období organizačných zmien a kumulácie funkcií) opomenutím splnenia si povinnosti, vyplývajúcej zo zákona o odpadoch. Túto chybu sme odhalili dávno pred ohlásením kontroly. Žiaľ, nebolo ju možné vzhľadom na zákonné lehoty dodatočne odstrániť.“

Pozn.: Ing. Nikitinská je od 1. júla 2007 referentkou správy LPF a reprivatizácie OZ Palárikovo. ■

Články do rubriky pripravil
Jozef MARKO

Pre les bol poľesný najpotrebnejší

Jaroslav KOBZA

Po skončení druhej svetovej vojny došlo k viacerým reorganizáciám. Boli ťažobné obvody a správy lesného hospodárstva. V roku 1956 vznikli zlúčením oboch lesné závody. Vytvorili sa poľesia s pestovnou i ťažbovou činnosťou. V roku 1958 štátne lesy prebrali do správy lesy bývalých urbárov a lesných spoločenstiev, čím sa počet poľesi podstatne zvýšil. Po absolvovaní Vyššej lesníckej školy v Banskej Štiavnici (vtedy jedinej na Slovensku), boli sme ihneď po skončení základnej vojenskej služby dosadení na novovytvorené poľesia. Začiatky boli ťažké. Neboli budovy, kancelárie, nábytok, chýbal elektrický prúd na samotách. Po prebratí poľesia od dovtedy úradujúceho, málo kvalifikovaného poľesného niektorí starší pri zhotovovaní výplat používali tabuľky malej násobilky, ktorú spamäti neovládali. Kalkulačky neboli, lesníci prebratí od bývalých majiteľov vedeli viesť iba ak denníky dochádzky. Úkolové listy, pracovné denníky, výkazy prác, výkazy drevných zásob, zborníky premiestňovania dreva a iné musel často za nich viesť vedúci poľesia. Najmä zalesňovacie úlohy boli veľké. Pridelené fondy mizerné. Na zalesnenie jedného hektára bolo pridelených 900 Kčs, počet sadeníc na hektár 7 – 10 000 ks. Za zasadenie jednej sadenice dostala pracovníčka 13 halierov. A keď chcela zarobiť za deň 30 korún, musela vysadiť najmenej 230 sadeníc, čo v ťažkých, skalnatých a zaburinených terénoch nebolo možné. Tým vznikali známe disproporcie v evidencii. Ale hlavne, že sa plnil plán...

V roku 1974 boli poľesia zrušené. Vznikli lesné správy. Bolo to v čase, keď sa zdvihli ceny benzínu a náklady na prevádzku správ sa neúmerne zväčšili. Výmera lesných pozemkov na LS Košeca bola 9 600 ha a katastrálna výmera celej správy predstavovala až 24 000 ha (13 dolín, 10 lesníckych obvodov) - teraz už s kvalifikovanými lesníkmi. Bola to koncepcia, ktorú presadil minister Hagara. Žilinský podnikový riaditeľ Ing. Marko bol vtedy proti tejto reorganizácii. Hovoril: Ak nám poľesný vyznačí ťažbu a vyhotoví priemyselnú taxáciu, tak bude vždy veľmi užitočný. Nová organizácia mala lesníkov viac priblížiť k lesu, ale opak bol pravdou. Technici sedeli na správe, lesníci boli odkázaní sami na seba a mnohí to ani odborne, ani morálne nezvládali. Časom sa nová organizácia predsa len zabehla. Boli postavené kancelárie, sklady, pribudlo vybavenie terénnymi autami, atď. Ale aj tak si myslím, že pre les bol poľesný najpotrebnejší. Priamo s lesníkom riadil vonku prácu, mal denný dohľad nad lesníkmi a robotníkmi a ak bol zodpovedný, tak bol najlepšou zárukou dobrého hospodárenia v lese po všetkých stránkach. Pracovná doba poľesného neexistovala. Čo zameškal v kancelárii cez deň, musel dobiehať po večerach. Hlavne, keď musel na novom pracovisku zakladať rôzne zanedbané evidencie, spracovávať rôzne výkazy, rebilancie a pod. Spoločenské postavenie a stavovská česť boli krvou poľesného - pracovného fanatika. Nik nekontroloval jeho pracovnú dobu, ale zaháľal ho nik nevidel. Prosperita poľesia, plnenie plánu, pocit zodpovednosti voči nadriadeným i podriadeným, ale i k vlastnej rodine mu boli najvyšším príkazom.

Tieto staré spomienky možno teraz vyvolajú úsmev, ale možno i zamyslenie. Myslím, že nová funkcia OLH má svoje opodstatnenie a je vlastne podobná funkcii vedúceho poľesia. Je predpoklad, že sa starostlivosť o les zvýši, čo vzbudzuje v nás starých lesníkoch pocit uspokojenia. ■

Jaroslav Kobza je 76-ročný lesník vo výslužbe, naposledy pracoval na LS Košeca, OZ Považská Bystrica

Šesťdesiatnici

Peter PAUČO

Pred štyridsiatimi rokmi sme opúšťali bránu lesníckej školy. Nasledovali prvé kontakty s lesníckou prácou a po krátkom čase dvojročná vojenská služba. Po návrate sme začínali znovu, pretože teoretické vedomosti za dva roky vybledli a z krátkej praxe sme si veľa nepamätali. Komom šesťdesiatych rokov tvorili absolventi stredných lesníckych škôl prevažnú väčšinu riadiacich pracovníkov. Bolo ešte dost kolegov s nižším lesníckym vzdelaním a ani časť riaditeľov lesných závodov nemala vysokoškolské vzdelanie. Väčšina z nás tie štyri desaťročia odpracovala prakticky v jednej organizácii bez ohľadu na zmeny názvov firmy a spoločenského systému. Neregistruje tieto zmeny. Je mu jedno, aká strana je momentálne pri moci. Les pozná len dobré a zlé hospodárenie. Konzervatívny prístup k zmenám, ktorý nášmu stavu mnohí nezasmievajú vyčítali, je v tomto prípade opodstatnený. Unáhlené a nepremyslené rozhodnutia môžu narobiť škody, odstraňovanie ktorých trvá desaťročia. Niekedy náprava už nie je možná.

Aj keď toto okružle výročie už nie je hranicou odchodu do dôchodku, predsa len cítíme potrebu na chvíľu sa zastaviť a zaspomínať. Vybrali sme si povolanie, o ktorom sme mali viac alebo menej idealizované predstavy. Prax však odhalila aj to, čo sme predtým zvonku nevideli. Keďže sa niektorým očakávania nespĺnili, radšej to vzdali a venovali sa inej práci. Väčšina z nás sa nechala odradiť začiatočnými ťažkosťami a zaťato sme sa púšťali do riešenia problémov, ktoré prinášal lesnícky život. Zakladali sme si rodiny, vychovávali deti a venovali sme sa povolaniu, ktoré sme si zvolili a ktoré nám napriek starostiam prinášalo uspokojenie. Spolu s našimi deťmi rástli aj mladiny, ktoré sme zakladali. Výchove jedných aj druhých sme venovali všetok svoj čas. Deti vyrástli, sú z nich dospelí ľudia, založili si vlastné rodiny a my sa tešíme z vnúčat. Mladiny, ktoré sme zakladali, potrebujú do dospelosti ešte niekoľko desaťročí. Starostlivosť o ne preberajú ďalšie generácie lesníkov. Nuž a z nás, kedysi mladých mužov, sú prešedivení či plešatí starší páni s väčším obvodom v páse, plní spomienok a skúseností. Každý s menšími či väčšími zdravotnými problémami. Niektorým osud nedoprial, aby sa tohto výročia dožili.

Nečakáme žiadne oslavné fanfáry či zdvorilostné slová vďaky. Robili sme prácu ktorú sme si vybrali a boli sme za ňu odmeňovaní (aj keď dost skromne). Ale tak nám treba, vybrali sme si povolanie, ktoré v žiadnom systéme nebolo zlatou baňou. Ale predsa by sme niečo uvítali. Keby si nás v dnešnom uponáhľanom svete niekto z našich šéfov či odborových funkcionárov všimol. Vraj budú znovu okružle stoly. Bol by zaujímavý taký okružlý stôl so šesťdesiatnikmi. ■

Peter Paučo je pestovateľom na LS Rimavská Sobota

VZDELÁVANIE OLH – PRÍRODE BLÍZKE OBHOSPODAROVANIE LESA

Garantom vzdelávacieho modulu je Ing. Rudolf Bruchánik, PhD., špecialista pre pestovanie lesa GR, ktorý vypracoval náplň predmetného vzdelávania a toto osobne realizuje pre cieľovú skupinu vybraných odborných lesných hospodárov. OLH danej cieľovej skupiny boli vytipovaní hlavne z oblastí, v ktorých je predpoklad postupného zavádzania a realizácie takého pokrokového hospodárenia, či sa už ide o prevahu ihličnatých, alebo aj listnatých, či zmiešaných porastov. Vzdelávanie pozostáva z časti teoretickej, v ktorej sú účastníkom vysvetlené princípy takéhoto obhospodarovania lesov s dôrazom na biológiu lesa, ale aj na pozitívne ekonomické dopady takéhoto hospodárenia, ktoré pozostáva zo šetrenia nákladov na umelú obnovu lesa, ale aj z nepretržitých ťažbových možností a z možností dosahovania maximálnej kvality drevnej hmoty.

Značná časť časového rozsahu vzdelávania je venovaná praktickým ukázkam v demonštračných objektoch Lesného obvodu Smolnícka osada LS Margecany na OZ Košice, kde sú účastníci priamo v teréne oboznamovaní s princípmi hospodárenia prostredníctvom zamestnancov, ktorí majú dlhodobé skúsenosti s takýmto hospodárením. Osobne som sa zúčastnil jedného behu tejto vzdelávacej aktivity a pozitívne som bol prekvapený vysokým profesionálnym záujmom, ktorý vyplýval hlavne z diskusií a polemík účastníkov ohľadom danej problematiky. Cieľom a hlavným prínosom je však vytipovanie objektov a vypracovanie projektov účastníkmi vzdelávania, ktorí v podmienkach vlastných OZ takýmto spôsobom s prírodou blízky obhospodarovanie lesa začínajú a postupne ho rozširujú na ďalšie plochy lesa.

Riaditelia OZ patria medzi vrcholových manažérov našej organizácie a tvoria cieľovú skupinu zamestnancov, ktorej je žiaduce venovať mimoriadnu pozornosť aj pri nastavení procesu vzdelávania. Spoločne so zástupcami NLC sme preto pre riaditeľov OZ (prípadne aj pre iných manažérov našej organizácie) pripravili špecifické akreditované vzdelávanie, ktoré poskytuje poznatky z oblasti manažmentu efektívneho riadiaceho pracovníka, oboznamuje so štýlmi manažérskej práce a s ich uplatňovaním, kladie dôraz na etiku podnikania a poskytuje poznatky z efektívneho využívania času.

Špecifické formy vzdelávania v LESOCH SR

Karol VOLENTIER

Okrem prípravy ku skúškam OLH a periodického vzdelávania odborných lesných hospodárov, ktoré bolo financované hlavne s využitím zdrojov z eurofondov, prostredníctvom schválených projektov, podaných Národným lesníckym centrom – Ústavom lesníckeho poradenstva a vzdelávania, naša organizácia pripravila a realizovala špecifické vzdelávanie k prírode blízkeho obhospodarovaniu lesa.

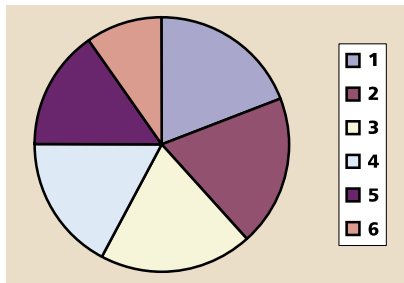
VZDELÁVANIE RIADITEĽOV OZ – ROZVOJ OSOBNOSTI MANAŽÉRA

Dôležitou súčasťou kurzu sú komunikačné zručnosti, ktorých osvojenie si zvyšuje efektívnosť riadiacej činnosti. Samostatná pozornosť je venovaná spoločenskému protokolu, kde účastníci získavajú poznatky o zaužívaných zvyklostiach z oblasti etikety na rôznych obchodných rokovaniach na vnútroštátnej, ale aj na medzinárodnej úrovni. Súčasťou je oboznámenie sa so zásadami diplomatického protokolu.

Vzhľadom na skutočnosť, že vzdelávanie obsahuje aj praktické vstupy účastníkov, boli riaditelia OZ rozdelení do dvoch samostatných skupín, čo umožnilo lepšiu interakciu medzi lektormi a účastníkmi. Dôležitosť vzdelávacej aktivity bola zdôraznená prítomnosťou organizačného riaditeľa Ing. Jozefa Djubeka pri otvorení oboch kurzov, ale aj získaním spätnej väzby manažérom vzdelávania odboru riadenia ľudských zdrojov pri jeho ukončení.

Potreba vzdelávania zamestnancov LSR z pohľadu riaditeľov OZ

1	Manažérske vzdelávanie	10
2	Informačné technológie	10
3	Jazykové vzdelávanie	10
4	Odborné lesnícke vzdelávanie	9
5	Komunikačné zručnosti	8
6	Ekonomické vzdelávanie	5

ni. Zo spätnej väzby účastníkov, získanej formou dotazníka, jasne vyplýva vysoká kvalita absolvovanej vzdelávacej aktivity, kde podľa školského známkovania (1-5) bola koncepcia prednášok hodnotená priemernou známkou 1,3. Odborná úroveň a zrozumiteľnosť výkladu priemernou známkou 1,2. Priemernými známkami od 1,1 do 1,5 bolo hodnotené aj poskytnutie študijných materiálov, organizácia celého podujatia, ubytovanie, stravovanie, či kontakt s ostatnými účastníkmi vzdelávacej aktivity. Pozitívne vyzneli písomné pripomienky, v ktorých by účastníci privítali ešte širší časový rozsah takéhoto vzdelávania, ktoré v štyroch dvojhodových sústreďeniach predsa len nemohlo obsiahnuť tak široký okruh nastolenej problematiky. Na otázku „Pre ktorú pracovnú pozíciu Vášho OZ by ste odporučili účasť na vzdelávaní, ktoré ste práve absolvovali?“ boli dávané odporúčania k účasti hlavne pre vedúcich úsekov, ale aj pre vedúcich lesných správ, personalistov, sekretárov, či iných referentov OZ. Z pripojeného grafu je vidieť aj názor, ktorú oblasť vzdelávania v organizácii je potrebné posilniť.

Aj keď v plnej miere chápeme vysoké prevádzkové zaťaženie zamestnancov všetkých organizačných jednotiek a útvarov OZ, dovolím si vyjadriť názor, že po absolvovaní manažérskeho vzdelávania riaditeľmi OZ, budú títo pozitívnejšie naladení k vysielaniu ostatných THZ na všetky druhy školiacich aktivít ponúkaných a sprostredkovaných našim odborom v záujme zvyšovania kvality a potenciálu ľudských zdrojov našej organizácie. ■

Ing. Karol Volentier je manažér pre vzdelávanie zamestnancov a personálne procesy

IT infraštruktúra: Stavíme na pevných základoch

Peter GOGOLA

O migrácii infraštruktúry informačného systému, o jej prínose pre užívateľov a o ocenení Microsoft Industry Awards pre dodávateľa - firmu SOFTIP, a.s. sme sa porozprávali so systémovým programátorom Bc. Andrejom Melicherom.

Ktorá časť informačného systému spadá pod oblasť infraštruktúry?

Zjednodušene povedané, infraštruktúrne systémy sú všetky tie, ktoré v sebe nenesú žiadne prevádzkové dáta. Sú určené na riadenie prístupu, zabezpečujú funkčnosť a podporu všetkých ďalších modulov informačného systému. Pod infraštruktúru spadá tiež e-mailová komunikácia, riadenie prístupu k internetu, atď.

Ako vyzerá infraštruktúra v Lesoch SR?

Ako štátna inštitúcia spadáme pod rozsiahlu zmluvu so spoločnosťou Microsoft (Enterprise Agreement). Preto už niekoľko rokov využívame na podporu sieťových a prístupových systémov produkt Active Directory, ktorý je súčasťou systému MS Windows server. Aby sme mohli využívať všetky výhody integrovaného infraštruktúrneho systému, rozhodli sme sa v roku 2005 migrovať aj e-mailovú komunikáciu a riadenie prístupu k internetu na platformu Microsoft. Zároveň bolo potrebné nahradiť 28 nezávislých systémov na jednotlivých OZ jednotným systémom pre celú firmu.

Ako táto integrácia prebiehala?

Ako som spomenul, projekt začal v roku 2005. Od začiatku bolo jasné, že rozsah prác a odbornosť najdôležitejších krokov bude vyžadovať spoluprácu s externým dodávateľom. Výber padol na popredného špecialistu v oblasti nasadenia produktov Microsoft, firmu Softip a.s.

Ako vyzerala táto spolupráca?

V úvode sme definovali požiadavky na novú infraštruktúru, na základe ktorej Softip vypracoval technickú špecifikáciu, ktorá obsahovala podrobný popis všetkých nasadených technológií a odhad potreby nového hardvéru. Po dohode na finálnej verzii bol celý projekt nasadenia rozdelený do niekoľkých etáp tak, aby sa minimalizovali nežiaduce efekty. Zároveň boli činnosti rozdelené na systémových inžinierov Softipu, našich zamestnancov, ale aj dodávateľov tretích strán – zmeny sa totiž týkali poskytovateľa internetu (Slovanet), telefónnej ústredne (Alcatel), sieťovej infraštruktúry (OrgaTrade) a iných.

Je už projekt nasadenia ukončený?

V súčasnosti prebieha posledná etapa nasadenia – migrácia jednotlivých OZ. Tie závody, ktoré už boli premigrované určite dajú za pravdu, že sa jedná o pomerne rozsiahly zásah do siete celého odštiepeného závodu. Z tohto dôvodu bola zvolená stratégia, pri ktorej na vybraný OZ prichádzajú systémoví programátori zo všetkých OIT (Banská Bystrica, Košice, Žilina, Trenčín). Výmena servera, konfigurácia všetkých potrebných nastavení, reinstalácia všetkých počítačov a kontrola nových nastavení musí prebehnúť čo najrýchlej-

šie, aby odštiepený závod mohol plnohodnotne pracovať ďalej. Keď sa vyčlenia časy uzávierok, systémoví programátori môžu migrovať zhruba 4 závody za mesiac.

Aké sú prínosy pre bežného užívateľa?

Prínosov je určite veľa, aj keď možno nie sú všetky viditeľné na prvý pohľad. Všetky nasadené systémy využívajú jednotnú autentifikáciu. To isté meno a heslo slúži na prihlásenie do počítača, do e-mailovej pošty, ale aj do niektorých aplikácií ako napríklad Citrix. Mailový server tiež priniesol zvýšené možnosti spolupráce – globálny adresár udržiava vždy aktuálne firemné adresy, nie je potrebné, aby si každý pracovník udržoval kontakty u seba. Asi najviac viditeľný bol pre pracovníkov nový, účinnejší antispamový systém.

Stretnú sa ale aj s negatívnymi reakciami...

Áno, samozrejme. Pri nasadení nových technológií sme totižto trvali na dodržiavaní definovaných pravidiel. Preto vzniklo napr. obmedzenie veľkosti posielaných mailov, obmedzenie sťahovania nebezpečných alebo rozsiahlych súborov z internetu. Ľudia sa pýtali aká je to modernizácia, keď sa vraciame o pár rokov späť. Ide však o kompromisy, ktoré napomáhajú predchádzať problémom a hlavne zvyšujú bezpečnosť siete. Treba pripomenúť, že tieto pravidlá sú pomerne mierne, všetci kolegovia určite poznajú ľudí z iných firiem, kde sú pravidlá oveľa prísnejšie. Keď som hovoril o minimalizácii nežiaducich efektov, rozsah zmien vyžadoval aj radikálne zásahy do siete, ktoré sa neobíšli bez výpadkov. Nešlo pri tom iba o programátorské činnosti, ale aj o fyzické sťahovanie serverovne do nových priestorov, zmena elektroinštalácie, nákup nových výkonných klimatizácií, záložných zdrojov a podobne.

Sme v záverečnej fáze nasadzovania, dajú sa už hodnotiť prínosy?

Určite áno, bol by som však rád keby prínosy zhodnotili samotní pracovníci. Z hľadiska budovania nového informačného systému, ktorý bežal v tesnom závese za týmto projektom si dovoľím tvrdiť, že stavíme na pevných základoch. Potvrdil to tiež úspech tohto projektu v celoslovenskej súťaži firmy Microsoft Industry Awards 2007. Softip a.s. ako dodávateľ riešenia prihlásil do súťaže projekt „Migrácia infraštruktúry IS a elektronickej pošty na jednotnú platformu Microsoft v štátnom podniku Lesy Slovenskej republiky“ pričom získal titul v kategórii Najlepšia implementácia bezpečnostného riešenia na platforme Microsoft. Viac informácií si môžete prečítať na stránke Microsoft Slovakia.

Ďakujem za rozhovor. ■

Les bez motoriek

Miroslav MIŠAK

Tri zákony (o ochrane prírody, o lesoch a o poľovníctve), zakazujú jazdu na terénnych motocykloch a štvorkolkách v našich lesoch. Napriek tomu si títo motorizovaní démoni užívajú nerušenú slobodu. Na Správe CHKO Strážovské vrchy sme sa rozhodli ubrať motorkárom ich ilúzie. V nasledujúcich riadkoch by som sa chcel so všetkými zainteresovanými podeliť o naše skúsenosti a načrtnúť možné riešenia na celoslovenskej úrovni, pretože je najvyšší čas konať.

Za sebou máme 5 akcií v súčinnosti s políciou, pri ktorých bolo chytených vyše dvadsať motorkárov. Každý z nich dostal od SIŽP štvor až päť tisícovú pokutu. Tohto roku sme pridali vylepšenie vo forme zabavenia motocyklov na dobu 90 dní, ak dotknutý na mieste nevedel preukázať pôvod svojho stroja.

Ako to celé prebieha? Rozdelíme sa do 2-3 skupín na frekventovaných úsekoch. Je dobré umiestniť stanovište v nepriehľadnom teréne, z oboch strán lemovanom strmými svahmi. To samozrejme nie je vždy možné. Takisto je dobré ak je aspoň časť strážcov v civile, prečo upresním neskôr. Miesto chytania zahádzame mŕtvym drevom alebo zablokujeme autom. Približne 150 metrov od nášho stanovišta, z oboch strán, si pripravíme laná, na ktorých je priviazaná napr. reflexná vesta. Lano natiahne neuniformovaná osoba, potom čo okolo nej prefrčia motorkári. Ak na výzvu nezastavujú, a snažia sa otočiť, chytáme jazdca nie stroj. Je dobré keď neuniformovaní strážcovia idú motorkárom v ústrety, budú vás považovať za turistov a vy ich môžete poľahky chytiť. Keď ich zastavíte trvajte na tom aby okamžite zosadli. Je potrebné zakázať im akúkoľvek manipuláciu s mobilmi. Takisto si ich treba čo najdlhšie ponechať na stanovišti, aby zbytočne nevarovali svojich kamarátov. Väčšinou nik z nich nemá pri sebe doklady, a preto je treba telefonicky overovať totožnosť. Na mieste je s nimi spísaná zápisnica pracov-

Foto: Janka Smatanová

nikom SIŽP a začína sa priestupkové konanie. Pri zadržení sa väčšina jazdcov správala slušne, aj keď sme zadržali zopár suverénov. Paradoxne najagresívnejší bol otec jedného mladíka, ktorý prišiel orodovať za syna a neskôr v v odvolaní dokonca uviedol úplne iné miesto dolapenia. Dotyčný otec je inak povolaním OLH v Lesoch S.R.

Aké sú úskalia takýchto akcií? Niektoré policajné oddelenia ako napr. v Rajci, nám vychádzajú v ústrety a máme s nimi vynikajúce skúsenosti. Naproti tomu na jednom nomenovanom oddelení, s nami spolupracovali vyslovene násilu, a ku všetkému "odniekial" unikli informácie, o tom kedy a kde. Ak by ste miestnemu policajnému oddeleniu nedôverovali, je možné usporiadať spoločnú akciu Stráže prírody, Lesnej a Poľovnej stráže. Čím viac ľudí, tým lepšie. Políciu privoláte už len na zistenie totožnosti. Typicky ľudské problémy môžu nastať pri zadržení jazdcov. Stane sa že prichytíte mladíka na starom motocykli a vec budete chcieť riešiť dohovorom. V žiadnom prípade sa nad ním netreba zľutovať a púšťať bez pokuty. Hneď ako dokončí školu, začne zarabať, kúpi si nový a Vašu láskavosť Vám vráti aj s úrokmi. Netreba ani rozlišovať medzi jednotlivcom a skupinami. Stretnúť sa možno aj s rodinkami na výlete na štvorkolkách. Opäť treba byť prísny, dieťa, ktoré sa ako osemročné vozi po lesoch, nám o pár rokov narobí určite veľké problémy.

Často sa stretávam s názorom a plne s ním súhlasím, pokuty sú príliš nízke, a to hlavne v prípade štvorkoliek, pretože ich majitelia môžu byť len bohatí ľudia, a štvor tisícová pokuta ich peňaženky veľmi nepocíti. Ak by sa podarilo presadiť vyššie pokuty, vydať nariadenia o zabavovaní motocyklov, riešenie celej veci sa posunulo dopredu.

Som presvedčený, že keď sa motocyklistami budú zaoberať všetci kompetentní, dokážeme problém účinne eliminovať do jedného-dvoch rokov. Naše skúsenosti ukazujú, že to naozaj ide. Dôležitým výchovným momentom je práve zabavenie motocykla a medializovanie každej úspešnej akcie. Zaujímavé na celej veci je to, že sa s ňou tak dlho nič nerobilo, a tak moc sa o tom iba rozprávalo. Majú snáď motorkári a všetci čo na nich zarábajú, taký veľký vplyv, alebo sa nám len nechcelo? ■

Miroslav Mišák je dobrovoľný strážca v CHKO Strážovské vrchy

Črevoochranárske združenie Apendix

PREAMBULA

1. Človek je jeden živý organizmus, ktorý je tvorený množstvom seberovných orgánov. ● 2. Apendix je jeden z najdôležitejších orgánov a vyžaduje si úctu. ● 3. Človek potrebuje apendix k svojmu životu a tomuto faktu musí prispôbiť svoje správanie. ● 4. Črevoochranárske združenie Apendix vzniklo ako iniciatíva na záchranu slepých čriev, bez ohľadu na diagnózu a život nositeľa čreva. ● 5. Úhlavným nepriateľom združenia sú lekári, ktorí nepochopili, že odrezávanie chorých slepých čriev je proti prírode.

Michal DIVIAK

SPOLOČENSKÉ A PRÁVNE POSTAVENIE

ČZ Apendix je dobrovoľné združenie občanov bez medicínskeho vzdelania a praxe vytvorené z dôvodov uvedených v preambule. Poslaním ČZ Apendix je realizovať ustanovenia uvedené v preambule a to najmä:

1. priamymi akciami zabráňovať vyberaniu slepých čriev z ľudského tela ● 2. vstupovať do rozhodovacích procesov, predovšetkým určovať diagnózy ● 3. zakladať súkromné ambulancie bez prístupu kvalifikovaného medicínskeho personálu ● 4. osvetovú činnosť, vydávaním publikácií, letákov a iných materiálov presvedčovať laickú i kváziodbornú verejnosť o nenahraditeľnosti slepého čreva v tele ● 5. všetkými prostriedkami zabrániť vyrezávaniu slepých čriev ľuďom, v duchu hesla "Príroda si s nimi poradí." ● 6. odhaľovať úmysel a zasahovať v prípadoch, keď hrozí vyrezanie slepého čreva človeku

ČLENSTVO

Členom sa môže stať osoba staršia ako 18 rokov, ktorá:

1. Má slepé črevo. ● 2. Nemá žiadne medicínske vzdelanie, alebo, nedajbože, prax. ● 3. Zaplatí členské. ● 4. Neakceptuje žiadne medicínske informácie a riadi sa len svojimi pocitmi a dojmami.

PROGRAMY

1. Program "Príroda si poradí" je zameraný na záchranu slepých čriev, bez ohľadu na osud ich nositeľov ● 2. Program "Zachráň si črevo" je zameraný na psychickú manipuláciu členov i nečlenov tak, aby sa nikdy nevzdali svojho slepého čreva ● 3. Program "Golgota - moja cesta" je osemdňové tréningové sebatrýznenie zamerané na nácvik utrpenia a bolesti pri zápale slepého čreva ● 4. Program "Karnivor - vydavateľstvo ČZ Apendix" je zamerané na nové pohľady na narábanie s ľudským telom bez použitia akýchkoľvek informácií tradičnej medicíny.

V Kysihýbli, 1.5.2007

Ing. Michal "Doctor" Diviak

znalec čreva

PREČO ČREVOOCHRANÁRSKE ZDRUŽENIE APENDIX? LEBO VLK!

Už niekoľko rokov s nemým úžasom, obrovskou bážňou a slepým údivom sledujem aktivity Lesoochranárskeho združenia VLK. Som fascinovaný nesmiernou odvahou a sebaistotou členov a sympatizantov tohto bohumilého spolku. Títo ľudia vedia veľmi presne a jednoznačne pomenovať problémy a definovať riešenia v oblasti hospodárenia v lesoch a ich ochrany pred človekom a inými škodlivými faktormi, ktoré by mohli narušiť "prírodnosť" lesa. Som síce absolvent lesníckej fakulty (a nebol som slabý študent), lesnícku prax vykonávam štrnásť rokov, dokonca sedem rokov aj vyučujem odborné lesnícke predmety na strednej lesníckej škole, ale to, čo vedia o lese ľudia z VLKa som veru nikdy nepočul, nevidel ani nečítal. A tak teda verejne priznávam, že VLK mi v podstate otvoril oči - na to, aby človek vedel všetko o lese a o tom, čo s lesom robí, netreba žiadne lesnícke vzdelanie a už vôbec nie prax. Na to, aby človek vedel všetko o lese stačí občas v lese chvíľu byť (dá sa však aj bez toho) a cítiť srdcom, dušou. Veď predsa v lese je všetko jasné na prvý pohľad! Moje krvopotne získané vzdelanie a skúsenosti sú mi na nič. Docenti a profesori na lesníckej fakulte ma učili somariny. A koniec koncov aj ich niekto učil somariny a tých čo učili tých predtým, tiež. Moja lesnícka prax je mi na nič - všetko som robil zle a procesy v lesnom prostredí som síce videl, ale absolútne som ich nepochopil. Vedci z lesníckych vedeckých inštitúcií a univerzít hlásajú bludy. Na účet daňových poplatníkov úplne zbytočne dlhé roky trávia pracným zbieraním a vyhodnocovaním informácií o lese napriek tomu, že všetko je jasné a stačilo by, keby sa na veci spýtali niekoho zo združenia VLK (alebo DUHA?). Kto vlastne lesníckych vedcov, pedagógov a praktických lesníkov počúva? Kto rozumie ich zložitým vyjadreniam? Kto je zvedavý na ich nazelenalý imidž? Nikto! A kto rozumie jasným a jednoznačným pravdám ochrancov a znalcov lesa zo združenia VLK? Kto má rád mladých a spravodlivo nazúrených rastafariánov s ukončeným prvým semestrom environmentálnej fakulty? Všetci! Kto bezhlavo rúbe stromy za účelom obrovského zisku, ničí pôdu, zabíja vtáčiky a srnky, kto je úhlavný nepriateľ a najväčší škodca lesa? No lesník! A kto lesu rozumie, chráni ho a chce, aby bol "prírodný"? No VLK!

To že sa ľudia z VLKa venujú práve lesu nie je však podstatné. Podstatné a pre mňa najdôležitejšie je, že vďaka nim som pochopil, že nepotrebujem veci a procesy poznať a rozumieť im, ale stačí, ak cítim, prípadne verím. A ak v krajnej núdzi treba skutočne niečo chápať, tak si to sám vysvetlím, čo najjednoduchšie a tak, aby boli veci jednoduché a jasné. Je to tisícročia stará metóda objasňovania udalostí, javov, procesov, právd. V niektorých kultúrach sa tomu hovorí aj náboženstvo...

VLK ma teda inšpiroval k tomu, že i ja si založím svoje združenie. V duchu princípov VLKa sa chcem zaoberať niečím, na čo nemám vzdelanie a nemám o tom ani veľa "odborných" informácií, ale budem cítiť, čo s tým treba robiť. A tak som sa rozhodol, že budem chrániť ľudské telo, konkrétne slepé črevo. Medicínu som neštudoval, ale ľudskému telu rozumiem, lebo ho mám, cítim ho a to stačí na to, aby som sa vyjadroval k tomu, čo s ním treba robiť.

Zakladám preto Črevoochranárske združenie Apendix. ■

V Kysihýbli, 1.5.2007

Ing. Michal Diviak

Možnosti priestorového zobrazenia v lesníctve

Jozef DOBIAS

Možnosti techniky všade naokolo nás vždy znovu dokážu prevkapiť. Najčastejšie sa takéto nové možnosti spájajú s výpočtovou technikou. Je dobré, že sa tento rozvoj prejavuje aj v lesníctve, aby nám tak technika uľahčila prácu a obohatila naše možnosti.

Dôležitou oblasťou využitia výpočtovej techniky v lesníctve sú geografické informačné systémy (GIS). Ich význam sa v lesníctve neustále zvyšuje vďaka rýchlemu rozvoju informačných technológií. Neoddeliteľnou súčasťou GIS je poloha jednotlivých objektov, ktorá sa vo väčšine GIS programov používaných v súčasnosti zobrazuje len dvojrozmerné. Údaje o výškovom umiestnení objektov v priestore sú v nich zachytené číselne (výškové kóty) alebo graficky (vrstevnice). Na základe týchto informácií však môže byť vizuálna predstava takto definovaného umiestnenia v porovnaní so skutočnosťou značne skreslená.

Na jar tohto roku sa v Národnom lesníckom centre (NLC) - Ústave lesných zdrojov a informatiky (ULZI) vo Zvolene na odbore tematického štátneho mapového diela (TŠMD) začal pilotný projekt tvorby priestorového zobrazenia (3D vizualizácie) na modelovom území troch LHC. Cieľom projektu bolo vytvoriť priestorové zobrazenie daného územia, nájsť spôsob konverzie dát a doplniť 3D scénu porastovou mapou vrátane všetkých značiek, textov a šráf, a pritom zachovať farby a typ čiar tak ako ich poznáme z lesníckych máp.

Nové možnosti trojrozmerného zobrazenia prináša program TerraExplorer. Základom zobrazenia (vizualizácie) sú letecké snímky a digitálny model terénu, z ktorých sa vytvorí priestorový (trojrozmerný - 3D) model (tzv. scéna). Program pracuje s touto scénou a s ďalšími plošnými (2D) a priestorovými údajmi, ktoré sa buď vkladajú ručne, alebo sa preberajú automaticky z už existujúcich súborov.

Používateľ sa môže vo vytvorenej 3D scéne za pomoci navigačných pomôcok (menu, navigačná mapa a ovládací panel) ľubovoľne premiestňovať po teréne, interaktívne uskutočňovať akoby skutočné prelety v rôznej rýchlosti, výške, v rôznom smere a uhle pohľadu k terénu. Môže aktívne vyhľadávať ľubovoľné prvky v 3D scéne, sledovať vopred nastavené prelety alebo pohyb dynamických 3D objektov (napr. virtuálne lietadlo, automobil alebo vlak). K dispozícii sú aj meracie funkcie (súradnice X, Y, Z vybratého bodu, vodorovná a šikmá vzdialenosť, prevýšenie a výmera) a v editačnej verzii programu je možnosť analýz viditeľnosti a vplyvu (emisii, žiarenia, hlučnosti), tvorby profilov, vrstevnic, hypsometrie, optimálnej trasy na základe zadaných parametrov (sklon, interval vzdialenosti) a pod. Pohyb dynamických 3D objektov sa môže generovať ručne, zo súboru súradníc (X, Y, Z) alebo prostredníctvom stáleho prijímania dát z pripojeného na-

vigačného systému GPS.

Všetky 2D a 3D údaje obsiahnuté v 3D scéne sa môžu prepojiť s ľubovoľným druhom súboru: databázový záznam, odkaz html, obrázok, video, zvuk, a pod. Program dovoľuje používať osobné aplikácie a prispôsobenia podľa potrieb používateľa. V spojení s programom TerraGate je možné poskytovať aktualizované priestorové zobrazenie s databázou cez internet tisícom používateľov naraz.

Prispôsobenie a prenesenie údajov porastovej mapy vo formáte Topol (blk) sa uskutočnila pomocou formátov ArcView (shp) a AutoCad (dxf). Jednotlivé prvky mapy sa postupne vložili do prostredia TerraExplorer a prispôbili sa potrebám zobrazenia. Podobným spôsobom je možné vložiť aj dostupné digitálne katastrálne mapy. V menu aplikácie je možnosť vypnúť alebo zapnúť zobrazenie jednotlivých prvkov alebo skupín prvkov v 3D scéne. Kvôli ľahšej orientácii v 3D scéne boli vytvorené dve navigačné mapy: prvá pre priblížnú a druhá

v ktorých budú uložené popisné informácie (LHP) o danom poraste. Používateľ si bude môcť tieto súbory dopĺňať a aktualizovať. Podľa potrieb používateľa je možné 3D scénu doplniť aj o ďalšie prvky (označenie odvozných miest, kalamitných plôch, budov a pod.) a prepojiť s ľubovoľnými súbormi (txt, jpg, avi, a pod.), s možnosťou ich aktualizácie.

V blízkej budúcnosti sa priestorové zobrazenie (3D vizualizácia) má stať súčasťou komplexného geografického informačného systému poskytovaného on-line cez internet na portáli Národného lesníckeho centra.

V prípade záujmu vyskúšať si 3D vizualizáciu na svojom počítači, si ju môžete objednať na adrese autora. Za manipulačný poplatok (cena CD + poštovné) vám zašleme CD, ktoré bude obsahovať kompletný projekt 3D vizualizácie modelového územia a inštalčný súbor programu TerraExplorer. ■

pre podrobnejšiu možnosť navigácie.

Poloha jednotlivých popisných prvkov mapy (napr. dielec, miestne názvy, názvy riek, potokov, vrchov, a pod.) sa jednoducho vyhľadá kliknutím na príslušný prvok v menu. Pohyb v 3D scéne sa uskutočňuje pomocou ovládacieho panela v spodnej časti okna programu alebo pomocou ovládača umiestneného v okne 3D scény vpravo hore.

V ďalšej etape projektu sa prepoja plochy porastov s textovými súbormi,

Adresa autora:

Ing. Jozef Dobias

Národné Lesnícke
Centrum - Ústav lesných
zdrojov a informatiky
Zvolen

Odbor tematického
štátneho mapového diela
Sokolská 2, 960 52 Zvolen

e-mail: dobias@nlcsk.org

tel.: 045 5202398

Prírode blízke obhospodarovanie lesa

V. Prepojenie génových základní

Miroslav KOVÁČ

Hľadanie poznania má v živote každého človeka veľmi dôležité miesto, miesto nielen v celkovom živote, ale aj v jeho súčastiach. Myslím si, že to platí aj o slovenskom lesníctve, všetkých jeho generáciách, nevyimajúc ani tú terajšiu alebo nastupujúcu. Každé z nich mali a majú svoje opodstatnenie, miesto, hľadali, spoznávali cesty, spôsoby a ciele hospodárenia pri vstupe do vývojových procesov lesného ekosystému s úmyslom dobrej vôle a viery v očakávaní adekvátnych výsledkov, mnohokrát aj za cenu sklamaní a nezdarov.

Novodobé lesníctvo, ak ho tak môžem nazvať, prekračuje hranice štátov, štátov Európy s jednou spoločnou myšlienkou prírode blízkeho hospodárenia PRO SILVA Slovakia. Tou myšlienkou je zachovanie zdedených zelených lesov pre ďalšie generácie spolu s ich vysokou genetickou hodnotou, pôvodnosťou a so snahou o vytvorenie stabilnejších lesných ekosystémov z dôvodu nastupujúcich klimatických zmien, následne vyvolávajúcich prírodné zmeny, negatívne vplyvajúce na rovnorodé a rovnové lesy. Priznám sa, že v počiatkoch môjho lesníckeho života ma hlboko oslovil a aj naďalej oslovuje citát prvej strany učebnice Pestovanie lesov od profesora Ing. Lipovského Imricha: „**Les nás šatil, živil, hrial...**“ Je uložený hlboko v mojom lesníckom srdci. Verím, že evokuje svojím jednoduchým výrazom nielen mňa, ale dokáže osloviť širokú verejnosť a prinútiť ju k zamysleniu nad týmito jednoduchými slovami. Lesný ekosystém má pre ľudstvo nesmierny význam. Človek les potreboval, potrebuje a naďalej bude potrebovať. Je povinnosťou každého z nás prispieť k zachovaniu podstaty lesa, v čom tkvie aj myšlienka nového spôsobu prírode blízkeho hospodárenia.

Zavádzanie nového spôsobu hospodárenia nemusí byť prioritným smerom hospodárenia v lese. Ide o odbornú spôsobilosť, presvedčenie a rozhodnutie sa lesného hospodára realizovať tieto myšlienky svojím vlastným rukopisom. Veľkou podporou pre mňa ako pestovateľa OZ pri propagácii a realizácii tohto spôsobu hospodárenia sú semináre a školenia s praktickými ukázkami realizované pestovateľom GR

Ing. Rudolfom Bruchánikom, za plnej ústretovosti vedenia OZ a spolupráce vedúcich lesných správ, hoci nie vždy v rovnakej miere.

V roku 2002 bolo v rámci OZ Prešov zriadených a uznaných 5 génových základní (GZ) o výmere 998 ha (Ogurčák 176 ha, Zadná Čirga 69 ha, Klauz 496 ha, Kokošovce 190 ha, Hanušovce 67 ha). Základnú požiadavku gébovej základne pre ochranu dreviny a zachovanie genetických vlastností spĺňajú, avšak samotné hospodárenie v nich je obmedzené tým, že sú celou výmerou alebo sčasti zriadené v prírodných rezerváciách.

V spolupráci s NLC - Semenárskou kontrolou v Liptovskom Hrádku bolo v roku 2006 na LS Hanušovce zriadených ďalších 5 génových základní o celkovej výmere 1 100 ha. Zároveň o niekoľko mesiacov neskoršie boli tieto gébove základne začlenené do objektov PRO SILVA. Na výmere 370 ha, kde sú zlúčené dve gébove základne Kráľovčák a Zlatá studňa, sa realizuje po odbornej stránke prírode blízkeho hospodáreniu p. Verčímák Pavol. Jeho oduševnenie a odhodlanie podložené konkrétnymi cieľmi pri realizácii prírode blízkeho hospodárskeho opatrení je priam ukážkové a vzorové. Obohatením tohto objektu PRO SILVA by mal byť po dobudovaní a jeho otvorení

v tomto roku nový náučný chodník Tajch. Chodník je celou svojou trasou zabudovaný v tomto objekte. Informačno-náučné tabule svojím zameraním okrem iného oslovia návštevníka s podstatou a cieľmi aj prírode blízkeho hospodárenia. Rovnako presvedčený o správnosti

tohto hospodárenia na svojom lesnom obvode je OLH - p. Pankuch Marek s objektom o výmere 211 ha a aj Ing. Hrešo Slavomír s dvoma GZ s výmerou objektu 570 ha. Na tejto lesnej správe tohto roku prebieha obnova LHP, kde si môžu OLH zapracovať do plánu hospodárskych opatrení v spolupráci s vyhotovovateľom svoje predstavy a ciele, rozpracované podľa jednotlivých JPRL.

V roku 2007 sa zriadili a uznali štyri gébove základne na LS Sabinov. GZ Stráž pre drevinu buk o výmere 190 ha a GZ Dúbrava pre drevinu dub letný o výmere 132 ha s OLH - p. Tomkom Jozefom. GZ s názvom Kohút pre drevinu buk a dub o výmere 245 ha s OLH - p. Soľarom Antonom. Po vypracovaní projektov OLH podľa zásad prírode blízkeho hospodárenia budú tieto GZ zaradené v tomto roku do objektov PRO SILVA. Osobne vyzdvihujem spoluprácu nového vedúceho LS Sabinov - Ing. Timka Dušana pri presadzovaní myšlienok prírode blízkeho hospodárenia a navrhnutie ďalšej gébovej základne so zaujímavou kombináciou drevin pre jedľu a dub o výmere 116 ha.

Počiatočná nesmelosť, obavy pri snahe o zriadenie gébovej základne pre drevinu borovica lesná, vzácného ekotypu borovice Kačeláckej vystriedala v roku 2006 odvaha, angažovanosť a osobná iniciatíva vedúceho LS Poprad - Ing. Vanousa Martina spoločne s OLH - p. Ferenčuchom Lubošom pri zriaďovaní základne s názvom Duhanová o výmere 96 ha. Ďalším odvážnym krokom bude jej začlenenie medzi objekty PRO SILVA so snahou realizácie prírode blízkeho hospodárenia aj s touto drevinou, neporovnateľnou s inými, ktorých autoreprodukcia je omnoho jednoduchšia.

Nastupujúci trend nechce zameškať ani LS Kokošovce s vedúcim Ing. Blihárom Martinom, ktorý túto novú myšlienku spolu s OLH chce podporiť na štyroch lesných obvodoch založením nových objektov PRO SILVA.

Úspech celej koncepcie tohto spôsobu hospodárenia okrem už spomínanej angažovanosti, si bezpochyby vyžaduje celého človeka, jeho stálosť, nemennosť na svojej určenej pozícii, a viacročnej stálosti jednej formy rukopisu, ktorý bude možné porovnať až s určitým odstupom času o jeho správnosti a opodstatnenosti. ■

Miroslav Kováč
je pestovateľom OZ Prešov

Lupčiansky zámok

Chata Javorinka

Hájka Jelenská

Navštívte OZ Slovenská Ľupča

OZ Slovenská Ľupča sa rozprestiera na katastrálnej výmere 89 188 ha a obhospodaruje lesný pôdny fond na celkovej výmere 37 282 ha. Prirodzenou osou OZ je rieka Hron, ktorá preteká v smere východ-západ. Hranice v západnej časti tvorí orografický celok Kremnické pohorie. Na severe je to oblasť Veľkej Fatry a Nízkyh Tatier. Východnú časť uzatvára celok Nízke Tatry – Vajskovská dolina. Južná časť hraníc prislúcha k Slovenskému Rudohoriu. Charakteristika terénu rozložená vo vertikálnom členení začína postupne od kotlinovej pahorkatiny s prechodom do vrchovinového reliéfu a ďalej do horského až do veľkohorského holného reliéfu, ktorý je modelovaný hlbokými a úzkymi dolinami. Najnižším miestom je nadmorská výška 308 m n.m. na LUC Badín pri rieke Hron. Najvyšší bod tvorí vrchol Derešov 2008 m n.m. na LUC Predajná.

Už sám rozdiel najvyššieho a najnižšieho bodu nadmorskej výšky 1 700 m n.m. hovorí, že rozmanitosť flóry a fauny je obrovská a milovníci prírody, histórie a kultúrnych pamiatok si majú z čoho vyberať. Národné parky s ochrannými pásmami zaberajú 79 % a ostatné chránené územia 6 % z celkovej výmery lesných pozemkov. Na časti územia OZ sa nachádzajú nasledovné chránené územia – **Národné parky** (Nízke Tatry, Veľká Fatra), **Prirodné rezervácie** (Štroj, Baranovo, Urpínska lesostep, Predajnianska slatina), **Národné prírodné rezervácie** (Skalka, Pod Latiborskou hoľou, Plavno, Ponická dúbava, Príboj, Badínsky prales), **Národné prírodné pamiatky** (Kráľická tiesňava, Majerova skala, Tajovská kopa, Predajnianske vodopády, Jajkovská suť, Horná roveň), **Chránené areály** (Dekrétove porasty). Na LUC Badín sa nachádza jedna z najstarších prírodných rezervácií na Slovensku z roku 1913

Badínsky prales, kde na ploche 30,70 ha sú rozmiestnené pralesovité spoločenstvá v rôznych štádiách vývoja prakticky bez zásahu ľudskej ruky. **Vajskovská dolina** s Vajskovským vodopádom je jedna z najkrajších lokalít OZ s kolóniami svišťov v jej závere. Pri popisovaní našej histórie nemožno nespomenúť veľikána lesníctva **Jozefa Dekréta – Matejovie**, ktorý pôsobil na území terajšieho OZ Slovenská Ľupča od roku 1814, keď bol vymenovaný za vedúceho Lesného úradu v Banskej Bystrici a začal zveľaďovať lesy na veľkých rozlohách

prirodzenou obnovou. Aj zavádzanie umelej obnovy sadením sa mu nedá uprieť. Porasty založil prakticky na celom území dnešného OZ. Jeho aktivity siahali aj do ťažbovej činnosti a sociálnej starostlivosti.

Keďže sme sa už dotkli prírody aj histórie, je čas ponúknuť kultúrne pamiatky a zaujímavosti, ktorých je u nás neúrekom:

Drevený artikulárny kostol v Hronseku škandidávského typu, vysvätený v roku 1726, postavený bez jediného klinca. Na hronseckej fare slúžil aj August Horislav Sládkovič.

Špania dolina leží severne 6 km od Banskej Bystrice v nadmorskej výške 390 – 1100 m. Jej vznik je spojený s ťažbou kovov. Dominantou obce je kostol z roku 1254. Preslávila sa umelecko-remeselnou tradíciou jedinečných paličkovaných čipiek.

Vodné diela Jelenec a Motyčky, ktoré slúžia ako lovné nádrže pstruhových rýb a zásobáreň vody pre pohon turbín vodných elektrární. Úprava potoka Jelenec je najstaršou systematickou úpravou bystriny na území Slovenskej republiky. Stavba vznikla v rokoch 1926 – 27.

Pamätník obetiam lavíny v doline Valentová – Rybô. 24. februára 1924 zbehla z masívu Krížna jedna z historicky najväčších lavín na Slovensku, ktorá usmrtila 18 ľudí.

Šachtičky, Donovaly, Selce-Čachovo rekreačné, športové a turistické centrá využívané najviac na zimnú rekreáciu.

Historický banský vodovod - jedinečné dielo z obdobia stredoveku, 42 km vodovodný spádový systém vybudovaný z drevených žliabkov spájaj pramene v okolí Prašivej so Španou dolinou. Voda sa používala na pohon banských strojov.

Lupčiansky zámok sa vypína nad Slovenskou Ľupčou a jeho dominantou je mohutná vyše 700 ročná lipa, pod ktorou podľa povesti sedával kráľ Matej Korvín.

Cestný tunel Čelno na lesnej ceste je na Slovensku jedinou a preto mimoriadne zaujímavou stavbou. V roku 1928 úzku lesnú cestu v Predajnianskom Čelne prispôbovali na odvoz dreva konškými potahmi, v mieste kde ju nebolo možné zasekať do strmého svahu prerazili cez skaly 280 cm široký tunel. Tunel nesie meno jeho autora, Ing. Vojtecha Kelemena.

Keďže pre nedostatok miesta som nemohol spomenúť všetky zaujímavosti doporučujem obrátiť sa na naše **LIK**, kde dostanete doplnujúce informácie a mapu OZ Slovenská Ľupča s vyznačenými zaujímavosťami. Nedá sa nespomenúť jeden z fenoménov našej činnosti - poľovníctvo. Po poľovníckej stránke sa v revíroch nachádzajú všetky bežné druhy lovnéj úžitkovej a škodnej zveri s výnimkou mŕľóna a daniela. Samozrejme, že pre poľovníckych hostí, unavených pocestných, aj tých čo sa chcú u nás lepšie po-

Vladimír MASICA

rozhladnúť ponúkame chaty a ubytovacie zariadenia pre náročných, ale aj milovníkov klasiky zodpovedajúce nižšiemu štandardu. K najlepšie vybaveným a najobľúbenejším chatám OZ patria:

Hájka Jelenská bývalá horáreň v Dolnom Jelenci, prístupná po ceste popri pamätníku J.D.Matejovie a vodnej nádrži Jelenec. V chate sú dve izby po 4 lôžka, voda, elektrina.

Chata Javorinka prístupná je z obce Brusno dolinou Sopotnica v Nízkyh Tatrách. Má 4 izby, celkový počet 10 lôžok. V chate je krb s teplovzdušným vykurovaním, spoločenská miestnosť s kuchyňou, voda, prislúšenstvo, elektrina. V zimných mesiacoch je mimo prevádzky.

Chata Studienec prístupná po lesnej ceste z obce Moštenica – vybavená elektrinou, teplou a studenou vodou, krbom s teplovzdušným vykurovaním, kúpeľňou a prislúšenstvom. Má 3 izby, spolu 8 lôžok. V blízkosti sa nachádza kultúrna pamiatka Kalište.

Chata Jana bývalá horáreň v lokalite Kyslá nad obcou Jasenie. Má 3 dvojložkové izby, teplú a studenú vodu, teplovzdušné vykurovanie s krbom, elektrinu. Využívaná je prevažne v lete a v poľovníckej sezóne. V zime sa neprevádzkuje.

Chata Anna v lokalite Kyslá nad obcou Jasenie. Elektrina, teplá a studená voda. Má 2 izby s 5 lôžkami a spoločenskú miestnosť.

Ponúka možnosť oddychu v tichom prostredí a turistické výlety v Nízkyh Tatrách. V zime je mimo prevádzky. ■

Ing. Vladimír Masica
– riaditeľ OZ
Slov. Ľupča

Blížšie informácie o ubytovacích možnostiach OZ Slovenská Ľupča získate na www.lesy.sk, na e-mailovej adrese lesysl@lesy.sk alebo na t. č. 048/4715727, 0918334521.

Španiodolinský vodovod

Odkaz jedného z prvých grínpisákov

Jozef MARKO

Environmentálna legenda, spoluzakladateľ Greenpeace, spolutvorca zaužívaného pojmu trvalo udržateľný rozvoj, poradca kanadskej vlády, poradca lesníckeho a priemyselného sektora. Takto predstavovali organizátori Dr. Patricka Moora, PhD. na jeho roadshow po Slovensku v prvej polovici júna – konkrétne na stretnutiach s občanmi v Kremnici, Spišskej Novej Vsi a Košiciach. Jeho návšteva u nás a výber práve týchto troch miest neboli náhodné. Pozvala ho k nám americká spoločnosť Tournigan Gold Corporation, ktorá chce v Kremnici obnoviť ťažbu zlata, v Novoveskej Hute a na Jahodnej pri Košiciach by zasa rada ťažila urán. Otvorene to priznal samotný Patrick Moore keď uviedol, že je environmentálnym auditorom projektov amerického investora na Slovensku. Nepomohlo. Greenpeace na neho zaútočil ešte pred jeho príchodom k nám a v útokoch pokračoval aj počas jeho pobytu pod Tatrami.

Práve aspekt otvorenej konfrontácie s Greenpeace na Slovensku v rámci jeho obhajoby spomenutých troch podnikateľských zámerov, ktoré majú znamenať nové pracovné príležitosti rádom pre tisícky ľudí, slušné zárobky a následný pozitívny sociálny vplyv na dotknuté regióny, ale vzbudzujú nedôveru vo vzťahu k dopadom na životné prostredie v radoch ochrancov prírody i medzi širokou laickou verejnosťou, je zaujímavý aj pre nás lesníkov. Patrick Moore sa stal ekologickým aktivistom v 60-tych rokoch, bol účastníkom prvej organizovanej kampane Greenpeace, protestujúcej proti jadrovým pokusom a v tejto svetoznámej organizácii to dotiahol poriadne ďaleko. Za pätnásť rokov v jej štruktúrach bol totiž podľa vlastných slov roky riaditeľom Greenpeace v Kanade, niekoľko rokov šéfoval celosvetovej organizácii. Pôsobil tiež na pozícii jedného z piatich

medzinárodných riaditeľov. „Greenpeace sa stal rešpektovanou organizáciou s ročným obrátom sto miliónov dolárov. Politici na celom svete sa naučili hovoriť o ochrane životného prostredia. Pociťil som to, ako naplnenie určitého cieľa a čas na zmenu. Rozhodol som sa bojovať nie proti niečomu, ale za niečo. Opustil som politiku konfrontácie a zameral som sa na politiku súladu,“ povedal o ukončení svojho pôsobenia v Greenpeace P. Moore na stretnutí s občanmi v Košiciach. Od Ing. Michala Kravčíka, CSc. z mimovládnej organizácie Ľudia a voda dostal otázku, ktorý kľúčový moment rozhodol o jeho rozchode s Greenpeace. P. Moore odpovedal, že to bolo prijatie rozhodnutia ostávajúcich štyroch medzinárodných riaditeľov Greenpeace o zákaze používania chlôru. „*Prítom ja považujem chlór a jeho používanie vo vode za jedno z najlepších rozhodnutí v oblasti ochrany zdravia obyvateľstva. Aj chlór predsa môže byť nielen škodlivý, ale aj užitočný alebo neschodný.*“

Interpretácia Greenpeace je samozrejme iná. Moore bol podľa oficiálneho stanoviska zo štruktúry Greenpeace prepustený. Grínpisáci ho označujú za zradcu a judáša, pretože citujem: „Patrick Moore v súčasnosti vystupuje ako tzv. reformovaný environmentalista. V praxi však podporuje myšlienky, trendy a konkrétne projekty, ktoré vedci a profesionálni i dobrovoľní ochránari považujú za nepriaznivé pre životné prostredie.“ Iste, je to tvrdenie proti tvrdeniu. Keď ale, na košickom stretnutí vyzval hovorca Greenpeace na Slovensku Juraja Rizmana, aby namiesto rigidného NIE viedli obidve strany vo veci ťažby uránu na Jahodnej konštruktívny a pokojný dialóg, v ktorom by si vysvetlili aj ďalšie sporné otázky, tak dostal odpoveď tohto znenia: „Greenpeace sa nebráni diskusií, ale čo sa týka postoja Greenpeace k ťažbe uránu, je na in-

ternetovej stránke www.stopuranu.sk a na ďalšie otázky vám pošleme odpovede mailom.“ Tak takáto je predstava ekologických aktivistov z Greenpeace o slušnom a vecnom dialógu...

Myslím, že to nepotrebuje žiadny ďalší komentár a ani ďalšie fakty na to, aby si kolegovia lesníci a naši čitatelia vytvorili vlastný názor. Zvlášť, keď viacerí majú konkrétne poznatky a skúsenosti z toho, ako si predstavujú diskusiu a následnú dohodu radikálni ochrancovia prírody z mimovládok. Azda len dodám, že Patrick Moore sa počas pobytu na Slovensku a aj na stretnutí s ministrom pôdohospodárstva vyjadril v prospech spracovania kalamity v Tichej a Kôprovej doline. Že jeho konzultačná spoločnosť Greenspirit sa zasaďuje za viac stromov na zemi a viac dreva v ľudskej spotrebe. Taký je odkaz jedného z prvých grínpisákov, ktorý ostal slušným človekom. ■

Ako Baťa

JÁN MIČOVSKÝ

Pri nedávnej návšteve lesov pod Dubníkom mi Ing. Martin Blihar, vedúci Lesnej správy Kokošovce na OZ Prešov, dal k dispozícii jednoduchú informáciu: „Na našej správe má 6 zo 14 zamestnancov vek vyšší ako 53 rokov“. Možno nie až tak podstatné, keby iný Martin - Ing. Žilka, vedúci podnikového odboru riadenia ľudských zdrojov, nepridal podobný fakt: „Vyše 30 % našich zamestnancov spadá do kategórie nad 50 rokov“.

Takýto celoplošný jav už musí vyvolať našu pozornosť. Naznačuje totiž, že pozvoľne vstupujeme do etapy, ktorá môže po rokoch uvoľňovania zamestnancov paradoxne znamenať – ich nedostatok. Aspoň tých kvalitných. Ak sa totiž dnešní kvalifikovaní lesníci prehupnú do dôchodkového veku bez toho, aby popri nich zbierala praktické skúsenosti „nová krv“, nevyhne sa personálnemu prepadu, ktorého riešenie pravdepodobne narazí na nedostatočnú ponuku na trhu práce. Príčinou je existencia istého zacyklenia: Roky sme v podniku nemohli vytvárať významnejší personálny dopyt po mladých, vzdelaných zamestnancoch. Väčšinou sme sa totiž museli zaoberať úlohou opačnou – redukciami existujúceho stavu. Dôvody sú dostatočne známe. Zaujím o les-

nícke povolanie musel v takejto situácii logicky poklesnúť. Následne to pociťovali lesnícke školy, ktorým sa neveden kvalitný uchádzač vyhol. Tým dnešným často chýba vzťah k lesu, neraz im ide len „o školu“. Po jej absolvovaní hromadne opúšťajú rezort, často aj hranice štátu. Pokles kvality lesníckeho štúdia, ktorého organizátori pri voľbe medzi špičkovou úrovňou a prežitím sú nútení vsadiť na kvantitu, prekvapí už len málokoho.

Kľúč k riešeniu naznačenej situácie má k dispozícii vlajková loď slovenského lesníctva – náš podnik. Je ním vytvorené zvýšeného dopytu po absolventoch lesníckych škôl a v rámci možnosti aj zvýšenie ich plátov. Výmenou za to musia dostať tvrdú, ale korektnú školu na základnom stupni lesníckej výroby. Príchod absolventa na lesný závod, či dokonca vyššie, mal by byť bez primeranej praxe celkom výnimočný.

Je dobré, že odbor riadenia ľudských zdrojov sa naznačeným možným vývojom pozorne zoberá. Z vlastnej skúsenosti navrhujem, aby sa do pripravovanej zmeny riadenia lesných správ zakomponovala aj funkcia ťažbového majstra. Táto je nielen ideálnou štartovacou pozíciou pre absolventov, ktorí by si mali na svoju profesiu siahnúť naozaj od úplného začiatku, ale potrebná aj pre samotnú prevádzku, ktorá dnes lesníkov často „priklinčuje“ k OM bez možnosti inej alternatívy.

Dnes máme 113 lesných správ. Hoci by ich aj toľko zostalo, ak sa – s výnimkou tých ľahších - na nich vytvoria stále pozície ťažbových majstrov, vznikne nám slušná databáza pre „prirodzené vykvasenie“ kvality. Mnohí z tejto databázy vyvadnú. Iní však postúpia. Mali by sme medzi nimi do roka nachádzať lesníkov, o niečo neskôr technikov, špecialistov a raz nepochybne aj riaditeľov... Tak nejak mohol rozmýšľať Tomáš Baťa, keď investoval do svojich škôl. Skúsme ho napodobniť. ■

Prečo mám rada les

EMMA TEKELYOVÁ

autorka knižných bestsellerov pre ženy

Nepotrebujem hory, nijaké kopce, ani lesy! Aj dovolenku mám radšej pri mori ako v horách. Som jednoducho mestský typ... Takéto rezolútne vyhlásenia som kedysi chýlila ako na bežiacom páse. Nuž, rodená Bratislavčanka. Hory, lesy som ako dieťa poznala len z návštevy starej mamy na Kysuciach a odvtedy som ich považovala za kulisu. Peknú, dôstojnú, voňajúcu hribami a ihličím.

Z centra Bratislavy sme sa nedávno presťahovali na dedinu. Hneď prvé ma nahnevalo, keď tam na okraji lesa na ulici s názvom Agátová, vyrúbali všetky agáty kvôli zástavbe nových domov. Utešovala som sa: *Stromy sú všade okolo, z jedného či dvoch sa nestriela.*

Potom sme v našej záhrade pri potoku museli zvaliť starú vrbu. Dovtedy dôstojná dekorácia a odrazu iba veľké prázdne miesto. Nevyzeralo to dobre a nebolo to ono, keď tam prestali koncertovať vtáci. Rozmýšľala som, prečo o stromoch hovoríme ako o veciach. Preto, že nemajú mená? Každý deň sa divam do záhrady a viem, že ten strom tam bol. A už nie je. Otec mal asi pravdu, keď hovoril: Pretože stromy umierajú postojácky, neveríme, že žijú. ■

Filatelistika

Pernatá zver

Aj keď pernatá zver nepatrí v mnohých častiach sveta za trofejovú zver, jej lov je spojený s celou paletou poľovníckych zážitkov. Medzi ne patrí predovšetkým morfológická premenlivosť a pohlavný dimorfizmus kurovitých vtákov, skrytý spôsob života, jarné a jesenné migrácie, tok vtákov, ale v neposlednej rade aj rýchly let vtákov a s tým spojený predpoklad streleckého majstrovstva poľovníkov. Všetky tieto atribúty môžeme nájsť na poštových známkach. Známkys s motívom hlucháňov, tetovov a bažantov vydali takmer všetky poštové správy v Európe a patria preto u filatelistov medzi najobľúbenejšie.

RUBRIKU PRIPRAVUJE
Prof. Ing. LADISLAV PAULE, PhD.

Poľovnícky receptár

Pieseň divočiny

SUROVINY:

Jelenie stehto, červené víno, bylinková zmes*, olej, divoké korenie, mleté čierne korenie, soľ.

Bylinkové maslo: maslo, šampiňóny, uhorky, kápia, petržlenová vňať, tymian, soľ.

* Pozn. Bylinkovú zmes odporúčame namiešať z petržlenovej vňate, tymiánu, čierneho korenia alebo korenia 4 farieb, štipky drvenej rasce a hlavne cesnaku (môže byť granulovaný alebo pretlačený čerstvý). Pre pohodlnejších kuchárov v obchode predávajújú bylinkovú zmes DIVINA (DIVOČINA).

POSTUP:

Z odležaného jelenieho stehta nakrájame pravidelné rezne, zľahka ich naklepeme, po okrajoch narežeme, posypeme bylinkovou zmesou a opečieme na rozpálenom oleji. Rezne vyberieme, výpek mierne podlejeme vodou, pridáme soľ, divoké a mleté korenie a trochu červeného vína. Chvíľu povaríme. Bylinkové maslo si pripravíme z uvedených surovín, ktoré premiešame a vytvárame do úhľadných valčekov, ktoré necháme stuhnúť na chladnom mieste. Pri servírovaní položíme na mäso plátok bylinkového masla. Ako prílohu odporúčame zemiakové krokety alebo fritované zemiaky.

Tip redakcie Lesníka: K „Piesni divočiny“ odporúčame červené víno, najlepšie Cabernet Sauvignon alebo Alibernet. ■

1. Hádanka

Tento živočích žije na lúkach, poliach, v záhradách. Je dokonale prispôsobený životu pod zemou a zriedka vychádza na povrch. Má valcovité telo. Prednými lopatkovitými končatinami hrabe dlhé chodby. Vyrytú zem vyhadzuje von v podobe kôpok hlíny.

Živí sa len živočíšnou potravou, dážďovkami, larvami a inými malými živočíchmi. Je hmyzožravec. Telo má pokryté krátkou hustou srstou sivočiernej farby. Oči má zakrpatené, uši nemajú ušnice. Čuch a hmat má uložený v rypáčiku. Pri cúvaní mu chvost slúži ako hmatový ústroj. Jeho mláďatá sú po narodení veľké asi ako fazuľa. Najprv sa živí cicaním materského mlieka. Samica sa o ne stará niekoľko týždňov. Potom si už samy vyhľadávajú potravu.

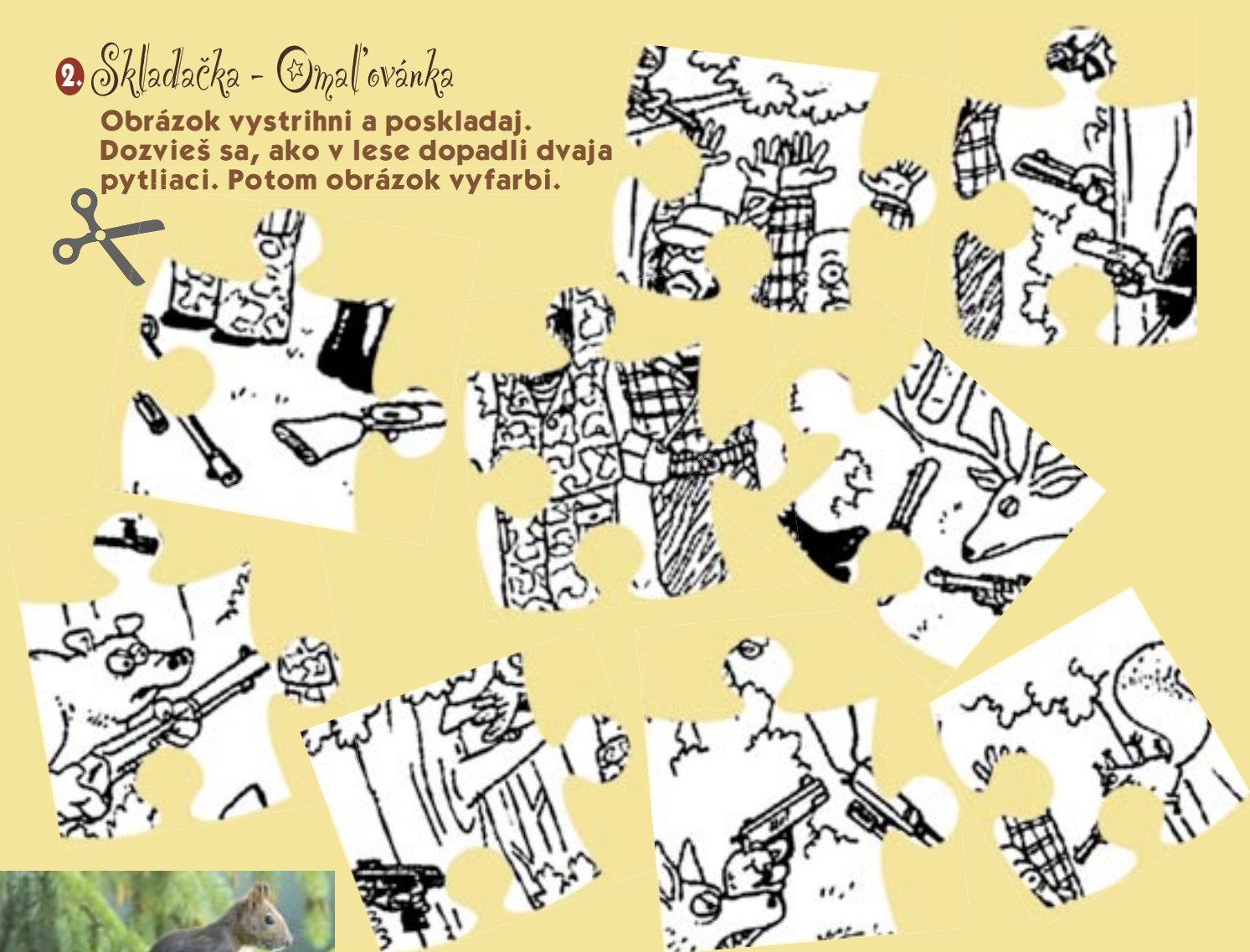
Ako sa tento živočích volá? Skús ho nakresliť!

Ahoj kamaráti,
pošlite mi správne
odpovede. Jedného
riešiteľa odmením
darčekom.

2. Skladačka - Omaľovánka

Obrázok vystrihni a poskladaj. Dozvieš sa, ako v lese dopadli dvaja pytliači. Potom obrázok vyfarbi.

Za správne odpovede, vyfarbenú omaľovánku medveďa a pekný obrázok muflóna posielam odmenu – hlavolam Múdry povrázok – môjmu kamarátovi **Matkovi Kovalčíkovi z Beňuša**.

Ahoj a dovidenia nabudúce!

Vaša veverička **Ryška**

Letné športové hry OZ Rimavská Sobota

Jozef SOKOL

Športové hry majú na OZ Rimavská Sobota dlhodobú tradíciu. V posledných rokoch sa však z neznámych dôvodov nepodarilo zorganizovať hry. Povzbudení poslednými športovými úspechmi našich zamestnancov (1. miesto na podnikovom futbalovom turnaji v Betliari ...) sme sa rozhodli obnoviť tradíciu športových hier na závode. A že sme sa rozhodli dobre, teraz je jasné každému.

Dňa 23.6.2007 v peknom prostredí vodnej nádrže Teplý Vrch sa konali športové hry v šiestich súťažných disciplínach o putovný pohár riaditeľa OZ Rimavská Sobota. Súťažilo sa v minifutbale, strelbe zo vzduchovky družstvá aj jednotlivci, hode polenom, sekaní sekerou na presnosť a preťahovaní lanom. Súťažili zamestnanci lesných správ a ústredia závodu. Účasť bola mimoriadne vysoká, prítomných bolo 120 účastníkov z radov zamestnancov a ich rodinných príslušníkov. Pre deti boli pripravené zaujímavé doplnkové súťažné disciplíny. Aj keď boli pripravené aj hodnotné ceny pre víťazov, zmysel súťaženia spočíval úplne v inom. Bolo to pekné stretnutie zamestnancov a ich rodinných príslušníkov. Organizáciu športových hier výborne zvládli zamestnanci LS Rimavská Sobota, ktorí sa zároveň stali aj víťazmi putovného pohára riaditeľa OZ.

V družných debatách udalosť všetci pochvalovali a tešili sa na najbližšie športové stretnutie. Dúfajme, že nebudú čakať toľko, ako čakali na tieto hry. ■

Ing. Jozef Sokol, vedúci ekonomiky OZ

Životné jubileá

JÚL 2007

50 rokov

Ing. Vaňo Miloš, nar. 11. 6. 1957, dispečer dopravy – OZ Krupina

Tomáš Milan, nar. 9. 7. 1957, OLH, LS Sološnica – OZ Šaštín

Černek Ivan, nar. 22. 7. 1957, lesník, LS Šaštín – OZ Šaštín

Orolín Marián, nar. 10. 7. 1957, vedúci ES, ES Topoľčianky – OZ Topoľčianky

Ing. Herud Jozef, nar. 9. 7. 1957, vedúci lesníckej výroby – OZ Námestovo

Sabol Vladimír, nar. 26. 7. 1957, OLH, LS Giraltovce – OZ Bardejov

Snopková Miroslava, nar. 5. 7. 1957, účtovníčka – OZLT Banská Bystrica

60 rokov

Krivosudský Lubomír, nar. 8. 7. 1947, OLH, LS Sládkovičovo – OZ Palárikovo

Ing. Bzdúšek Ján, nar. 21. 7. 1947, ťažbár, LS Drietoma – OZ Trenčín

Frič Anton, nar. 19. 7. 1947, referent pre plán, štatistiku a controlling – OZ Námestovo

Syč Jozef, nar. 18. 7. 1947, lesník, LS Závadka – OZ Beňuš

Prewitzer Jozef, nar. 23. 7. 1947, lesník, LS Staré Hory – OZ Slovenská Ľupča

Kmeť Štefan, nar. 15. 7. 1947, OLH, LS Šášovské Podhradie – OZ Žarnovica

Gibala Milan, nar. 13. 7. 1947, lesník, LS Lučenec – OZ Kriváň

Faguľa Vladimír, nar. 16. 7. 1947, lesník, LS Nižná Slaná – OZ Rožňava

Hnat Michal, nar. 26. 7. 1947, lesník, LS Giraltovce – OZ Bardejov

Ing. Varga Ladislav, CSc., nar. 31. 7. 1947, VORŠ – koordinátor projektov energetických porastov – GR BB

Odchod do predčasného starobného dôchodku

Vinarčík Ján, nar. 30. 1. 1946, referent správy les. pozemkov a reprivatizácie – OZ R. Sobota

AUGUST 2007

50 rokov

Ing. Zaťko Pavel, nar. 25. 8. 1957, riaditeľ OZ – OZ Vranov

60 rokov

Benedikovič Libor, nar. 25. 8. 1947, manipulant, ES Piešťany – OZ Smolenice

Michalka Ivan, nar. 17. 8. 1947, lesník, LS Duchonka – OZ Prievidza

Ing. Pacher Milan, nar. 10. 8. 1947, riaditeľ OZ – OZ Žarnovica

Tuček Milan, nar. 16. 8. 1947, OLH, LS Rimavská Sobota – OZ Rimavská Sobota

Lukašik Juraj, nar. 4. 8. 1947, lesník, LS Stará Voda – OZ Košice

Gul'a Tomko Milan, nar. 8. 8. 1947, finančník – OZ Bardejov

Ing. Helena Turská

... NAJ HORÁR ...

Memoriál Jozefa Dekreta Matejovie

Cvik robí majstra

Peter GOGOLA

Pravdivosť tohto porekadla bola nespočetnekrát preverená v praxi. Že si jeho platnosť uvedomujú aj lesníci, dokázali pri plnení súťažných úloh na celoštátnych pretekoch Naj Horár, ktoré nesú prívlastok Memoriál Jozefa Dekreta Matejovie. Uskutočnili sa po tretíkrát v piatok a v sobotu 22. a 23. júna v areáli Jasenie – Kyslá na Horehróni, v rajóne Lesnej správy Predajná. Súťaže sa okrem Odštepných závodov š.p. LESY SR zúčastnili lesníci z Mestských lesov Banská Bystrica, Štátnych lesov TANAPu a zo Školského lesného podniku vo Zvolene. Organizátorom súťaže bol už tradične Odštepný závod Slovenská Lupča. Ako povedal riaditeľ lupčianskeho závodu Vladimír Masica „...memoriál Dekreta Matejovie je naším prihlásením sa k odkazu zakladateľa moderného slovenského lesníctva. Je to súťaž o lesníckom fortieli, o zručnosti a ume. Účast lesníkov z rôznych organizácií je dôkazom, že firemná súťaž prerástla do celoštátneho súperenia, ktoré je príležitosťou pre výmenu skúseností a upevnenie vzťahov.“

31 trojlenných tímov si zmeralo sily v disciplínach, ktoré sú horárovým „chlebom každodenným“: montáž feromónového lapača, zasadenie sadenice, meranie dreva, strelba zo vzduchovky, atď, atď. Rozhodcovia merali čas a nekompromisne nadeľovali trestné body za každú chybičku. Okrem toho bol pripravený vedomostný test a pre spestrenie programu aj mimosúťažné disciplíny: hod polenom, sekanie sekerou na cieľ, pílenie dreva ručnou pílkou a pitie piva na čas. Za účasť v disciplínach strelba zo vzduchovky a pitie piva organizátori vybrali dobrovoľné štartovné, ktorým sa rozhodli podporiť detský domov Potôčik v neďalekej obci Moštenica. Deti tak od lesníkov dostali darček - 5 300 korún.

Pílenie dvojmužnou ručnou pílkou „bruchatkou“ si vyskúšal aj minister pôdohospodárstva Miroslav Jureňa a generálny riaditeľ š.p. LESY SR Jozef Mindáš. „Lesníctvo má na Slovensku bohaté tradície a preto si myslím, že je dobre, že takéto súťaže existuje“, povedal minister pôdohospodárstva Jureňa a s figliarskym úsmevom dodal „ale navrhol som lesníkom, aby v budúcom roku zaradili ešte jednu disciplínu – hájnikova žena“.

Víťazom tretieho ročníka súťaže sa stal tím Odštepného závodu Lesov SR z Rimavskej Soboty. V kategórii jednotlivcov sa na prvom mieste umiestnil Jozef Sedláček z OZ Slovenská Lupča.

Súčasťou programu bola aj súťaž pre žiakov základných škôl z Podbrezovej, Predajnej a Brezna. Preteky, ktoré im pripravili lesníci, preverili ich „kondičku“, vedomosti i tímového ducha.

